

mgyoe.com

SAMPLE BOOK

ဖောင်ခင်စင်(ဓနပြု)

စကားပြောဘောတရား

စကားပြောအတတ်ပညာ

2022 GRAPHIC DESIGN : KYAWMINN MOUNG

၁၀ ကြိမ်မြောက်

mgyoe.com

ဆရာကြီး ဒေါက်တာလှဘေ၏ မှတ်ချက်

ဆရာမောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)က
 ‘စကားပြေသဘောတရား စကားပြေအတတ်ပညာ’ စာအုပ်ကို
 “ဆရာကြီးသို့ ဂါရဝဖြင့်” စာတန်းထိုးပြီး ပေးပါသည်။
 စာအုပ်ကို အိမ်ပြန်ရောက်မှ ဖတ်ကြည့်ပါသည်။
 မောင်ခင်မင်၏ တပင်တပန်း သုတေသနပြု၍
 အချိန်ကြာမြင့်စွာ စနစ်တကျ တွေးတောစဉ်းစားပြီး
 ဦးနှောက်အလုပ်ပေးကာ ပြုစုထားသောစာအုပ်သည်
 ပညာသားပါသဖြင့် ပညာရှင်တို့ ဖတ်ရှုသင့်ပါသည်။

ဒေါက်တာလှဘေ
 ပါရဂူဘွဲ့စာတမ်းဟောပြောပွဲအချိုး
 မြန်မာစာသုတေသနဂျာနယ် အတွဲ ၃ အမှတ် ၁
 ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ

တန်ဖိုး

၁၀၀၀၀ ကျပ်

■
မျက်နှာဖုံး

ကျော်မင်းမောင်

■
အုပ်ရေ

၅၀၀ အုပ်

■
အကြိမ်

ဒသမအကြိမ်

■
ထုတ်ဝေသည့်အချိန်

၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇွန်လ

■
ထုတ်ဝေသူ

ဦးသိမ်းမင်း (၀၄၂၉၁)

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

၃၃၄၊ ၈ လမ်း၊ ၁၁ ရပ်ကွက်၊

တောင်ဥက္ကလာပမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

■
ပုံနှိပ်သူ

ဦးဇေယျာဦး (၀၁၅၇၉)

Silver Sky Press

အမှတ် ၃၁၊ ၈၉ လမ်း၊ ကန်တော်လေး

မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

■
စာအုပ်ချုပ်

မင်းဇော်

**စကားပြေသဘောတရား
စကားပြေအတတ်ပညာ**
မောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ)

စာအုပ်အကြောင်း

ပထမအကြိမ်

၁၉၇၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ

မြန်မာစာအသင်း ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်

ဒုတိယအကြိမ်

၁၉၈၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ

မြန်မာစာအသင်း ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်

တတိယအကြိမ်

၁၉၉၄ ခုနှစ် မတ်လ

စာပေလောကစာအုပ်တိုက်

စတုတ္ထအကြိမ်

၂၀၀၄ ခုနှစ် မတ်လ

မြန်မာစာအုပ်တိုက်

ပဉ္စမအကြိမ်

၂၀၀၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

ဆဋ္ဌမအကြိမ်

၂၀၁၇ ခုနှစ် မတ်လ

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

သတ္တမအကြိမ်

၂၀၁၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

အဋ္ဌမအကြိမ်

၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

နဝမအကြိမ်

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

ဒသမအကြိမ်

၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇွန်လ

ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်

ဆရာကြီးဒေါက်တာလှဘေ၏ မှတ်ချက်

ဆရာမောင်ခင်မင် (ခနုဖြူ)က

‘စကားပြေသဘောတရား စကားပြေအတတ်ပညာ’ စာအုပ်ကို

“ဆရာကြီးသို့ ဂါရဝဖြင့်” စာတန်းထိုးပြီး ပေးပါသည်။

စာအုပ်ကို အိမ်ပြန်ရောက်မှ ဖတ်ကြည့်ပါသည်။

မောင်ခင်မင်၏ တပင်တပန်း သုတေသနပြု၍

အချိန်ကြာမြင့်စွာ စနစ်တကျ တွေးတောစဉ်းစားပြီး

ဦးနှောက်အလုပ်ပေးကာ ပြုစုထားသောစာအုပ်သည်

ပညာသားပါသဖြင့် ပညာရှင်တို့ ဖတ်ရှုသင့်ပါသည်။

ဒေါက်တာလှဘေ

ပါရဂူဘွဲ့စာတမ်းဟောပြောပွဲအချိုး

မြန်မာစာသုတေသနဂျာနယ် အတွဲ ၃ အမှတ် ၁

၁၉၉၈ ခုနှစ် ဧပြီလ

mgyc.com

SAMPLE BOOK

mgyc.com

- ဒသမအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် စာရေးသူ၏အမှာ
မောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ)

- နိဒါန်း

၁၁

၁။ စကားပြေ၏ သဘောသဘာဝ

၁၅

၁:၁။ စကားပြေ၏ အဓိပ္ပာယ်

၁၇

၁:၂။ အကြောင်းအရာ

၁၉

၁:၃။ ရည်ရွယ်ချက်

၂၀

၁:၄။ ရွေးချယ်စီစဉ်မှု

၂၂

၁:၅။ အဆင့်ဆင့်စည်းရုံးမှု

၂၃

၁:၆။ စကားပြေဟန်

၂၅

၁:၇။ စကားပြေ၏ နေရာ

၂၆

၂။ စကား, စာ, စကားပြေ

၂၉

၂:၁။ စကား

၃၁

၂:၂။ စာ

၃၄

၂:၃။ အပြောနှင့် အရေး

၃၆

၂:၄။ အပြောစကားပြေနှင့် အရေးစကားပြေ

၃၉

၂:၅။ စကားပြေနှင့် ကာရန်

၄၂

၂:၆။ စကားပြေစည်းရုံးမှု အဆင့်များ

၄၆

၃။ အကြောင်းအရာ

၄၉

၃:၁။ အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်မှု

၅၁

၃:၂။ အကြောင်းအရာ၏ နယ်နိမိတ်

၅၃

၃:၃။ အကြောင်းအရာအသွင်နှင့် စာရေးသူအမြင်

၅၅

၃:၄။ အဆိုနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ချက်

၅၆

၄။ ရည်ရွယ်ချက်

၅၉

၄:၁။ ယေဘုယျ ရည်ရွယ်ချက်

၆၁

၄:၁:၁။ ဗဟုသုတပေးခြင်း

၆၁

၄:၁:၂။ ကျိုးကြောင်းပြခြင်း

၆၁

၄:၁:၃	နိုးထွင်း	၆၅
၄:၁:၄	လုံ့ဆော်ခြင်း	၆၅
၄:၁:၅	ဖျော်ဖြေခြင်း	၆၅
၄:၂	ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်	၆၅
၄:၃	ယေဘုယျနှင့် ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်တို့၏ ဆက်စပ်မှု	၆၄
၄:၄	ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အကြောင်းအရာအသွင်	၆၆

၅	ရွေးချယ်စီစဉ်မှု	၆၉
၅:၁	အချက်အလက်ရွေးချယ်မှု	၇၁
၅:၂	အချက်အလက်စီစဉ်မှု	၇၂
၅:၃	စီစဉ်ပုံအမျိုးမျိုး	၇၃
၅:၃:၁	ကာလစဉ်	၇၄
၅:၃:၂	အစိတ်အပိုင်းစဉ်	၇၄
၅:၃:၃	ယုတ္တိစဉ်	၇၄
၅:၃:၄	အရေးပါမှုအစဉ်	၇၅
၅:၃:၅	စိတ်ဝင်စားမှုအစဉ်	၇၅
၅:၄	အစီအစဉ်ကောင်း၏ သဘောလက္ခဏာ ၁ (စည်းလုံးညီညွတ်မှုသဘော)	၇၅
၅:၅	အစီအစဉ်ကောင်း၏ သဘောလက္ခဏာ ၂ (အဆက်အစပ် ပြေပြစ်မှုသဘော)	၇၇
၅:၆	အစီအစဉ်ကောင်း၏ သဘောလက္ခဏာ ၃ (အနေအထားမှန်ကန်မှုသဘော)	၈၀
၅:၆:၁	အရေးကြီးကြောင်း အတိအလင်းဖော်ပြခြင်း	၈၀
၅:၆:၂	နေရာအနေအထားအရ လေးနက်ထင်ရှားစေခြင်း	၈၁
၅:၆:၃	ဟန်ဖြင့် လေးနက်ထင်ရှားစေခြင်း	၈၂

၆	ကေးပြေညှိရုံးမှ အဆင့် ၁ (ကေးအသုံးအနှုန်းအဆင့်)	၈၅
၆:၁	ကေးလုံး ပန်တီးသုံးနှုန်းမှုသဘော	၈၇
၆:၂	အနက်ပြကေးလုံးနှင့် အသုံးပြုကေးလုံး	၉၁

၆:၃။	အကောင်အထည်ပြစကားလုံးနှင့် သဘောပြစကားလုံး	၉၃
၆:၄။	ဝိသေသသုံးစကားလုံးနှင့် ယေဘုယျသုံးစကားလုံး	၉၆
၆:၅။	စာပေသုံးစကားလုံးနှင့် အပြောသုံးစကားလုံး	၉၈
၆:၆။	ဗန်းစကား	၁၀၁
၆:၇။	ခလေ့သုံးစကား	၁၀၄
၆:၈။	တွဲလုံး	၁၀၉
၆:၉။	စကားနွမ်းနှင့် စကားရှုပ်	၁၁၃
၆:၁၀။	ပညတ်အနက်, ဂယက်အနက်, အယဉ်သုံးစကား	၁၁၆
၆:၁၁။	စကားသုံးပုံ အဆင့်များ	၁၂၀

၇။ စကားပြေစည်းရုံးမှု အဆင့် ၂ (ဝါကျအဆင့်) ၁၂၅

၇:၁။	ဝါကျ၏နေရာ	၁၂၇
၇:၂။	ဝါကျအမျိုးအစား	၁၂၈
၇:၂:၁။	ကြိယာ ၁ ခုရှိသောဝါကျ	၁၂၉
၇:၂:၂။	ကြိယာ ၂ ခုရှိသောဝါကျ	၁၃၀
၇:၂:၃။	ကြိယာ ၂ ခုမကရှိသောဝါကျ	၁၃၂
၇:၃။	ဝါကျတို, ဝါကျရှည်	၁၃၂
၇:၄။	မမြင်ရသော ဝါကျကြိုးများ	၁၃၈
၇:၅။	ဟန်ချက်ညီဝါကျ	၁၄၂
၇:၆။	အလေးပေးဝါကျ	၁၄၅
၇:၇။	ဝါကျထဲက စကားပို, စကားထပ်များ	၁၄၉
၇:၈။	ဝါကျ၏အသံ	၁၅၂

၈။ စကားပြေစည်းရုံးမှု အဆင့် ၃ (စာပိုဒ်အဆင့်) ၁၅၅

၈:၁။	စာပိုဒ်သဘော	၁၅၇
၈:၂။	ဦးဆောင်ဝါကျ	၁၆၀
၈:၃။	စာပိုဒ်၏ကိုယ်ထည်ပိုင်း	၁၆၃
၈:၄။	နိဂုံးဝါကျ	၁၆၅

၈:၅။	ဝါကျချင်း ဟန်ချက်ညီမှု	၁၆၆
၈:၆။	ဝါကျ အသွင်ကွဲမှု	၁၆၈
၈:၇။	စာပိုဒ်ပုံစံများ	၁၇၀
၈:၇:၁။	ဖြစ်စဉ်ပြ စာပိုဒ်	၁၇၁
၈:၇:၂။	သရုပ်ဖော် စာပိုဒ်	၁၇၁
၈:၇:၃။	သာဓကပြ စာပိုဒ်	၁၇၁
၈:၇:၄။	ခွဲခြားစိတ်ဖြာမှုပြ စာပိုဒ်	၁၇၁
၈:၇:၅။	အမျိုးအစားပြ စာပိုဒ်	၁၇၂
၈:၇:၆။	နှိုင်းယှဉ်မှုပြ စာပိုဒ်	၁၇၃
၈:၇:၇။	အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပြ စာပိုဒ်	၁၇၄
၈:၇:၈။	ကျိုးအကြောင်းပြ စာပိုဒ်	၁၇၅

၉။ စကားပြေစည်းရုံးမှု အဆင့် ၄
(စာတစ်ပုဒ်လုံးအဆင့်)

၉:၁။	စာပုဒ်သဘော	၁၇၉
၉:၂။	နိဒါန်းပိုင်း	၁၈၀
၉:၃။	နိဂုံးပိုင်း	၁၈၄
၉:၄။	ကိုယ်ထည်ပိုင်းအဖွဲ့များ မျိုးခွဲပုံ	၁၈၇
၉:၅။	သရုပ်ဖော်အဖွဲ့	၁၈၈
၉:၅:၁။	မြင်ကွင်းငြိမ် သရုပ်ဖော်အဖွဲ့	၁၈၉
၉:၅:၂။	လှုပ်ရှားမှု သရုပ်ဖော်အဖွဲ့	၁၉၃
၉:၅:၃။	စရိုက်လက္ခဏာပြ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့	၁၉၇
၉:၆။	ဖြစ်စဉ်ပြအဖွဲ့	၂၀၁
၉:၆:၁။	မှတ်တမ်းအဖွဲ့	၂၀၂
၉:၆:၂။	ဇာတ်လမ်းအဖွဲ့	၂၀၅
၉:၇။	ဖွင့်ဆိုရှင်းပြအဖွဲ့	၂၁၃
၉:၇:၁။	သာဓကပြအဖွဲ့	၂၁၄
၉:၇:၂။	ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာအဖွဲ့	၂၁၆
၉:၇:၃။	အမျိုးအစားပြအဖွဲ့	၂၁၈
၉:၇:၄။	နှိုင်းယှဉ်အဖွဲ့	၂၁၉

၉:၇:၅။	အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်အဖွဲ့.	၂၂၂
၉:၈။	ကျိုးကြောင်းပြအဖွဲ့.	၂၂၆
၉:၈:၁။	ဟုတ်,မဟုတ် သဘောပြအဖွဲ့.	၂၂၇
၉:၈:၂။	သင့်,မသင့် သဘောပြအဖွဲ့.	၂၃၀
၉:၉။	စကားပြေစည်းရုံးမှု နိဂုံးချုပ်	၂၃၈
၁၀။	စကားပြေဟန်	၂၄၁
၁၀:၁။	ရေးဟန်သဘော	၂၄၃
၁၀:၂။	ရေးဟန်၏သွင်ပြင် ၃ ရပ်	၂၄၄
၁၀:၂:၁။	ခေတ်၏သွင်ပြင်	၂၄၅
၁၀:၂:၂။	စာရေးသူ၏ ပင်ကိုစရိုက်သွင်ပြင်	၂၄၆
၁၀:၂:၃။	စာရေးသူ၏ စေတနာသွင်ပြင်	၂၄၈
၁၀:၃။	ရေးဟန်ကွဲပြားပုံများ	၂၄၈
၁၀:၃:၁။	ရည်ရွယ်ချက်ကိုလိုက်၍ ရေးဟန်ကွဲပြားပုံ	၂၄၉
၁၀:၃:၂။	အကြောင်းအရာလိုက်၍ ရေးဟန်ကွဲပြားပုံ	၂၄၉
၁၀:၃:၃။	စာဖတ်သူကိုလိုက်၍ ရေးဟန်ကွဲပြားပုံ	၂၅၁
၁၀:၄။	အလင်္ကာ	၂၅၃
၁၀:၅။	နရီ(စည်းဝါး)	၂၆၁
၁၀:၆။	လေသံ	၂၆၇
၁၀:၇။	စကားပြေကောင်း၏ အခြေခံလက္ခဏာများ	၂၇၄
၁၀:၇:၁။	ရှင်းလင်းမှု	၂၇၆
၁၀:၇:၂။	တိကျမှု	၂၇၇
၁၀:၇:၃။	ကျစ်လျစ်မှု	၂၇၈
၁၀:၇:၄။	ပြေပြစ်မှု	၂၇၉
၁၀:၇:၅။	လိုက်ဖက်မှု	၂၈၀
-	နိဂုံး	၂၈၅
-	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၂၈၇
၁။	အဆိုအမိန့် ကိုးကားချက်များ	၂၈၇
၂။	စကားပြေပုံစံ ကိုးကားချက်များ	၂၉၀
-	အကွရာစဉ်အညွှန်း	

နိဒါန်း

ဤစာအုပ်သည် စာအုပ်တစ်အုပ်အဖြစ် ယခုမှ အကောင်အထည်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ဤသို့ အကောင်အထည်ပေါ်လာအောင် လွန်ခဲ့သည့် ၁၀ နှစ် ကျော်လောက်ကတည်းက အရှိန်ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တိတိကျကျဆိုရလျှင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်ကတည်းက အရှိန်ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော် ငယ်ငယ်ကတည်းက စကားပြေကို စိတ်ဝင်စားခဲ့ပါသည်။ တွေ့သမျှ ကြုံသမျှ စကားပြေ စာအုပ်များကို ဟိုဖတ်သည်ဖတ် ဖတ်မိရင်း တစ်စတစ်စ စိတ်ဝင်စားလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အချို့စာအုပ်များကို ဖတ်နေစဉ် ကျွန်တော့် စိတ်အာရုံသည် ဝါကျတစ်ခုချင်း ရွေ့လျားသွားသည့်အရှိန်အတိုင်း ချောမော ဖြောင့်ဖြူးစွာ လိုက်ပါရွေ့လျားရင်း စာရေးသူ၏ဆိုလိုချက်ကို အလွယ်တကူပင် နားလည်ခဲ့ရသည်။ ထိုအခါတွင် ထိုစကားပြေကို 'ကောင်းသည်'ဟု စိတ်ထဲက အကဲဖြတ်လိုက်မိသည်။ ဘာကြောင့် ကောင်းသည် ဆိုရကြောင်းကိုမူ ရေရေရာရာ ရှင်းမပြတတ်ခဲ့ပါ။ ထို့အတူ အချို့စာအုပ်များကို ဖတ်နေစဉ် ကျွန်တော့်စိတ် အာရုံသည် ဝါကျတစ်ခုချင်းနောက်သို့ ချောမောဖြောင့်ဖြူးစွာ လိုက်မသွားဘဲ၊ ဟိုနေရာထောင့် သည်နေရာထောင့် ကသိကအောက်ဖြစ်ရင်း စာရေးသူ၏ဆိုလို ချက်ကို နားလည်အောင် ပြန်ပြန်စဉ်းစားနေရတတ်သည်။ ထိုအခါတွင် ထိုစကား ပြေကို 'မကောင်း'ဟု စိတ်ထဲက အကဲဖြတ်လိုက်မိသည်။ ဘာကြောင့် မကောင်း ဟုဆိုရကြောင်းကိုမူ ရေရေရာရာ ရှင်းမပြတတ်ပါ။

သို့သော် ထိုသို့ ရေရေရာရာရှင်းမပြလျှင် မဖြစ်သည့်အခြေအနေမျိုးနှင့် ကျွန်တော် ထိပ်တိုက်တိုးခဲ့ရပါသည်။ စကားပြေအဖွဲ့တစ်ခု၏အရည်အသွေးကို အကဲဖြတ် ပြရသည့်အလုပ်မျိုးကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်ကစ၍ တာဝန်အရ ကျွန်တော် လုပ်လာရသော ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုတာဝန်အရ ကျောင်းသူကျောင်းသားများကို တစ်ဘက်က တတ်သလောက်မှတ်သလောက် စကားပြေသင်ကြားပို့ချပေးရင်း၊ တစ်ဘက်က လည်း စကားပြေအကဲဖြတ်ရာတွင် ချိန်ထိုးကြည့်စရာ ‘စံ’များ ‘မှတ်ကျောက်’ များ၏သဘောကို စူးစမ်းခဲ့ရပါသည်။ စကားပြေ၏အခြေခံသဘောတရားများ၊ စကားပြေ ရေးဖွဲ့တင်ပြမှုအတတ်ပညာ နည်းနာများကိုလည်း လေ့လာဆည်းပူး ခဲ့ရပါသည်။ ထိုအခါတွင် မြန်မာပညာရှင်တို့၏ စကားပြေဆိုင်ရာ အဆိုအမိန့်များ၊ လမ်းညွှန်ချက်များကို တွေ့လာရပါသည်။

စကားပြေကို အာရုံစိုက်လေ့လာမှု နည်းသေးသည့် ကိုလိုနီခေတ်ကတည်းက စကားပြေ၏ အရေးပါပုံကို ထောက်ပြသတိပေးသော ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် ၏အဆိုအမိန့်များကို လေးစားဖွယ် တွေ့လာရသည်။ ထို့အတူ စကားပြေ ထွန်း ကားရေးအတွက် ထိုကာလမှစ၍ ယနေ့အထိ အလေးအနက်အာရုံပြုခဲ့ကြသော ဆရာကြီးပီမိုးနင်း၊ ဆရာကြီးဒေါက်တာမောင်ဖြူ၊ ဆရာသိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဆရာ ဇော်ဂျီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်၊ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း၊ ဆရာမောင်ထင်၊ ဆရာ တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီး၊ ဆရာသိန်းဖေမြင့် အစရှိသည့် ပညာရှင်တို့၏ အဆို အမိန့်များကိုလည်း လေးစားဖွယ် တွေ့လာရသည်။ တစ်ဖန် နိုင်ငံခြားပညာရှင် တို့၏စကားပြေဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများကိုလည်း တွေ့လာရပါသည်။ အထူး သဖြင့် C. Brooks နှင့် R.P Warren တို့၏ Fundamentals of Good Writing စာအုပ်၊ F.Mosby နှင့် J.K Thomas တို့၏ Sense Feeling and Thought စာအုပ်၊ J.Kaseaze & L.Cogan တို့၏ Studies in Prose Writing စာအုပ်၊ R.Flesch ၏ The Art of Plain Talk: The Art of Readable Writing: How To Make Sense စာအုပ်များနှင့် F.L. Lucas ၏ Style စာအုပ်တို့ကို အချိန်ယူ၍ လေ့လာဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ မြန်မာပညာရှင်၊ နိုင်ငံခြားပညာရှင်တို့၏ စာအုပ်စာတမ်းများကို လေ့လာမိသောအခါ စကားပြေအကြောင်းကို တီးမိခေါက်မိရှိလာပါသည်။ ကျောင်းသားများအား စကားပြေသင်ကြားပို့ချရာတွင် ကျွန်တော်လေ့လာမိသမျှ စကားပြေသဘောတရားများ၊ စကားပြေရေးဖွဲ့မှု အတတ်ပညာ နည်းနာများနှင့် တတ်စွမ်းသမျှ ချိန်ထိုးအကဲဖြတ်ကာ သင်ကြားပို့ချခဲ့ပါသည်။

၄

စကားပြေသင်ကြားပို့ချရင်း စကားပြေအကြောင်း ဆောင်းပါးများကို ၁၉၆၅ ခုနှစ်ကစ၍ ကျွန်တော် ရေးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ 'မြန်မာစကားပြေ' တွင် 'အသုံးချ မြန်မာစကားပြေ' ဟူသော ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် စရေးခဲ့ရာမှ မြန်မာစာမဂ္ဂဇင်း၊ မြန်မာစာဂျာနယ်၊ တက္ကသိုလ် ပညာပဒေသာစာစောင်၊ ပညာလောကစာစောင်၊ တို့ကျောင်းသားစာစောင်တို့တွင် စကားပြေအကြောင်းဆောင်းပါးများကို အလျဉ်း သင့်သလို ရေးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော့်ဆန္ဒကား စကားပြေအကြောင်းကို ဆောင်းပါးများ ရေးရုံမျှသာ မဟုတ်ပါ။ စာအုပ်ပြုစုရန် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်ကပင် စကားပြေအကြောင်း စာအုပ်ပြုစုရန် ဆန္ဒပြင်းပြခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း အရှိန် ယူလိုက် မဝံ့မရဲ ဖြစ်လိုက် အရှိန်လျော့သွားလိုက် အရှိန်ပြန်ယူလိုက်နှင့်ပင် လုံးလည် ချာလည်လိုက်ကာ ၁၀ နှစ်ကျော်ကာလကို ဖြတ်သန်းခဲ့ပြီး ယခုမှ စာအုပ်အဖြစ် အကောင်အထည်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅

ဤစာအုပ်သည် မြန်မာပညာရှင်၊ နိုင်ငံခြားပညာရှင်တို့၏ စကားပြေဆိုင်ရာ အဆိုအမိန့်များ၊ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ လေ့လာတင်ပြချက်များကို အခြေခံကာ 'စကားပြေသဘောတရားနှင့် စကားပြေရေးဖွဲ့မှု အတတ်ပညာနည်းနာများ' ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားသော စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့တင်ပြရာတွင် ခေတ် အဆက်ဆက်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် မြန်မာစကားပြေများထဲမှ သင့်လျော်ရာရာ အဖွဲ့များကို ထုတ်နုတ်သာဓကဆောင်ကာ တင်ပြထားပါသည်။ ရေးခဲ့သော ဆောင်းပါးများကို စာအုပ်အဖြစ် ပြန်လည်စုပေါင်းထားခြင်း မဟုတ်ပါ။ အစမှ အဆုံး စာအုပ်တစ်အုပ်အဖြစ် ပုံစံချကာ ရေးသားပြုစုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်တွင် အခန်း ၁၀ ခန်း ပါပါသည်။ အခန်း ၁ သည် စာအုပ် တစ်အုပ်လုံး၏ အကျဉ်းချုပ်သဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ စကားပြေသဘောတရားနှင့် အတတ်ပညာနည်းနာများအကြောင်းကို 'အခန်း ၁' တွင် အချုပ်သဘောတင်ပြပြီး ကျန်အခန်း ၉ ခန်းတွင် 'အခန်း ၁' မှာ တင်ပြခဲ့သောအချက်များကို အကျယ် ဖွင့်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆိုစရာ ရှိပါသေးသည်။ ဤစာအုပ်သည် ခေတ်အဆက်ဆက်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ သော မြန်မာစကားပြေများ၏သမိုင်းကြောင်းကို ခြေရာကောက်ပြသောစာအုပ် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် စကားပြေအဖွဲ့များ ပြုရာတွင် သမိုင်းစဉ်အတိုင်းမဖြစ်

mgyoe.com

မည်သည့်ခေတ်က စကားပြေပင်ဖြစ်စေ၊ ဆီလျော်လျှင် ဆီလျော်သလို ထုတ်နုတ် တင်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့ ထုတ်ပြထားသည့် စကားပြေများသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်ဟူ၍ကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဆိုနိုင်ပါ။ အလျဉ်းသင့်ရာ၊ လက်လှမ်း မီရာ ဆွဲထုတ်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ တင်ပြထားသော သဘောတရားနှင့် သာဓကဆောင်ထားသော စကားပြေကို လိုက်ဖက်ဆီလျော်မှုရှိရေး ဟူသောမူဖြင့် ချိန်ထိုးကာ ရွေးထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် အစစအရာရာ ပြီးပြည့်စုံပြီ ဟူ၍ မဆိုဝံ့ပါ။ ပြင်ဆင်စရာ ဖြည့်စွက်စရာများ လိုကွက်ဟာကွက်များ ရှိဦးမည် အမှန်ပင်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ စကားပြေလေ့လာမှု စကားပြေရေးသားမှုတို့တွင် အခြေခံအဖြစ် အသုံးပြုရသည့် သဘောတရားများ၊ အတတ်ပညာနည်းနာများကို စာဖတ်သူနှင့် ထိတွေ့ရင်းနှီး လာအောင် ဤစာအုပ်က တစ်ဘက်တစ်လမ်း ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်လိမ့်မည် ဟူ၍မူ ရိုးသားစွာ ယုံကြည်မိပါသည်။

၆

ဤစာအုပ်ကို ပြုစုရာတွင် စကားပြေဆိုင်ရာအဆိုအမိန့်များ၊ စကားပြေပုံစံများကို ထည့်သွင်းကိုးကားခွင့်ရသည့်အတွက် ယင်းတို့ကို ရေးသားပြုစုခဲ့ကြသည့် ပညာရှင် များ၏ကျေးဇူးကြီးမားလှကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ပါသည်။

ဤစာအုပ် ထုတ်ဝေနိုင်အောင် ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသော မြန်မာစာပါမောက္ခ ဆရာမကြီးဒေါ်သန်းဆွေ အမှူးပြုသည့် မြန်မာစာမိသားစု၏ကျေးဇူးကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဤစာအုပ်မျိုးပြုစုနိုင်အောင် ကာလအတန် ကြာကပင် လမ်းခင်းညွှန်ပြပေးခဲ့သော ဆရာဦးမြင့်ကြည်၊ ဘာသာဗေဒအခြေခံ ရှိလာအောင် သင့်ကြားပို့ချပေးခဲ့သော ဆရာဦးရွှေသွင်နှင့် ဆရာမဒေါ်ခင်ခင်အေး၊ အားပေးတိုက်တွန်းသော ဆရာမဒေါ်စိစိဝင်း၊ ထုတ်ဝေရေးအတွက် ဆောင်ရွက် ပေးသော ဆရာဦးစံတင်၊ အစမှအဆုံး ဂရုတစိုက် တာဝန်ယူရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေ ပေးသော ဆရာဦးချစ်ဖေ၊ စာအုပ် အလျင်အမြန်ပေါ်ထွက်နိုင်အောင် ဆောင်ရွက် ပေးသော ဆရာဦးဘိုသင်းတို့ကို များစွာကျေးဇူးတင်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ စာပေစိစစ်ရေးအဖွဲ့များမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သတင်းဂျာနယ်ပုံနှိပ်တိုက် မိတ်ဆွေများ ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

မောင်စင်မင်(ဇနီး)

mgjoe.com

၁

စကားပြေ၏ သဘောသဘာဝ

စကားပြေထွန်းကားသော စာပေသည် အရေးကြီးအရာရောက်သောစာပေ ဟု မဆိုနိုင်ပေ။
ဦးဗမောင်တင်

စကားပြေသည် လူမျိုး၏အသက်၊ လူမျိုး၏အားထားရာ၊ လူမျိုး၏တန်ဆောင်ဆီမီး
ဖြစ်သည်ကို မပြတ် သတိရသင့်ပေသည်။

မင်းသုဝဏ်

စကားပြေ၏ သဘောသဘာဝ

၁:၁။ စကားပြေ၏အဓိပ္ပာယ်

စကားပြေ၏သဘောသဘာဝကို လေ့လာရာ၌ ပထမဦးစွာ ‘စကားပြေ၏အဓိပ္ပာယ်’ကို စူးစမ်းကြည့်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် ‘စကားပြေဟူသည် အဘယ်နည်း’ ဟူသော မေးခွန်းကို ဖြေကြည့်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

စကားပြေဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤမေးခွန်းကို ဖြေကြည့်ရာ၌ စကားပြေ၏အဓိပ္ပာယ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အဆိုအမိန့်အချို့ကို ပထမဆုံးဖော်ပြလိုပါသည်။

တက္ကသိုလ်မြန်မာအဘိဓာန်တွင် စကားပြေ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုရာ၌-

စာလုံးအရေအတွက် ကာရန်အချိန်အဆက် အသံအနေအထား စသည်တို့ဖြင့် စည်းမျဉ်း သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိသောစကား သို့မဟုတ် စာ^၁-ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းတွင်မူ-

မိမိဆိုလိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို တစ်ပါးသူတို့ သိရှိနားလည်စေရန် နေ့စဉ်သုံး စကားတို့ဖြင့် ကာရန်မပါဘဲရေးထားခြင်းသည် စကားပြေဖြစ်၏။ သာမန်အားဖြင့် လူတို့ နေ့စဉ်ပြောဆိုနေကြသော စကားနှင့် စာတို့သည် စကားပြေ ဖြစ်၏။ မြန်မာစာပေလောက၌မူကား စာပေသဘော သက်ရောက်သော စီကုံးနှုန်းဖွဲ့မှုကိုသာလျှင် စကားပြေဟု အသိအမှတ်ပြုသည်^၂ ဟူ၍ ရှင်းပြထားပါသည်။

၁။ ဦးဝန်၊ တက္ကသိုလ်မြန်မာအဘိဓာန်၊ အပိုင်း ၄၊ စ အက္ခရာ၊ စာ-၄၉၅။

၂။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ ၃၊ စာ-၂၉၈။

ထိုအတူ တက္ကသိုလ်မြန်မာစကားပြေ ကောက်နုတ်ချက်၊ စကားပြေအကြောင်း အမှာစာ တွင်လည်း

- ကာရန်တို့ကို စနစ်တကျသုံး၍ စာရေးလျှင် ယေဘုယျအားဖြင့် ကဗျာဖြစ်လာ၍၊ ကာရန်တို့ကို စနစ်တကျမသုံးဘဲ သို့တည်းမဟုတ် လုံးဝမသုံးဘဲ စာရေးလျှင် စကားပြေ ဖြစ်လာသည် ဟူ၍ ရှင်းပြထားပါသည်။

အလားတူပင် ပါဠိပါရဂူဦးအောင်မိုးကလည်း-

- ကဗျာ ဟုမခေါ်ရသော မြန်မာစာပေမှန်သမျှသည် စကားပြေဖြစ်၏။ စကားပြေ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာလည်း ပြေပြစ်ချောမောသော စကား(ဝါ) စာပေ ဟူ၍ ဖြစ်ပေသည် ဟု မိန့်ဆိုထားပါသည်။

ဤအဆိုအမိန့်များကို ချုပ်ကြည့်လျှင် စကားပြေသည် အခြေခံအားဖြင့် ကာရန် လုံးဝမသုံး သောအဖွဲ့မျိုး ဖြစ်သည်။ ကာရန်ကို သုံးပင်သုံးစေကာမူ ကဗျာမှာကဲ့သို့ စနစ်တကျမသုံးသော အဖွဲ့မျိုးကိုလည်း စကားပြေဟုပင် ခေါ်သည်။ စကားပြေတွင် စာလုံးအရေအတွက်၊ အသံအနေအထား စသည်တို့ဖြင့်လည်း စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိ။ သာမန်အားဖြင့် နေ့စဉ်ပြောနေသော စကား၊ နေ့စဉ်ရေးနေသောစာတို့သည် စကားပြေပင် ဖြစ်သည်။ စကားပြေ ဟူသည် ပြေပြစ်ချောမောသော စကား သို့မဟုတ် စာ ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည် ဟူသောအချက်များ ပေါ်ထွက်လာပါသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် 'စကားပြေ'ဟူသော ဝေါဟာရကပင် စကားပြေအဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြပြီးသား ဖြစ်နေပါသည်။ ဘာသာစကားကို ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖွဲ့စည်းသုံးနှုန်းထားသည့်အတွက် 'စကားပြေ' ဟု ခေါ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်ကို ဆရာကြီးဦးအောင်မိုး၏ အဆိုအမိန့်ကလည်း ထောက်ခံနေ ပါသည်။ ဤနေရာ၌ ဘာသာစကားဆိုသည်မှာ နေ့စဉ် လူအချင်းချင်း ပါးစပ်ကအသံထွက်ပြီး ပြောဆိုနေကြသည့် စကားသံများကို အဓိကအားဖြင့် ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစကားသံများကို ထိုဘာသာစကား၏ ဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်းနှင့်အညီ ပြေပြေပြစ်ပြစ်စီစဉ်ပြောဆိုလျှင် 'အပြောစကားပြေ' ဖြစ်လာပြီး၊ ပြေပြေပြစ်ပြစ် စီစဉ်ရေးသားလျှင် 'အရေးစကားပြေ' ဖြစ်လာပါသည်။

ဤနေရာတွင် 'ပြေပြေပြစ်ပြစ် စီစဉ်မှု' ဟူသော အချက်ကို ဂရုပြုသင့်ပါသည်။ ပြေပြေပြစ်ပြစ် စီစဉ်သည်ဆိုရာ၌ 'အပြောစကားပြေ'ကိုပင်လျှင် မပြောမီ အစီအစဉ်ကျအောင်၊ ထင်သာမြင်သာ အောင် စာနှင့် အရင်ရေးချပြီးမှ ပြောရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် စာနှင့် အသင့် ကြိုတင်ရေးထားပြီးမှ ပရိသတ်ရှေ့တွင် အစီအစဉ်တကျဖတ်ပြီး ဟောပြောရသောမိန့်ခွန်းမျိုးသည်

၁။ တက္ကသိုလ်မြန်မာစကားပြေ ကောက်နုတ်ချက်၊ စာ-၀။
၂။ ဦးအောင်မိုး၊ ရသဂုဏ်ဆောင်းပါးများ၊ စာ-၆၇။

အပြောစကားပြေပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုအပြောစကားပြေကို မပြောမီကပင်လျှင် ပြေပြေ ပြစ်ပြစ်ဖြစ်အောင် စာနှင့် ကြိုတင်ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် အပြောစကားပြေပင်လျှင် အရေး နှင့် မကင်းနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ အပြောစကားပြေပင် ဖြစ်စေ အရေးစကားပြေပင်ဖြစ်စေ စကားပြေဟုဆိုလိုက်လျှင် ဘာသာစကားကို ထင်သာမြင်သာအောင် ရေးသားစီစဉ်ရသည့် သဘော ပါသည်ချည်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသဘောနှင့်အညီ အနောက်တိုင်းဘာသာဗေဒပညာရှင် အေဘာခရစ်ဘီ*က စကားပြေ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုရာတွင် 'စကားပြေဟူသည် မျက်စိဖြင့် မြင်သာအောင်တင်ပြရေးအတွက် ဖွဲ့စည်း ထားသောဘာသာစကားပင် ဖြစ်သည်' ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

စကားပြေသည် အပြောအဆင့်တွင် ပြောသူ ပြောလိုသည့် အကြောင်းအရာကို နားထောင် သူထံ ပို့ပေးရသော ပစ္စည်းကိရိယာ ဖြစ်သည်။ အရေးအဆင့်တွင်လည်း စာရေးသူ ရေးလိုသည့် အကြောင်းအရာကို စာဖတ်သူထံပို့ပေးရသော ပစ္စည်းကိရိယာ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်လျှင် စကားပြေ ဟူသော ပစ္စည်းကိရိယာဖြင့် ပို့ပေးရသောအကြောင်းအရာ၏သဘောကား မည်သို့နည်း။ ဆက်လက် စဉ်းစားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁:၂။ အကြောင်းအရာ

စကားပြောတော့မည်ဆိုလျှင် ပထမဆုံး ပြောမည့်အကြောင်းအရာ ရှိရပါသည်။ စာရေးတော့ မည်ဆိုလျှင်လည်း ပထမဆုံး ရေးမည့်အကြောင်းအရာ ရှိရပါသည်။ ပြောမည့်အကြောင်း အရာ မရှိဘဲ စကားပြော၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ရေးမည့်အကြောင်းအရာ မရှိဘဲလည်း စာရေး၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် စကားပြေသဘောကိုလေ့လာရာတွင် စကားသံကလေးများ၊ စာလုံး ကလေးများကိုသာ ကွက်ပြီးလေ့လာရုံမျှဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ရှိမည် မဟုတ်ပါ။ ထိုစကားသံများ၊ စာလုံးများဖြင့်ဖော်ပြရသည့် အကြောင်းအရာ၏သဘောကိုပါ ဂရုပြုလေ့လာမှ အဓိပ္ပာယ် ရှိပါလိမ့်မည်။ အကြောင်းအရာ၏သဘောကား မည်သို့နည်း။

အကြောင်းအရာ၏ နယ်ပယ်ကား ကျယ်ဝန်းလှပါသည်။ စာရေးသူတစ်ဦးအဖို့ သူ မြင်ရ၊ ကြားရ၊ တွေးရ၊ သိရ၊ တွေ့ကြုံရသော အတွေ့အကြုံမှန်သမျှကို စာရေးစရာ အကြောင်းအရာအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်ချည်း ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူသည် သူ့စေတနာ၊ သူ့ဆန္ဒ၊ စာဖတ်ပရိသတ်၏ သဘောသဘာဝ စသည်တို့ကို ထောက်ချင့်ကာ သင့်လျော်သည့် အကြောင်းအရာကို ရွေးချယ်လေ့ရှိပါသည်။ အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍-

• Abercrombie, David.
၁။ D. Abercrombie. Studies in Phonetics & Linguistics. P-3.

- စာရေးဆရာသည် စာရေးသည့်စားပွဲခုံမှ ပေါ်လာသူ မဟုတ်။ ဘဝအမျိုးမျိုးမှ မွေးဖွားလာသူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း စာရေးဆရာတွင် ရေးသားစရာအကြောင်းအရာ များစွာ ရှိတတ်သည်။ သူ တွေ့ခဲ့၊ ကြုံခဲ့၊ မြင်ခဲ့၊ သိခဲ့၊ နားလည်ခဲ့သမျှသည် သူ့အတွက် စာရေးရန် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်း ဖြစ်နေလေသည်။ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းဖြစ်သော အကြောင်းအရာ မရှိဘဲနှင့် မည်သူမျှ စာရေးနိုင်မည် မဟုတ်ချေ ဟူ၍ စာရေးဆရာတက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်က ဆိုဖူးပါသည်။ အလားတူပင်-

- 'စာရေးဟန်ကောင်းတစ်ခုအတွက် ပထမဥပဒေသည် ပြောစရာအကြောင်းအရာ တစ်ခုခုရှိခြင်းပင် ဖြစ်၏။ စင်စစ်အားဖြင့် ထို အကြောင်းအရာတစ်ခုခု ရှိသည်ဆိုလျှင်ပင် ပြည့်စုံလုံလောက်လှနီးပါး ဖြစ်သွားပေပြီ' ဟူသော ဂျာမန်ဒဿနပညာရှင် ရှိပင်ဟွာ၏ အဆိုအမိန့်သည်လည်း မှတ်သားဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။^၂

စာရေးသူသည် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ရေးသားရာ၌ အထိန်းအကွပ်မရှိဘဲ ရောက်တတ် ရာရာလျှောက်ရေးခြင်း မဟုတ်ပါ။ ရည်ရွယ်ချက်ကင်းမဲ့စွာ လျှောက်ရေးခြင်း မဟုတ်ပါ။ စာရေးခြင်း သည် ဖတ်ဖို့ရေးခြင်း ဖြစ်သည့်အလျောက်၊ စာရေးသူသည် သူ့စာကို ဖတ်မည့်ပရိသတ်အတွက် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုထားပြီး ရေးမြဲဖြစ်ပါသည်။ သူရေးလိုသည့် အကြောင်းအရာကို ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခုဖြင့်ထိန်းကွပ်ကာ ပုံဖော်မြဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် 'အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို မည်သို့သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသားသည်' ဟူသောအချက်သည်လည်း အရေးတကြီး ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက် ဖြစ်ပါသည်။

၁:၃။ ရည်ရွယ်ချက်

စာရေးသူတို့ထားရှိသော ရည်ရွယ်ချက်ကို လေ့လာကြည့်သောအခါ ယေဘုယျအားဖြင့် ၂ မျိုး ၂ စား ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ပထမတစ်မျိုးသည် စာဖတ်သူကို အသိဉာဏ် ဗဟုသုတပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ 'အသိပေးရည်ရွယ်ချက်'ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသော အခါ စာရေးသူသည် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို စာဖတ်သူ သိအောင် နားလည်အောင်

၁။ တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်၊ စာရေးချင်သောသူများသို့၊ စာ-၁၁။
 • Schopenhauer
 ၂။ R flesch. The Art of Readable Writing. P-36.
 ၃။ C. Books & R.P.Warren, Fundamentals of Good Writing, Chapt: R.

ဗဟုသုတရအောင် ရည်ရွယ်ရေးတတ်သဖြင့်၊ ထိုစာမျိုးသည် အသိပေးစာ၊ ပညာပေးစာ၊ သုတစာ ဖြစ်လာပါသည်။ ပုံစံအားဖြင့် သိပ္ပံပညာ၊ ဆေးပညာ၊ ပထဝီဝင်၊ ဘောဂဗေဒ၊ ဥပဒေပညာ၊ ကစားခုန်စားနည်း၊ အလှပြင်နည်း၊ ရေကူးနည်း စသည်ဖြင့် သိစရာမှတ်စရာများကို ရေးထားသော စာများသည် ထိုစာမျိုးတွင် အကျုံးဝင်ပါသည်။

နောက်တစ်မျိုးမှာမူ စာဖတ်သူ၏ စိတ်ထဲတွင် စေတနာတစ်ခုခု ပေါ်ပေါက်လာအောင် နှိုးဆော်ပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ 'စေတနာရည်ရွယ်ချက်' ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသောအခါ စာရေးသူသည် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို စေတနာသက်ရောက် သလို စာဖတ်သူတွင်လည်း ချစ်ခြင်း၊ ရွှင်မြူးခြင်း၊ သနားခြင်း၊ ကြည်နူးခြင်း၊ ကြမ်းကြုတ်ခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ တက်ကြွခြင်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်း၊ အံ့ဩခြင်း- စသော ရသတစ်ခုခု ခံစားရအောင်၊ စေတနာတစ်ခုခု နိုးကြားလာအောင် ရည်ရွယ်၍ ရေးတတ်သဖြင့် ထိုစာမျိုးသည် စေတနာနှိုးစာ၊ ရသစာ ဖြစ်လာပါသည်။ ကဗျာ၊ ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ် စသော စာများသည် ထိုစာမျိုးတွင် အကျုံးဝင်ပါသည်။

အဖျို့သောစာတို့တွင် ထိုရည်ရွယ်ချက် ၂ မျိုးစလုံး တွေ့ရတတ်ပါသည်။ ထင်ရှားသော သာဓကမှာ ဆေးပညာပေးဝတ္ထုကဲ့သို့သောစာမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ စာဖတ်သူအနေနှင့် ဆေးပညာ ဗဟု သုတကို မှတ်သားရယူရင်း ထိုဝတ္ထု၏ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ဆောင် စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ စေတနာ အမျိုးမျိုးပေါ်ပေါက်လာအောင် နှိုးဆော်ပေးနိုင်သောစာမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

စင်စစ်- စာရေးသူ၏ စေတနာထားချက်သည်ပင် စာရေးသူ၏ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ၏စိတ်ထဲတွင် မိမိသိသလို စာဖတ်သူလည်း သိပါစေ၊ မိမိနှစ်သက်သလို စာဖတ်သူလည်း နှစ်သက်ပါစေ-ဟူသော စေတနာပေါ်လာပြီး၊ ထိုစေတနာ လှုံ့ဆော်မှုကြောင့်ပင် မိမိနည်းတူ သိစေ၊ နှစ်သက်စေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စာရေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့်- စာတစ်ပုဒ် ဖန်တီးမှုတွင် စာရေးသူ၏စိတ်စေတနာသည် အလွန်အရေးပါကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ စာတစ်ပုဒ်၏ အကောင်း- အညံ့အရည်အသွေးသည် စာရေးသူ၏စိတ်စေတနာပေါ်တွင် တည်နေကြောင်း ဆင်ခြင်ကြည့်နိုင်ပါ သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဆရာကြီးပီမိုးနင်းက

- 'စာကောင်းပေကောင်းရေးဖွဲ့သော အတတ်သည် စာကိုရေးသောအတတ် မဟုတ်။ စိတ်ကိုရေးသော အတတ်ဖြစ်သည်။' ဟု မိန့်ဆိုပြီး-
- ဦးပုညသည် စာကြောင့် ကျော်ကြားသည် မဟုတ်။ စိတ်ကြောင့် ကျော်ကြားခြင်းဖြစ် လေသည်။ အကြောင်းမူကား စေတမုဆိုး ခွေးတပ်ဖွဲ့ပုံ၊ ရေသည် ဆင်းရဲပုံ စသော ဦးပုည၏ ပေါ်လွင်ခုန်ကြွနေသည့် အရေးအသားများသည် စာ မဟုတ်။ ဦးပုည၏စိတ်များ ဖြစ်ကြပေ သည်။ မင်းဘူးဦးဩဘာသသည် ဇာတ်ကြီး ၁၀ ဘွဲ့ကို နောက်ခံပြုကာ ၎င်း၏စိတ်များကို စီရေးခဲ့၏။ သို့ဖြစ်၍ ဦးဩဘာသ၏ စာများမှာ မည်သည့်အခါမှ ရိုးလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ ဟု သာဓကများ ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

mg.yoe

စေတနာ(ရည်ရွယ်ချက်)၏ အရေးပါမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါအဆိုအမိန့်သည်လည်း မှတ်သားဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

- စာရေးသူသည် ကျယ်ဝန်းလှသော အကြောင်းအရာထဲမှ တစ်ခါတစ်ရံ သူကြိုက်ရာကို ရွေးသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ပရိသတ်အမျိုးမျိုး၏စရိုက်ကို ထောက်၍ ရွေးသည်။ ရွေးသော ကိစ္စကို စာရေးသူ၏စေတနာ ဝါ ရည်ရွယ်ချက်က ဆောင်ရွက်တတ်သည်။ ထိုအခါ သူ ကြားသမျှ၊ သူ ကြုံတွေ့သမျှ သူ တွေးသမျှ သူ ခံစားသမျှတို့သည် သူ့ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ပုံပေါ်လာ၍ သူ့စာဖြစ်လာရသည်ဟု ယူဆပါသည်။

ဤ အဆိုအမိန့်အတိုင်းပင် စာရေးသူသည် သူ့စေတနာ၊ သူ့ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အံဝင်ခွင်ကျ ဖြစ်မည့်အချက်အလက်များကို ရွေးချယ်ကာ နေရာတကျဖြစ်အောင် စီစဉ်ပြီး ရေးသားမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် 'ရွေးချယ်စီစဉ်မှု' သဘောကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁:၄။ ရွေးချယ်စီစဉ်မှု

'အောင်မြင်သောစာအရေးအသား၏ လျှို့ဝှက်ချက်ကား ရွေးချယ်မှုပင် ဖြစ်သည်။' ဟူ၍ 'ဂျက်ပဆင်' ဆိုသူ ပညာရှင်က ဆိုဖူးပါသည်။

မှန်ပါသည်။ အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို တင်ပြရာတွင် တွေ့သမျှ အချက်အလက် အားလုံးကို တင်ပြလျှင် ထိုစာသည် စုပုံပြုတ်သိပ်နေသော စာမျိုး ဖြစ်သွားပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူသည် သူ့စေတနာ၊ သူ့ရည်ရွယ်ချက်၊ သူ့သဘောထား၊ သူ့စာဖတ် ပရိသတ် စသည်တို့ကို ချင့်ချိန်ကာ အသက်ဆိုင်ဆုံး အဆီလျော်ဆုံးဖြစ်မည့် အချက်အလက် များကို ရွေးချယ်ရမြဲ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန်- ရွေးချယ်ပြီးသား အချက်အလက်များကိုလည်း အားလုံး တစ်ပြိုင်တည်းတင်ပြရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ရှေ့မှာထားသင့်သည့် အချက်၊ အလယ်မှာ ထားသင့်သည့်အချက်၊ နောက်မှာထား သင့်သည့်အချက် ဟူ၍ စီစဉ်ရမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် 'စီစဉ်မှု' သည်လည်း အရေးကြီးပါသည်။

စီစဉ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဟန်ဂေရီပညာရှင်ပိုလျာက-

- စာရေးဟန်၏ ပထမဥပဒေကား ဖော်ပြစရာအကြောင်းအရာတစ်ခုခု ရှိနေရန်ပင် ဖြစ်သည်။ စာရေးဟန်၏ ဒုတိယဥပဒေကား သင့်မှာ ဖော်ပြစရာ အကြောင်းအရာ ၂ ခု ရှိနေသောအဖြစ်မျိုး ကြုံလာသောအခါ တစ်ခုကို ပထမဖော်ပြပြီးမှ နောက်တစ်ခုကို ဖော်ပြရန်၊ ၂ ခုစလုံးကို တစ်ပြိုင်တည်း မဖော်ပြရန်ပင် ဖြစ်သည်? ဟု ဆိုထားပါသည်။

၁။ တက္ကသိုလ်မြန်မာစကားပြေ ကောက်နုတ်ချက်၊ စာ-ဆ။
* Jenson, R. W.
၂။ R. W. Jenson, Teach Yourself To Express Yourself, P-66.
* Polya, George.
၃။ R. Flesch, The Art of Readable writing. P-36

ပုံပေါ်လာသောစာပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့ပုံဘက်က လေ့လာကြည့်လျှင် အရေးအဖွဲ့ ၄ မျိုး တွေ့နိုင်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။

တစ်မျိုးသည် သက်ရှိသက်မဲ့တို့၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်၊ အရောင်အဆင်း၊ အသံ စသည်တို့ကို စာဖတ်သူ၏စိတ်ထဲတွင် မြင်ယောင်ကြားယောင်လာအောင် ရေးပုံမျိုးဖြစ်သည်။ သာဓကအားဖြင့် ‘ညနေဆည်းဆာ၏ရှုခင်း’၊ ‘စိတ်ဝင်စားဖွယ် မြင်ကွင်းတစ်ခု’၊ ‘အဘိုးအိုတစ်ဦး၏ အသွင်သဏ္ဍာန်’ စသည်တို့ကို ပေါ်လွင်လာအောင် ရေးဖွဲ့ပုံမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအရေးအဖွဲ့မျိုးကို ‘သရုပ်ဖော်အဖွဲ့’ဟု ခေါ်ပါသည်။

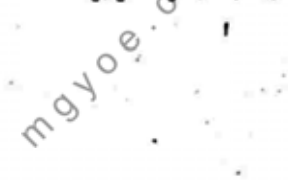
နောက်တစ်မျိုးသည် အဖြစ်အပျက်တစ်ခုခု ဖြစ်ပျက်နေပုံ၊ အမှုအရာတစ်ခုခု လှုပ်ရှားနေပုံ တို့ကို ဖြစ်ပျက်လှုပ်ရှားမှု ထင်ရှားအောင် ရေးပုံမျိုးဖြစ်သည်။ သာဓကအားဖြင့် ‘ကျွန်ုပ်၏ တစ်နေ့တာ ဖြစ်ရပ်များအကြောင်း’၊ ‘ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်အကြောင်း’ စသည်တို့ကို ဖြစ်စဉ်အတိုင်း ရေးဖွဲ့ပုံမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအရေးအဖွဲ့မျိုးကို ‘ဖြစ်စဉ်ပြအဖွဲ့’ဟု ခေါ်ပါသည်။

နောက်တစ်မျိုးမှာ ကိစ္စတစ်ခု၊ ပြဿနာတစ်ခု၊ လုပ်ငန်းတစ်ခု စသည်တို့၏အကြောင်းကို စာဖတ်သူ သဘောပေါက်နားလည်လာအောင် ရေးပုံမျိုး ဖြစ်သည်။ သာဓကအားဖြင့် လွတ်လပ်ရေး အကြောင်း၊ စာပေအကြောင်း၊ သိပ္ပံပညာ၏အရေးပါပုံအကြောင်း စသည်တို့ကို ရှင်းပြပုံမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအရေးအဖွဲ့မျိုးကို ‘ဖွင့်ဆိုရှင်းပြအဖွဲ့’ဟု ခေါ်ပါသည်။

နောက်တစ်မျိုးမှာမူ သဘောတစ်ရပ်ရပ်ကို စာဖတ်သူလက်ခံလာအောင် အကျိုးအကြောင်း ဆက်စပ်ရေးပုံမျိုး ဖြစ်သည်။ သာဓကအားဖြင့် ‘တိရစ္ဆာန်များကို ကြင်နာသင့်ကြောင်း’၊ ‘ဆေးလိပ် မသောက်သင့်ကြောင်း’ စသည်တို့ကို အကျိုးအကြောင်း ဆက်စပ်ရေးပုံမျိုး ဖြစ်သည်။ ထိုအရေးအဖွဲ့ မျိုးကို ‘ကျိုးကြောင်းပြအဖွဲ့’ဟု ခေါ်ပါသည်။

စာတစ်ပုဒ်တွင် ထိုအဖွဲ့ ၄ မျိုးသည် တစ်မျိုးစီ သီးသီးသန့်သန့် တည်ရှိနေလိမ့်မည် ဟူ၍ကား မဆိုနိုင်ပါ။ တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး ရောနှောနေတတ်သည်က များပါသည်။ များသောအားဖြင့် အကောင် အထည် ပုံပန်းသွင်ပြင်ကိုဖော်ပြသော သရုပ်ဖော်အဖွဲ့နှင့် ဖြစ်စဉ်ပြအဖွဲ့တို့သည် ရောနှောနေတတ်ပြီး၊ သဘောတရားကိုရှင်းပြသော ဖွင့်ဆိုရှင်းပြအဖွဲ့နှင့် ကျိုးကြောင်းပြအဖွဲ့တို့သည် ရောနှောနေတတ် ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အဖွဲ့တစ်မျိုးမျိုးအဖြစ် ပုံပေါ်လာအောင် စကားအသုံးအနှုန်းများ၊ ဝါကျများ၊ စာပိုဒ်များဖြင့် အဆင့်ဆင့် စည်းရုံးကာ ပုံဖော်ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကား ထင်ရှားပါသည်။

ဤသို့ အဆင့်ဆင့်စည်းရုံးထားသော စာတို့သည် သွင်ပြင်မူရာ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ရေးပုံရေးဟန် အမျိုးမျိုးကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ စကားပြေအဖွဲ့တစ်ခု၏ ရေးပုံရေးဟန်ကို

‘စကားပြောဟန်’ဟု ခေါ်ပါသည်။ ယင်း စကားပြောဟန်သဘောကိုလည်း လေ့လာရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁:၆။ စကားပြောဟန်

‘ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ရေးဟန်သည် သူ့စိတ်၏ ‘အသံပင်’ ဖြစ်သည်’ ဟူသော အိမာဆင်၏ အဆိုအမိန့်အတိုင်းပင်၊ စာရေးသူ၏စိတ်ထဲက ရိုက်ခတ်အသံမြည်လာသော သွင်ပြင်မူရာ သည်ပင် သူ့ရေးဟန်ဖြစ်သည် ဟုပင် ဆိုရပါလိမ့်မည်။

ရေးဟန်၏သဘောနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတက်တိုးကလည်း-

- ရေးဟန်သည် ဟန်လုပ်သော ရေးသားမှုမဟုတ်၊ စာရေးရာတွင် သူ၏ နဂိုအမူအရာပင် ဖြစ်၏၊ ဟု ရှင်းပြဖူးပါသည်။

စကားပြောဟန် လေ့လာရာ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သော အချက်များ ရှိပါသည်။ ပထမဆုံး စကားပြောသည့်အဆင့်ကို စဉ်းစားလျှင် စကားတစ်ခွန်းကိုပြောဆိုရာ၌ ၁-ပြောသူ၊ ၂-ပြောသည့်အကြောင်းအရာနှင့် ၃-နားထောင်သူ ဟူသော အင်္ဂါ ၃ ရပ် ပါဝင်မြဲဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်တက်၍ စကားကို အကွေ့ရာတင်ပြီး စာရေးသည့်အဆင့်ကို စဉ်းစားလျှင် စာတစ်ပုဒ်ကိုရေးရာ၌ ၁-စာရေးသူ၊ ၂-ရေးသည့် အကြောင်းအရာနှင့် ၃-စာဖတ်သူ ဟူသော အင်္ဂါ ၃ ရပ် ပါဝင်မြဲဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ စကားပြောရေးအဖွဲ့ တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာမှုတွင် ထိုအင်္ဂါ ၃ ရပ်၏ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုသည် အလွန် အရေးပါပါသည်။

စာရေးသူသည် သူရေးမည့် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ရပ်ကို ရွေးချယ်ရမိ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ရွေးချယ်လိုက်ခြင်းကြောင့်ပင် စာရေးသူသည် သူရွေးချယ်သော အကြောင်းအရာနှင့် ဆီလျော်မှု၊ မဆီလျော်မှုကို ထောက်ချင့်ပြီး၊ မည်သည့်အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းမည်၊ မည်သည့်အချက်အလက်များကို မထည့်သွင်းဘဲ ချန်ခဲ့မည် ဟူ၍ ပိုင်းခြားကန့်သတ်မှုများ ပြုလုပ်လာရပါသည်။

တစ်ဖန်စာရေးခြင်းသည် ဖတ်ဖို့ရေးခြင်း ဖြစ်သည့်အလျောက် စာရေးသူသည် သူ့စာကို ဖတ်မည့် စာဖတ်ပရိသတ်အမျိုးအစားကို ရည်မှန်းရွေးချယ်ရပါသည်။ ထို့နောက် သူ ရွေးချယ်ထားသော စာဖတ်ပရိသတ်၏အခြေအနေနှင့် အဆီလျော်ဆုံးဖြစ်မည့် ရေးဟန်မျိုးဖြင့် သူ့စာကို ရေးရပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ‘စာရေးသူ၊ အကြောင်းအရာ၊ စာဖတ်သူ’တို့ အပြိုင်

• Emerson
၁။ A Warner A Short Guide to English Style. P-2.
၂။ တက်တိုး၊ ...နှင့်စာပေ၊ စာ-၁၄၂။

အလွန်အားသွယ်မှုသည် အလွန်အရေးပါပါသည်။ ထိုအင်္ဂါ ၃ ရပ်၏ သဘောသဘာဝကိုလိုက်၍ စကားပြောဟန်အမျိုးမျိုး ကွဲပြားသွားနိုင်ပါသည်။

စာရေးသူ၏စေတနာ ရည်ရွယ်ချက် သဘောထား စသည်တို့ကိုလိုက်၍ အကြောင်းအရာ တစ်မျိုးတည်းသည်ပင် ရေးဟန်အမျိုးမျိုး ကွဲပြားသွားနိုင်ပါသည်။ ဆိုကြပါစို့။ ‘ကျွန်တော်၏ မွေးသမိခင် ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်သွားပါပြီ’၊ ‘ကျွန်တော်အမေ ဆုံးသွားပါပြီ’၊ ‘ကျွန်တော်အဘွားကြီး ကြွသွားပြီ’ ဟူသော ဖော်ပြချက် ၃ မျိုးတွင် အကြောင်းအရာမှာ တစ်မျိုးတည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် စာရေးသူ၏စေတနာကို လိုက်၍ ရေးဟန်ကွဲပြားသွားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထို့ဝါကျ ၃ ခုတွင် မိခင်ကို ရိုသေလေးစားသော စေတနာ၊ သာမန်သဘောသာ ဖော်ပြလိုသော စေတနာ၊ မလေးစားသောစေတနာ အသီးသီးပါဝင်နေသည်ကို ရေးဟန် ၃ မျိုးက ဖော်ပြနေပါသည်။

တစ်ဖန် အကြောင်းအရာ၏သဘောသဘာဝကို လိုက်၍လည်း ရေးဟန် ကွဲပြားတတ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒအကြောင်း ရေးထားသောစာနှင့် ဘောလုံးပွဲအကြောင်း ရေးထားသောစာတို့သည် ဟန်ချင်း တူမည် မဟုတ်ပါ။ အလေး၊ အပေါ့၊ အခဲ၊ အသွက် ကွာခြားမည်ပင်။

တစ်ဖန် ရည်မှန်းသောစာဖတ်ပရိသတ်၏ သဘောသဘာဝကိုလိုက်၍လည်း ရေးဟန်ကွဲပြား တက်ပါသည်။ ပုဂံခေတ် ဗိသုကာလက်ရာများအကြောင်းကို ပညာရှင်များအတွက် ရည်ရွယ်ရေးသော စာနှင့် အလယ်တန်းကျောင်းသားလေးများအတွက် ရည်ရွယ်ရေးသောစာတို့သည် ဟန်ချင်းတူမည် မဟုတ်ပါ။ အလေး၊ အပေါ့၊ အခဲ၊ အသွက် ကွာခြားမည်ပင်။

ထို့ပြင် စကားပြောဟန်လေ့လာရာ၌ စကားပြောအဖွဲ့ကောင်းတစ်ခုတွင် အခြေခံအားဖြင့် ရှိအပ်သော လက္ခဏာများကိုလည်း ဂရုပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ စကားပြောရေးရာတွင် စာရေးသူ၏ ဆိုလိုချက်ကို စာဖတ်သူထံ မှန်မှန်ကန်ကန်၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း၊ တိတိကျကျ၊ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်၊ ပြေပြေပြစ်ပြစ်၊ လိုက်ဖက်ညီညီ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်မည်ဆိုလျှင် ကောင်းသည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုး ရှိသည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မှန်ကန်မှု၊ ရှင်းလင်းမှု၊ တိကျမှု၊ ကျစ်လျစ်မှု၊ ပြေပြစ်မှု၊ လိုက်ဖက်မှု ဟူသော လက္ခဏာများသည် စကားပြောကောင်းတွင် ရှိအပ်သော အခြေခံလက္ခဏာများ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ စကားပြောဟန် လေ့လာရာတွင် ထိုလက္ခဏာများနှင့်လည်း ချိန်ထိုး ကြည့်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁:၇။ စကားပြော၏နေရာ

ယခု စကားပြော၏သဘောသဘာဝနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခြေခံအချက်များကို တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်များကို နောက်အခန်းများတွင် အကျယ်တင်ပြပါဦးမည်။ စင်စစ် အားဖြင့် စကားပြောလေ့လာမှုတွင် ထိုအခြေခံအချက်များသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ် ယှက်နှယ်လျက် ရှိပါသည်။ သီးသီးခြားခြား ထုတ်နုတ်ခွဲခြား၍ မရစကောင်းပါ။ လေ့လာ

ရာ၌ အဆင်ပြေရန်အတွက်သာ တစ်ခုစီခွဲခြား၍ လေ့လာတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤအခန်း၏ နိဂုံးအဖြစ် 'စကားပြော၏နေရာ'ကို ချင့်တွက်ပြလိုပါသည်။

စကားပြောသည် လူမှုကိစ္စအမျိုးမျိုးတွင် မည်မျှကျယ်ပြန့်စွာ နေရာယူထားသည်ကို အထူးဖော်ပြရန်လိုမည် မထင်ပါ။ အိမ်ရှင်မတစ်ဦး အိမ်သုံးစာရင်း မှတ်ခြင်းမျိုး၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စာရေးဆက်သွယ်ခြင်းမျိုးကအစ ဂန္ထဝင်စာပေများ ရေးဖွဲ့ခြင်းမျိုးအထိ စကားပြောကို နိုင်ငံနှင့်အဝန်း၊ ကမ္ဘာနှင့်အဝန်း နေ့စဉ် အသုံးပြုနေရပါသည်။ ထို့ကြောင့် စကားပြောသည် အလွန်အရေးပါသော နေရာမှာရှိကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

စကားပြောအရေးပါပုံနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်က-

- စကားပြောသည် ကဗျာထက် အရေးကြီးသည်ဟု မဆိုသာသော်လည်း ကဗျာနည်းတူ အရေးကြီးသည် ဟူ၍ကား ဆိုသာသည်။ စကားပြောထွန်းကားသော စာပေသည် အရေးကြီး အရာရောက်သော စာပေ ဟု မဆိုထိုက်ပေ ဟူ၍ မိန့်ဆိုဖူးပါသည်။

ဆရာမင်းသုဝဏ်ကလည်း-

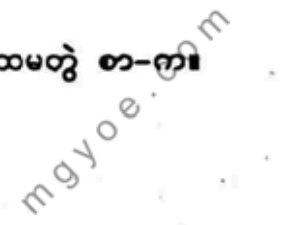
- လောကတွင် လူတစ်လုံးသူတစ်လုံးလုပ်လိုသော လူမျိုး၏စာပေတွင် စကားပြော မကြွယ်ဝသမျှ ကိစ္စမပြီးနိုင်ပါ။ သက္ကဋ္ဌ၊ ပါဠိ၊ တရုတ် စသော စာပေကြီးများတွင် စကားပြော ဖြင့်ရေးထားသော ကျမ်းကြီးကျမ်းငယ်အသွယ်သွယ်ကို များစွာတွေ့ရပါသည်။ နက္ခတ်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ ဗေဒကျမ်း၊ ဗိသုကာကျမ်း စသော ပညာရပ်အသီးသီးတွင် ဆိုင်ရာကျမ်းများကို စကားပြောနှင့်ရေးထားသည်က များပါသည်။ သာသနာဆိုင်ရာ ပိဋကတ်ကျမ်းများတွင်လည်း စကားပြောကသာ အဓိကမင်းမူနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဟူ၍ ထောက်ပြထားပြီး။

- စကားပြောသည် လူမျိုး၏အသက်၊ လူမျိုး၏အားထားရာ၊ လူမျိုး၏တန်ဆောင် ဆီမီးဖြစ်သည်ကို မပြတ်သတိရသင့်ပေသည် ဟု မိန့်ဆိုထားပါသည်။

ထို့အတူ ဆရာမောင်ထင်ကလည်း-

- ဤခေတ်သမယ၌ စကားပြောသည် များစွာ အရေးပါအရာရောက်လျက် ရှိနေသင့်၍၊ ထို့ကြောင့် စာဖတ်သူလူထုကလည်း ထို စကားပြောအရေးအသားကို အတော်ပင် ဆန်းစစ် လျက် ရှိနေသည်။ စာရေးသူတို့ကလည်း မိမိတို့စကားပြောကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရှိအောင် ကြိုးပေး

၁။ ဦးဖေမောင်တင်(တည်းဖြတ်သူ)၊ အထက်တန်းမြန်မာစကားပြော ကောက်နုတ်ချက်များ၊ ပထမတွဲ စာ-၈။
၂။ မင်းသုဝဏ်၊ စကားပြော စာပေအသက်၊ နဝရတ်ကိုးသွယ်၊ စာ-၂၆၂။
၃။ မင်းသုဝဏ်၊ စကားပြော စာပေအသက်၊ နဝရတ်ကိုးသွယ်၊ စာ-၂၆၄။

လေ့ကျင့်နေကြသည့် လက္ခဏာကို မြင်ရသည်။ ဤအခြင်းအရာသည် အလွန်ကောင်းသော အခြင်းအရာ ဖြစ်ပါသည်။ ဟူ၍ စကားပြေထွန်းကားမည့်အလားအလာကို ဝမ်းပန်းတသာ မျှော်လင့်ကြိုဆိုထားပါသည်။

ဆရာ တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီးကလည်း-

- ခေတ်အတွက် အသုံးချစာပေမှာ စကားပြေဖြစ်သည်။ ရုံးသုံးအတွက် ဖြစ်စေ၊ ပညာဖြန့်ဝေမှုအတွက် ဖြစ်စေ၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အဆက်အသွယ်ပြုမှုဖြစ်စေ စကားပြေ ကိုသာ သုံးရပေသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်အတွက် အသုံးချစာပေမှာ စကားပြေဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဟူ၍ မိန့်ဆိုဖူးပါသေးသည်။

ဤအဆိုအမိန့်အနည်းငယ်ကို ကြည့်ရုံနှင့်ပင် စကားပြေသည် မည်သည့်နေရာတွင် ရှိကြောင်း၊ မည်မျှအရေးပါ အရာရောက်ကြောင်း ထင်ရှားလောက်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

၁။ မောင်ထင်၊ စာရေးဆရာဖြစ်လိုသော်၊ အတွေးနှင့်အရေး၊ ၁၉၆၆၊ စွန်၊ စာ-၈။
၂။ တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီး၊ မြန်မာစာပေသင်ကြားရေး၊ စာ-၉၉၊ ၁၀၀။

J

നന്നാ, ഞ, നന്നാ:ഒ

‘စာရေးခြင်းကို အဘယ်ကြောင့် ပြုသနည်း’ဟု မေးလျှင် စာရေးသူ၏ စိတ်ထဲ၌ ရှိသော အနက်သဘောကို သူတစ်ပါး၏ နားနှင့် စိတ်တို့သို့ ရောက်အောင် ပို့ချင်သောကြောင့် ပြုသည် ဟု ဖြေရပေလိမ့်မည်။

ထိုနည်းတူစွာ ‘စကားပြောခြင်းကို အဘယ်ကြောင့် ပြုသနည်း’ဟု မေးလျှင်လည်း ‘ပြောသူ၏ စိတ်ထဲ၌ ရှိသော အနက်သဘောကို သူတစ်ပါး၏ နားနှင့် စိတ်တို့သို့ ရောက်အောင် ပို့ချင်သောကြောင့် ပြုသည်ဟုပင် ဖြေရပေလိမ့်မည်။

ဇော်ကျီ

စကားဟူသည် နှုတ်ဖြင့်ရေးသောစာ၊ စာပေဟူသည် လက်ဖြင့်ပြောသောစကား သာလျှင် ဖြစ်ပါသတည်း။

ရန်အောင်

J

စကား, စာ, စကားပြေ

၂:၁။ စကား

‘စကားပြေ’ ပေါ်ပေါက်လာပုံကို စဉ်းစားလျှင် ‘စကား’အကြောင်းက စတင် စဉ်းစားရပါ လိမ့်မည်။ အကြောင်းမူ စကားပြေသည် စကားကို အခြေခံ၍ ပေါ်ပေါက်လာရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

လူသည် လူ့လောကထဲတွင် တစ်ဦးတည်းနေ၍ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆက်ဆံရာတွင် တစ်ဦး ဆိုလိုချက်ကို တစ်ဦးနားလည်အောင် စကားဖြင့် ဆက်သွယ်သည့်အတတ်ကို အလွန်ရှေးကျ သောကာလကပင် တတ်မြောက်ခဲ့ကြကြောင်း ပညာရှင်တို့ မိန့်ဆိုကြပါသည်။ လူသည် ထိုကာလကပင် သူ့နှုတ်မှ အသံအမျိုးမျိုးထွက်အောင် ပြုလုပ်၍ရမှန်း သိခဲ့သည်။ ပုံမှန် အသက်ရှူသွင်းပြီးနောက် အဆုတ်ထဲမှ ပြန်ထုတ်လိုက်သောလေသည် ပါးစပ်ထဲတွင် အာခေါင်၊ သွား၊ လျှာ၊ နှုတ်ခမ်း စသည့် အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုးနှင့် ထိတွေ့သောအခါ အသံ အမျိုးမျိုးထွက်နိုင်မှန်း သိခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဖန် လူသည် ထိုအသံများကို သင်္ကေတများ အဖြစ်အသုံးပြုကာ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သက်ရှိသက်မဲ့အကောင်အထည်များ၊ အကောင် အထည်မရှိသော သဘောတရားများ၊ ပြုမူလှုပ်ရှားမှုများ၊ အရည်အသွေးများ၊ ခံစားမှုများ စသည့် လူမှုကိစ္စတစ်ခုစီကို သူ့နှုတ်ကထွက်လာသည့် အသံသင်္ကေတတစ်ခုစီနှင့် ရည်ညွှန်း ဖော်ပြ၍ဖြစ်နိုင်မှန်း သိလာသည်။ ထိုအခါ ‘မည်သည့်လူမှုကိစ္စကို မည်သည့်အသံဖြင့် ရည်ညွှန်းဖော်ပြမည်’ဟူ၍ အများသဘောတူ သတ်မှတ်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ‘ဘာသာစကား’ ဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။*

* ဘာသာစကား ပေါ်ပေါက်လာပုံကို အနောက်တိုင်းဘာသာဗေဒကျမ်းများ၏ ရှေ့ပိုင်းတွင် ဖော်ပြလေ့ရှိပါသည်။ ဤနေရာတွင်မူ ကျမ်းအမည် အတိအကျမရည်ညွှန်းတော့ပါ။

mgyoe.com

ဆိုပါစို့။ မြန်မာလူမျိုး ဟူ၍ဖြစ်လာမည့် ရှေးလူစုက ကောင်းကင်မှထွက်လာသည့် နီနိုလုံးကြီးကို 'နေ'ဟူသော အသံဖြင့် ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်မည်ဟု အများသဘောတူသတ်မှတ်ကာ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲသည့်အတွက် ယခုလည်း 'နေ'ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်နေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။* အလားတူပင် မိမိတို့ကဲ့သို့သောသတ္တဝါမျိုးကို 'လူ'၊ အခြားသတ္တဝါများကို 'ခွေး၊ နွား၊ ကျား၊ ကြောင်'၊ သက်မဲ့အရာများကို 'မိုး၊ မြေ၊ ကြယ်၊ လ၊ အိမ်၊ ကျောင်း'၊ ပြုမူလှုပ်ရှားမှုများကို 'သွား၊ လာ၊ စား၊ သောက်'၊ အရည်အသွေးများကို 'ဖြူ၊ နီ၊ ကောင်း၊ ဆိုး'၊ ခံစားမှုများကို 'မုန်း၊ ချစ်၊ သနား၊ ကြောက်' စသည်ဖြင့် လူမှုကိစ္စတစ်ခုစီအတွက် အများသဘောတူသော အသံတစ်မျိုးစီကို သင်္ကေတအဖြစ် အသုံးပြုကာ ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်ကြခြင်းဖြင့် ထိုအသံများသည် အဓိပ္ပာယ်ရှိသောစကားသံများ ဖြစ်လာရပါသည်။

ထိုအခါတွင်ကား ထိုစကားသံများကို စည်းကမ်းတကျ တွဲစပ်အသုံးပြုလျက် တစ်ဦးဆိုလိုချက်ကို တစ်ဦးနားလည်အောင် အလွယ်တကူ ပြောဆိုဆက်သွယ်လာနိုင်တော့သည်။ သို့ဖြင့် 'မြန်မာဘာသာစကား'ဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာရပါသည်။ အခြားအခြားသော ဘာသာစကားမှန်သမျှ သည်လည်း ထိုနည်းအတိုင်း ပေါ်ပေါက်လာရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လူသားတို့၏ တီထွင်မှုများထဲတွင် ဘာသာစကားတီထွင်မှုသည် အလွန် အဆင့်အတန်းမြင့်သော၊ အလွန်အရေးပါသော တီထွင်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ပညာရှင်အသီးသီးက ဖော်ထုတ်ပြလေ့ ရှိကြပါသည်။ သာဓကပြရလျှင်

ဂျပန်လူမျိုး ဘာသာဗေဒပညာရှင် ဟာယာကာဝါ**က-

'သင်္ကေတဖန်တီးမှု သွင်ပြင်အားလုံးထဲတွင် ဘာသာစကားသည် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အမြင့်မားဆုံး၊ အသိမ်မွေ့ဆုံး၊ အရှုပ်ထွေးဆုံး ဖြစ်၏' ဟု ဆိုဖူးပါသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာဗေဒပညာရှင် ခရိုက်စတယ်***ကလည်း-

'ဘာသာစကားသည် လူချင်းဆက်သွယ်မှု သွင်ပြင်များထဲတွင် အသုံးအများဆုံး၊ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အမြင့်မားဆုံး ဖြစ်၏' ဟု ဆိုဖူးပါသည်။

- 'နေ'ကို ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများတွင် 'နိယံ' ဟု စာလုံးပေါင်းပါသည်။ မူက 'နိယံ' ဟု အသံထွက်ပြီး၊ နောက်မှ 'နေ'သို့ ပြောင်းလဲလာခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပါသည်။ ဤနေရာတွင်မူ စကားသံဖြင့် ရည်ညွှန်းသည့်သဘောကို ယေဘုယျတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
- Hayakawa, S.I.
- ၁။ S.I. Hayakawa Language in Thought and Action. P-26.
- Crystal, David.
- ၂။ D. Chystal. Linguistics. P-239.

ဂျာမန်ဘာသာဗေဒပညာရှင် ဂျက်စ်ပါဆင်**** ကလည်း-

‘ဘာသာစကားသည် လူသားတို့၏ လက်တွေ့ဘဝနှင့် စိတ်ပိုင်းဘဝ တစ်ရပ်လုံးတွင် အရေးပါဆုံးဖြစ်သည်’ ဟု ဆိုဖူးပါသည်။

မှန်ပါသည်။ ဘာသာစကားသည် အသုံးပြုရလွယ်ကူသလောက် အလွန် ထိရောက်ထက်မြက်သော ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာ ဖြစ်ပါသည်။ လူချင်းဆက်သွယ်ရာ၌ ဘာသာစကားအပြင် အခြားအခြားသော ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာ များစွာရှိပါသည်။ မီးပြ၍ ဆက်သွယ်ခြင်း၊ တီးခေါက်အသံပေး၍ ဆက်သွယ်ခြင်း၊ လက်ဟန်ခြေဟန်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘယ်ဆက်သွယ်နည်းမှ ဘာသာစကားလောက် အသုံးရမလွယ်ပေ။ မီးပြ၍ဆက်သွယ်လိုလျှင် မီးရှာရဦးမည်။ တီးခေါက်၍ အသံပေးမည်ဆိုလျှင်လည်း တီးခေါက်စရာ ရှာရဦးမည်။ လက်ဟန်ခြေဟန်နှင့် ပြမည်ဆိုလျှင်လည်း မြင်နိုင်သောနေရာ ရှာရဦးမည်။ ကြားက တစ်ခုခုကွယ်နေ၍ မဖြစ်။ ဘာသာစကားနှင့် ဆက်သွယ်ရာတွင်မူ ထိုအခက်အခဲအားလုံးကို ကျော်လွှားနိုင်ပါသည်။

စကားပြောသည့်အလုပ်သည် အလွန်လွယ်ပါသည်။ မည်သည့်ပစ္စည်းမှလည်း ရှာဖွေစရာ မလိုပါ။ မိမိပါးစပ်ထဲမှ ကိုယ်ပိုင်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းများကို အသုံးပြု၍ စကားသံများကို အခက်အခဲမရှိဘဲ ပေါ်ထွက်စေနိုင်ပါသည်။ ဆက်သွယ်သူချင်း အာရုံစိုက်၍ကြည့်နေရန်လည်း မလိုပါ။ ကြားက တစ်ခုခုကွယ်နေလျှင်လည်း ကိစ္စမရှိပါ။ အသံကြားနိုင်လောက်သော အကွာအဝေးမျိုးဖြစ်လျှင် ဆက်သွယ်ရပြီပင်။ ထို့ပြင် ဘာသာစကားကို အခြား မည်သည့်ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာကမှ မယှဉ်နိုင်သော အချက်တစ်ချက် ရှိပါသည်။ လူမှုကိစ္စများကို ရည်ညွှန်းပုံ သိမ်မွေ့နက်နဲကျယ်ပြန့်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ခေတ်မီဆက်သွယ်ရေးကိရိယာများဖြင့် ဖော်ပြရန်မလွယ်လှသော သိမ်မွေ့နက်နဲသည့် စိတ်တွင်းခံစားမှုများ၊ အတွေးများကို ဘာသာစကားဖြင့် လွယ်ကူတိကျစွာဖော်ပြနိုင်ပါသည်။

ဘာသာစကားသည် အကောင်အထည်များကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ သဘောတရားများကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ ယခုဖြစ်နေသော အကြောင်းများကိုသာမက၊ ဖြစ်ခဲ့သောအကြောင်းများ၊ နောက်ဖြစ်မည့် အကြောင်းများကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ မျက်စိရှေ့တွင် မြင်နေရသော အကြောင်းများကိုသာမက၊ မမြင်ရသော အရာများကိုလည်း ရည်ညွှန်းဖော်ပြနိုင်သည်။ မဖြစ်သော၊ ဖြစ်ချင်သော၊ ဖြစ်နိုင်သော၊ ဖြစ်သင့်သော သဘောအမျိုးမျိုးကိုလည်း ရည်ညွှန်းဖော်ပြနိုင်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဘာသာစကားသည် အသုံးရ အလွယ်ဆုံး၊ အသိမ်မွေ့ဆုံး၊ အကျယ်ပြန့်ဆုံး၊ အထိရောက်ဆုံး ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာတစ်ခု ဖြစ်လာရပါသည်။ စကားပြောခြင်းသည်လည်း လူ့လောကတွင် မလုပ်မဖြစ်သော အလုပ်တစ်ခု ဖြစ်လာရပါသည်။

**** Jespersen, Otto.
၁။ R.Flesch. How to Make Sense. P-1.

၂:၂။ စာ

‘စာ’သည် ‘စကား’ထက် နှစ်ပေါင်းများစွာ နောက်ကျပြီးမှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ လူသားတို့သည် စကားပြောတတ်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာပြီးမှ စာကို တီထွင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ‘ဘာသာစကား’ဟုဆိုလျှင် အဓိကအားဖြင့် ‘စကားသံ’ကို ရည်ညွှန်း လိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ စာအရေးအသားမှာမူ စကားသံများကို မြင်သာအောင် မှတ်တမ်းတင်၊ ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ပညာရှင်တို့ မိန့်ဆိုတတ်ကြပါသည်။ သာဓကပြရလျှင်- အမေရိကန်ဘာသာဗေဒပညာရှင် ဗလွမ်းဖီး*က-

‘စာအရေးအသားသည် ဘာသာစကားမဟုတ်။ ဘာသာစကားတို့ မြင်သာအောင် အမှတ်အသားများဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်’ ဟု ပြတ်ပြတ်သားသား ခွဲခြား မိန့်ဆိုဖူးပါသည်။

မှန်ပါသည်။ စကားဆိုသည်မှာ အသံမျှသာဖြစ်၍ အကောင်အထည် အထင်အရှား မရှိပါ။ ယခုပြောသည်နှင့် ယခုပင် လေထဲမှာ ပျောက်သွားမြဲဖြစ်သည်။ နေရာခြားလွန်း လျှင်လည်း စကားသံကို မကြားနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် စကားသံကို အချိန်ကြာကြာခံအောင် ထိန်းထား၍ မရပါ။ နေရာဝေးဝေး ရောက်အောင် ပို့ပေး၍ မရပါ။ ထိုအခါ လူသည် ကျောက်၊ သစ်ခေါက်၊ ရွံ့စေး စသည်တို့ပေါ်တွင် ထင်သာမြင်သာသော အမှတ်အသား များကို သင်္ကေတများအဖြစ်ရေးခြစ်ကာ စကားသံများကို ထပ်ဆင့်ရည်ညွှန်းခြင်းဖြင့် ‘စာ’အရေးအသားဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် စာအရေးအသားစနစ်အတိုင်းလည်း စကားသံကိုရည်ညွှန်းသည် မဟုတ်ပါ။ ရည်ညွှန်းပုံသဘောအရ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အခြေခံအားဖြင့် စာ ၂ မျိုး ကွဲသည်ဟု ဆိုကြပါ သည်။

ပထမတစ်မျိုးသည် စကားသံကိုမရည်ညွှန်းဘဲ လူမှုကိစ္စများ၊ စိတ်ကူးစိတ်သန်း များကို တိုက်ရိုက်ရည်ညွှန်းသောစာမျိုး ဖြစ်သည်။ တရုတ်စာသည် ထိုစာမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် တရုတ်စာတွင် မူလက ‘နေ’ကို ဖော်ပြလိုလျှင် စက်ဝိုင်းအလယ်တွင် အစက်ချကာနေပုံ ရေးဆွဲပြသည်။ ‘လူ’ကို ဖော်ပြလိုလျှင် လူရုပ်ကလေး ဆွဲပြသည်။ ‘အရှေ့အရပ်’ကို ဖော်ပြလိုလျှင် သစ်ပင်နောက်က နေထွက်နေပုံကို ဆွဲပြသည်။ ‘လိုက်သည်’

• Bloomfield. Leonard.
၁။ L. Bloomfield. Language. P-21.

ဟူသောအမှုအရာကို ဖော်ပြလိုလျှင် လူတစ်ယောက် နောက်ကတစ်ယောက် လိုက်နေပုံကို ဆွဲပြသည်။
 'ချစ်သည်' ဟူသောခံစားမှုကို ဖော်ပြလိုလျှင် မိန်းမရုပ်နှင့် ကလေးရုပ် ဆွဲပြသည်။ ဤသို့ဖြင့်
 လူမှုကိစ္စတစ်ခုစီအတွက် ရုပ်ပုံတစ်ပုံစီဆွဲပြရင်း ကာလကြာသောအခါ ရုပ်ပုံအသွင် ပျက်သွားပြီး၊
 ယခုသုံးနေသော တရုတ်စာမျိုး ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။^၁ ထိုစာမျိုးတွင် လူမှုကိစ္စ တစ်ခုစီအတွက်
 သီးခြားစာလုံးတစ်လုံးစီ အသုံးပြုထားရသဖြင့် စာလုံးပေါင်းမြောက်မြားစွာ အသုံးပြုနေရပါသည်။
 ထို့ကြောင့် မှတ်ရသားရ အလွန်ခက်ပါသည်။

နောက်တစ်မျိုးမှာ 'စကားသံ' ကို ရည်ညွှန်းသောစာမျိုး ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာသည် ထိုစာမျိုး
 ဖြစ်ပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် မြန်မာတို့သည် ချို ၂ ချောင်းပါသော မြက်စားတိရစ္ဆာန်တစ်မျိုးကို
 'နွား' ဟူသော စကားသံဖြင့် ရည်ညွှန်းခေါ်ဝေါ်သည်။ တစ်ဖန် ထိုစကားသံကို 'န (နငယ်), ...
 (ဝဆွဲ), ၁ (ရေးချ), - (ဝိသဇ္ဇနီ)' ဟူသော အမှတ်အသား ၄ ခု ပေါင်းစပ်ထားသည့် စာလုံးဖြင့်
 ထပ်ဆင့်ရည်ညွှန်းသည်။ ဤနည်းအတိုင်း မြန်မာစကားသံတစ်မျိုးစီကို စာလုံးတစ်မျိုးစီနှင့် ရည်ညွှန်း
 ရေးသားခြင်းဖြင့် 'မြန်မာစာ' ဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားတစ်ခုတွင် အသုံးပြု
 ထားသော စကားသံအရေအတွက်သည် သိပ်မများလှသည့်အလျောက် စကားသံကို ရည်ညွှန်းသည့်
 ထိုစာမျိုးတွင်လည်း စာလုံးအရေအတွက် သိပ်မများလှပါ။ ပထမအမျိုးလောက် မှတ်ရသားရ မခက်ပါ။

စာအရေအသား ပေါ်ပေါက်လာသည့်အတွက် များစွာ အကျိုးရှိသည်ကား အမှန်ပင်။ အသိ
 ပညာ, အတတ်ပညာ စသည့် လူမှုကိစ္စအမျိုးမျိုးကို စာဖြင့် ရေးမှတ်ကာ အချိန်ကြာကြာခံအောင်
 ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည့်အတွက် နှစ်ပေါင်းများစွာက ကွယ်လွန်ခဲ့သည့် ပညာရှင်အမျိုးမျိုး၏ အဆို
 အမိန့်များကို ထိုပညာရှင်များက မိမိရှေ့မှာ လာပြောနေသလို နာယူမှတ်သားနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။
 ထို့အတူ လူမှုကိစ္စအမျိုးမျိုးကို စာဖြင့်ရေးမှတ်ကာ နေရာဝေးဝေးရောက်အောင် ပို့ပေးနိုင်သည့်အတွက်
 မန္တလေးကလူတစ်ယောက်အကြောင်းကို ရန်ကုန်က သိနိုင်ခြင်းမျိုးမှစ၍၊ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ မိမိ
 မတွေ့ဖူး, မမြင်ဖူးသော လူအမျိုးမျိုး မည်သို့ခံစားနေရသည်။ မည်သို့ပြုမူ ပြောဆိုနေကြသည်။
 မည်သို့ဆန္ဒရှိနေကြသည်ကို သူတို့ကိုယ်တိုင် လာပြောနေသလို သိနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ စာမပေါ်မီက
 ဆိုလျှင် အသိပညာ, အတတ်ပညာများကို သားစဉ်မြေးဆက် နှုတ်တိုက်မှတ်သားခဲ့ရသည့်အတွက်
 မှတ်သားနိုင်သည့်အတိုင်းအဆတွင် လည်းကောင်း, ခိုင်လုံတိကျမှုတွင် လည်းကောင်း အားနည်းချက်
 များ ရှိခဲ့ရသည်။ စာအရေးအသား တီထွင်လိုက်သောအခါတွင်ကား လူ့ယဉ်ကျေးမှုသည် ရှေ့သို့
 တစ်ဟုန်ထိုး တိုးတက်လာရပါသည်။ အသိပညာ, အတတ်ပညာများကို စာဖြင့် အမြောက်အမြား
 ရေးမှတ်သိမှီးကာ သားစဉ်မြေးဆက် လက်ဆင့်ကမ်းလာနိုင်သည်။ ခိုင်လုံတိကျမှု ရှိ, မရှိ အပြန်ပြန်

အလှန်လှန် ဆန်းစစ်နိုင်သည်။ ‘ပုံနှိပ်စက်တီထွင်မှု’ ဟူသော သိပ္ပံပညာဖြင့် ထောက်ကူပေးလိုက်သောအခါတွင်ကား စာရေးအသား၏နယ်ပယ်သည် ပို၍ ကျယ်ပြန့်လာရပါသည်။ ထို့ပြင် စာပေါ်ပေါက်လာရှိသည့်အတွက် လူသည် မှတ်သားစရာမှန်သမျှကို ဦးနှောက်ထဲ ထည့်ထားစရာမလိုတော့ဘဲ၊ စာဖြင့်သာ မှတ်သားပြီး လိုအပ်မှ ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်လာခြင်းကြောင့် စာသည် လူဦးနှောက်၏တာဝန်ကို ဝေခွဲ ထမ်းဆောင်လျက် ရှိသည်ဟုပင် ဆိုနိုင်ပါသည်။

၂:၃။ အပြောနှင့် အရေး

‘စာရေးခြင်းသည် အဆန်း မဟုတ်ပါ။ စကားပြောခြင်းနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ ‘စာရေးခြင်းကို အဘယ်ကြောင့် ပြုသနည်း’ ဟုမေးလျှင်၊ ‘စာရေးသူ၏စိတ်ထဲ၌ ရှိသော အနက်သဘောကို သူတစ်ပါး၏ နားနှင့် စိတ်တို့သို့ ရောက်အောင်ပို့ချင်သောကြောင့် ပြုသည်’ဟု ဖြေရပေလိမ့်မည်။ ထိုနည်းတူစွာ ‘စကားပြောခြင်းကို အဘယ်ကြောင့်ပြုသနည်း’ ဟု မေးလျှင်လည်း ‘ပြောသူ၏စိတ်ထဲ၌ရှိသော အနက်သဘောကို သူတစ်ပါး၏နားနှင့် စိတ်တို့သို့ရောက်အောင် ပို့ချင်သောကြောင့် ပြုသည်’ဟုပင် ဖြေရပေလိမ့်မည်။ စာရေးခြင်းဆိုသည်က အရာဝတ္ထု တစ်ခုခုပေါ်၌ ရေးခြစ်ခြင်းဖြစ်၍ စကားပြောခြင်းဆိုသည်က နှုတ်အာ၊ လျှာ တို့ကို လှုပ်ရှားရခြင်းဖြစ်ရာ ပြုပုံချင်းသာကွဲသည်။ ရည်ရွယ်ချက်ချင်းကား အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ။

စကားပြောခြင်း၊ စာရေးခြင်းတို့၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာဇော်ဂျီက ဤသို့ မိန့်ဆိုခဲ့ဖူးပါသည်။

ထို့အတူ ဆရာရန်အောင်ကလည်း-

စကားဟူသည် နှုတ်ဖြင့် ရေးသောစာ၊ စာပေဟူသည် လက်ဖြင့်ပြောသော စကားသာလျှင် ဖြစ်ပါသတည်း။ ။ ဟူ၍ မိန့်ဆိုခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုအဆိုအမိန့်များသည် မှတ်သားဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် ဂရုပြုသင့်သော အချက်တစ်ချက် ရှိပါသည်။ စကားပြောလျှင်ဖြစ်စေ၊ စာရေးလျှင်ဖြစ်စေ စကားလုံးများ၊ စာလုံးများကို သတ်မှတ်ထားသော စည်းကမ်းနည်းလမ်းနှင့်အညီ စီစဉ်ပြီး ပြောရ၊ ရေးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစည်းကမ်းကို ‘သဒ္ဒါ’ဟု

၁။ ဇော်ဂျီ၊ ရသစာပေအဖွဲ့၊ စာ-၁၂၁။
 ၂။ ရန်အောင်၊ ရန်အောင်စာ၊ ရန်အောင်ဘဝ၊ စာ-၁၉၇။

မြင်းမျိုး၊ သဒ္ဒါမှားခြင်းမျိုး၊ စကားတစ်ခွန်းမဆုံးမီ စိတ်ပြောင်းသွားပြီး နောက်တစ်ခွန်း ဆက်ပြောခြင်းမျိုး၊ ရှေ့က စလိုက်သည့်စကားကို ပြန်မဆက်ဖြစ်တော့ဘဲ အဆက်ပြတ်သွားခြင်းမျိုးတို့ကို တွေ့ရတတ်ပါသည်။ အရေးတွင်မူ မရေးမီ ကြိုတင်စဉ်းစားပြင်ဆင်နိုင်သည်။ ရေးပြီးလျှင်လည်း ပြန်ပြင်၍ ရသေးသည်။ ထို့ကြောင့် အပြောတွင်တွေ့ရသည့် မပြေပြစ်မှုများ ကင်းရှင်းနေတတ်ပါသည်။

‘အပြော’က ‘အရေး’ထက် ပို၍ ကိုင်ရတွယ်ရ ပျော့ပျောင်းသောသဘော ရှိခြင်းကိုလည်း ဂရုပြုသင့်ပါသည်။ ရှေ့တွင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း စကားပြောရာတွင် တစ်ခွန်းနှင့် တစ်ခွန်းကြား ရပ်နားခြင်း၊ ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောခြင်း၊ အဖြည့်စကားများ ထည့်ပေးခြင်းတို့ကြောင့် နားထောင်သူသည် ထိုစကားကို နားလည်နိုင်အောင် ကြိုးစားချိန် ရပါသည်။ နားထောင်သူနားမလည်လျှင် ပြောသူက ထပ်ပြော၍ ရသည်။ အပြောမှားသွားလျှင်လည်း ပြန်ပြင်ပြော၍ ရသည်။ ထို့ကြောင့် အပြောသည် ကိုင်ရတွယ်ရ ပျော့ပျောင်းပါသည်။ အရေးကား ထိုသို့မဟုတ်။ အပြောမှာကဲ့သို့ စကားထပ်များ၊ စကားပိုများကို ခွင့်မပြုပါ။ ရေးထားပြီးသောစာကို စာဖတ်သူကနားမလည်လျှင် ပြန်မေးရန်လည်း မလွယ်တော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ‘စာရေးရာတွင် စာဖတ်သူ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနားလည်အောင် အားထုတ်ရန်အရေးကြီးသည်’ဟု ပညာရှင်တို့ ဆိုကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

‘အပြော’က ‘အရေး’ထက်သာသော အချက်တစ်ချက်ကား တိုက်ရိုက်ကျခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ‘အပြော’တွင် ပြောသူနှင့် နားထောင်သူသည် တိုက်ရိုက် ထိတွေ့ရသည်။ ပြောသူ၏ ဟန်ပန်အမူအရာ၊ လေယူလေသိမ်းတို့ကို တိုက်ရိုက် ထိတွေ့ခံစားရသည်။ ‘အရေး’တွင်မူ ထိုခံစားမှုမျိုး မရနိုင်ပါ။ ရေးသူနှင့် ဖတ်သူသည် တိုက်ရိုက်မထိတွေ့ရဘဲ တစ်ဆင့်ခံသဘော ဖြစ်သွားရသည်။ အချိန်ချင်း၊ နေရာချင်း ကွာဝေးသွားရသည်။ ထို့ကြောင့် အပြောနှင့် ဆက်သွယ်ရခြင်းက အရေးနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းထက် ပိုပြီး စိတ်လိုအင် ပြည့်ဝစေတတ်ပါသည်။ ရပ်ဝေးသို့ဆက်သွယ်သည့်အခါ စာရေးဆက်သွယ်ရခြင်းထက် ဝယ်လီဖုန်းမှ ကိုယ်တိုင် ပြောဆိုဆက်သွယ်ရခြင်းကို ပို၍ အားရတတ်ခြင်းမှာ ထိုသဘောပင် ဖြစ်ပါသည်။

ယခုတင်ပြခဲ့သောအချက်များ ပိုမိုထင်ရှားစေရန် ‘အပြော’နှင့် အနီးစပ်ဆုံးသာကေတစ်ခုကို တင်ပြလိုပါသေးသည်။ ဆရာကြီးဦးဂုဏ်ဘဏ်၏ ဟောပြောချက်ကို အသံဖမ်းပြီးပြန်ဖွင့်ကာ စာနှင့် လိုက်ရေးထားသည့် မှတ်တမ်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုမှတ်တမ်းတွင် ဆရာကြီး၏ ဟောပြောပုံစကားစဉ်ကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

- ကျွန်တော်တို့မြန်မာပွဲများမှာ အဲ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ဘယ်လဲ။ ပွဲသွားကြည့်မယ် ဆိုရင်ဖြင့် ဖျာနဲ့၊ ခေါင်းအုံးနဲ့၊ ယပ်တောင်နဲ့။ ကွမ်းအစ်ရော။ ကလေးလည်း ပါတာပဲ။ အကုန်သွားကြတာပဲ။ သွားပြီး ပွဲထဲရောက်၊ ကလေးကလည်း ငိုတဲ့ကလေးက ငို၊ အဲ လူတွေက လာ၊ စကားပါပြော၊ ကွမ်းစားတာနဲ့အမျိုးမျိုး၊ လှဲအိပ်တဲ့လူကလည်းတစ်မျိုး၊

အဲဒီလို နေတဲ့ဥစ္စာ ဝေါရောဝေါရောနှင့်ဆူညံနေတာ တယ်ရိုင်းတာပဲဘာနဲ့ ပြောကြတယ်။ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။”

- မင်းသားက မင်းသမီးနှင့် ထွက်လာတဲ့အခါမှာ ထွက်ပုံက ပထမ ကျွန်တော်တို့ တွေ့ဖူးစဉ် အခါကတော့ကာ မင်းသားထွက်ပြီလို့ ဆိုလိုက်ရင် အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တစ်ခု ကျန်ခဲ့တာက၊ ဒီ စခန်းသွား ၂ ပါးသွားဆိုတာ ရှိတယ်။”

ဤသာဓကတွင် အပြောစကားလက္ခဏာကို အထင်အရှား တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ‘ကျွန်တော်တို့ မြန်မာပွဲများမှာ’၊ ‘အဲ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ’၊ ‘ဘယ်လဲ’၊ ‘ကွမ်းစားဘာနဲ့’၊ ‘အမျိုးမျိုး’၊ ‘ဒီစခန်းသွား ၂ ပါးသွားဆိုတာရှိတယ်’ စသည်ဖြင့် အပိုစကားများ၊ အဖြည့်စကားများ ထည့်ပြောခြင်းမျိုး၊ ‘မဟုတ်ဘူး၊ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး’ စသည်ဖြင့် ထပ်ထပ်ပြောခြင်းမျိုး၊ ‘ယပ်တောင်နဲ့ ကွမ်းအစ်ရော၊ ကလေးလည်း ပါတာပဲ’ စသည် အဆက်အစပ် မပြေပြစ်ခြင်းမျိုး၊ ‘ဝေါရောဝေါရောနဲ့’ စသည်ဖြင့် အပြောမှာသာသုံးလေ့ရှိသော စကားများ ထည့်သုံးခြင်းမျိုး၊ ‘သွားကြည့်မယ်ဆိုရင်ဖြင့်’၊ ‘တွေ့ဖူးစဉ် အခါကတော့ကာ’ စသည်ဖြင့် နောက်ဆက်စကားများ ဖောဖောသီသီ သုံးခြင်းမျိုး၊ ‘မင်းသားထွက်သွား ပြီလို့ဆိုလိုက်ရင် အဲဒီမှာ ကျွန်တော် တစ်ခုကျန်ခဲ့တာက’ စသည်ဖြင့် ရှေ့စကားမဆုံးမီ စိတ်ကူး ပြောင်းသွားပြီး စကားသစ်တစ်ခု ပြောင်းပြောခြင်းမျိုး စသည်တို့ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဤသာဓကတွင် ဆရာကြီးဦးဂုဏ်ဘဏ်၏ လေယူလေသိမ်းကို အတိအကျ မကြားစေ နိုင်ကာမူ မှတ်တမ်းတင်ချက်ကိုကြည့်၍ ခန့်မှန်းကြည့်နိုင်ဖွယ် ရှိပါသည်။ အပြောစကားတွင် တွေ့ရမြဲဖြစ်သည့် စကားထပ်များ၊ အဖြည့်စကားများကိုလည်း အထင်အရှားတွေ့နိုင်ပါသည်။ စင်စစ် ထိုစကားများကပင် ဟောပြောချက်ကို နားထောင်သူတို့ မပင်မပန်း နားလည်သဘော ပေါက်အောင် တစ်နည်းတစ်လမ်း အထောက်အကူပြုနေခြင်း ဖြစ်သည်။

၂:၄။ အပြောစကားပြေနှင့် အရေးစကားပြေ

စကားပြေ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုပြခဲ့စဉ်က ဘာသာစကားကို ပြေပြေပြေဖြစ်စီစဉ်သုံးနှုန်း ထားသည့်အတွက် ‘စကားပြေ’ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ‘ပြေပြေပြေဖြစ်စီစဉ်သုံးနှုန်းမှု’၏ အရေးပါပုံကိုလည်း အကျဉ်းမျှ ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ လူတို့ နေ့စဉ်ပြောကြ ဆိုကြသော ‘ပြောစကား’များသည် ကြိုတင်စီစဉ်မှုမရှိဘဲ ရုတ်တရက် အကြောင်းသင့်သလို ပြောထုတ်ရသောစကားများ ဖြစ်သည့်အတွက် ရှေ့နောက် အဆက်အစပ်မပြေပြစ်မှုများ ရှိမြဲဖြစ်ကြောင်းလည်း တင်ပြခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြင့် ‘ပြောစကား’အဆင့်ကို ‘စကားပြေ’ဟူ၍ ပီပီသသမခေါ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

၁။ ဦးဂုဏ်ဘဏ်၊ ဂီတစာပေနှင့် အခြားဟောပြောချက်များ၊ စာ-၃၅၊ ၃၆။
၂။ ယင်း၊ စာ-၄၀။

စင်စစ်အားဖြင့် 'စကားပြေ' ဟု ပီပီသသစတင်ခေါ်နိုင်သည့်အဆင့်ကား 'အပြောစကားပြေ'အဆင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် 'အပြောစကားပြေ'ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ပြေပြစ်အောင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသော စကားမှန်သမျှ အပြောစကားပြေ ဖြစ်ပါသည်။ ကြိုတင်ရေးထားပြီး ပြန်ဖတ်ပြသော ဟောပြောချက်များ၊ ရုပ်ရှင်၊ ပြဇာတ်၊ ဝတ္ထုတို့ထဲက ဇာတ်ဆောင်တို့ပြောသော စကားများသည် 'အပြောစကားပြေ'များ ဖြစ်ပါသည်။ အောက်တွင် လေ့လာကြည့်နိုင်ပါသည်။

ဟောပြောချက်

- ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ တာဝန်တစ်ရပ်အနေနှင့် စာရေးမနေကြပေမယ့်၊ စာရေးနေကြတဲ့အတွက်တော့ စာဖတ်တဲ့သူတွေအပေါ်မှာ တာဝန်ရှိနေတယ်ဆိုတာကို ဝန်ခံကြရပါလိမ့်မယ်။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဟာ အချစ်အကြောင်းကိုပဲ ဖွဲ့ဖွဲ့၊ ဟာသကိုပဲ ဖော်ဖော်၊ ဘဝအတွေ့အကြုံကိုပဲ ဖောက်သည်ချချ၊ စုံထောက်တို့၊ စွန့်စားခန်းတို့ပဲ ရေးရေး စာဖတ်ပရိသတ်ကို သူပေးချင်တာကလေး တစ်ခုခုကိုတော့ မသိမသာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သိသိသာသာပဲ ဖြစ်ဖြစ် ပေးတတ်တာချည်းပါပဲ။”

ပြဇာတ်စကား

- ထွန်းမောင် ။ ။ “သံချောင်းအဖမ်းခံရတော့ မင်း ဝမ်းမသာဘူးလားဟင်။ တို့ ၂ ယောက် ကြားမှာ သူဟာ ဘီလူးကွ”
- လှတင့် ။ ။ “ထွန်းမောင်ကို ဖြတ်ရမယ်။ ဒီကောင်နှင့် စကားပြောတာတွေ့ရင် သတ်မယ်။ ဘာမယ် ညာမယ်ပြောတုန်းကတော့ ‘မြန်မြန်သေပါစေ၊ မြွေကိုက်ပါစေ’ လို့ ဆုတောင်းမိတာပါပဲရှင်။ အခု တကယ်အဖမ်းခံရတော့လည်း မောင်နှမအရင်းခေါက်ခေါက်ကြီးဆိုတော့ ဘယ်မှာ ဝမ်းသာနိုင်ပါ့မလဲ ကိုထွန်းမောင်ရယ်။ ဝမ်းနည်းတာပေါ့”
- ထွန်းမောင် ။ ။ “ဒါပေါ့ကွာ။ မင်းနှင့်စပ်မှ ယောက်ဖတော်ရမယ့် ငါတောင် စိတ်မကောင်း ဖြစ်သေးတဲ့နောက်တော့ မင်းအနေနှင့်က ငါ့ထက် ပိုဆိုးမှာပေါ့ကွာ။ ဟုတ်ပါတယ်”
- လှတင့် ။ ။ “သူအဖမ်းခံရလို့ ရှင် ဝမ်းသာရင်လည်း ကျွန်မက စိတ်မဆိုးပါဘူး။ သူကလည်း သူပဲ မဟုတ်လားရှင့်”^၂

၁။ မင်းရှင်၊ စာရေးဆရာ၏တာဝန်၊ အမျိုးသားစာပေညီလာခံ ဆွေးနွေးချက်များ၊ စာ-၁၂၉။
 ၂။ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း၊ နေမင်းလမင်း သိန်းရာထောင်(ပြဇာတ်)၊ စာ-၂၅၃။

ဤသာဓက ၂ ခုကို ကြည့်လျှင်ပင် ရှေ့အခန်းတွင်ပြခဲ့သည့် ဆရာကြီးဦးဂုဏ်ဘဏ်၏ ဟောပြောချက်နှင့် ကွာခြားကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ဆရာကြီး၏ဟောပြောချက်တွင် တွေ့ရသည့် မပြေပြစ်မှုမျိုးကို ဤသာဓကများတွင် မတွေ့ရပါ။ အကြောင်းမူ ဆရာကြီးကဲ့သို့ လက်တန်း ပြောခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ပြေပြစ်အောင် တမင်ကြိုတင်ပြင်ဆင် ရေးသားထားသောစကားမျိုး ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ ထို့ကြောင့်လည်း ပြောစကားစစ်စစ်နှင့်မတူဘဲ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပါနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း 'အပြောစကားပြေ' ဆိုစေကာမူ ကြိုတင်ရေးသား ပြင်ဆင်ရသောသဘောနှင့် မကင်းနိုင်ကြောင်း ရှေ့တွင်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

'အပြောစကားပြေ'သည် 'စကားပြော'နှင့် အလွန်ခြားနားကြောင်း အဘာခရွမ်ဘီက ရှင်းပြဖူးပါသည်။ သူက ဝတ္ထုရေးဆရာများကို ဇာတ်ဆောင်စကားပြောပုံ သဘာဝကျအောင် ရေးနိုင်သည်ဟု ချီးကျူးတတ်ကြကြောင်း၊ သို့သော် စင်စစ်အားဖြင့် ဝတ္ထု ပြဇာတ်၊ ရုပ်ရှင်တို့ထဲက ဇာတ်ဆောင်များ စကားပြောသလို မည်သူမျှမပြောကြောင်း၊ ထိုဇာတ်ဆောင်များ ပြောသောစကားများသည် အပြောစကားပြေသာဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြဖူးပါသည်။

အပြောစကားပြေသည် စာပေဟန်မပေါက်ဘဲ ပေါ့ပါးသွက်လက်နေတတ်ပါသည်။ ပြခဲ့သော သာဓကများကို ပါးစပ်က အသံထွက်၍ဖတ်ကြည့်လျှင် ချောမွေ့ပြေပြစ်သော အပြောစကားပြေအဖြစ် အသက်ဝင်လာပါလိမ့်မည်။

အရေးစကားပြေနှင့် ပတ်သက်၍မူ အထူးအထွေ သာဓက မပြတော့ပါ။ ရှေးခေတ်ကတည်းက စသုံးလာခဲ့သော 'စာသုံး' စကားပြေ မျိုးကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခု ဤစာအုပ်ရေးနေသော စကားပြေမျိုးသည်ပင် 'အရေးစကားပြေ' ဖြစ်ပါသည်။ 'အရေး'သည် 'အပြော'ကို ရှေးမှတ်ခြင်း ဖြစ်သည့်အလျောက် စာအရေးအသား ပေါ်ပေါက်ခါစကဆိုလျှင် အရေးအသားနှင့် အပြောစကားသည် ယခုလောက် အသွင်မကွဲပြားဘဲ၊ ယခုထက်ပို၍ အသွင်ချင်းတူညီမှု ရှိခဲ့ပေလိမ့်မည်ဟု ပညာရှင်တို့က ယူဆကြပါသည်။ ထိုသဘောအရ ယခု 'အရေးစကားပြေ'ဟုခေါ်နေသော စကားပြေမျိုးသည် တစ်ချိန်က 'အပြောစကားပြေ'လည်း ဖြစ်ခဲ့ပေလိမ့်မည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ယခု စာရေးရာတွင်သာသုံးသည့် အသုံးအနှုန်းများကို တစ်ချိန်က စကားပြောရာတွင်လည်း သုံးနှုန်းခဲ့ပေလိမ့်မည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အရာရာ ပြောင်းလဲရွေ့လျော့တတ်သည့် သဘောနှင့် အညီ တစ်ခေတ်မှတစ်ခေတ်သို့ ပြောင်းလဲရာတွင် ခုပြောပြီး ခု လေထဲပျောက်သွားသည့် 'အပြော'က စာနှင့်ပေနှင့် အခိုင်အမာမှတ်တမ်းတင်ထားသည့် 'အရေး'ထက် ပြောင်းနှုန်း ပိုမြန်သည်။ 'အပြော'ပြောင်းသလောက် 'အရေး'က မိအောင်လိုက်မပြောင်းသည့်အတွက် ယနေ့ဆိုလျှင် အပြောနှင့်အရေးသည် အသွင်ချင်း အလွန်ခြားနားနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုခေတ် 'အပြော'တွင်

mg yoe

မသုံးတော့ဘဲ 'အရေး'တွင်သာကျန်နေသည့် အသွင်မျိုးကို 'အရေးစကားပြေ'ဟု ခေါ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ယနေ့ 'အပြောစကားပြေ'ကိုရော 'အရေးစကားပြေ'ကိုပါ သူ့နေရာနှင့်သူ အလျဉ်းသင့်သလို သုံးနေကြပါသည်။ စကားပြောဟန်နှင့် ပို၍ နီးစပ်စေလိုသော နေရာမျိုးတွင် 'အပြောစကားပြေ'ကို သုံးလေ့ရှိပြီး၊ စာဟန်ပေဟန်နှင့် ပို၍ နီးစပ်စေလိုသောနေရာမျိုးတွင် 'အရေးစကားပြေ'ကို သုံးလေ့ရှိပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ထိုစကားပြေ ၂ မျိုးစလုံးတွင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု၊ ဖန်တီးမှုပါဝင်ကြောင်းကား ထင်ရှားပါသည်။

၂:၅။ စကားပြေနှင့် ကာရန်

ကဗျာနှင့် စကားပြေကို ခွဲခြားပြရာ၌ 'ကာရန်ကို စနစ်တကျသုံးလျှင် ကဗျာ၊ ကာရန်ကို စနစ်တကျ မသုံးလျှင် သို့မဟုတ် လုံးဝမသုံးလျှင် စကားပြေ'ဟူ၍ ပညာရှင်တို့ ခွဲခြားပြလေ့ရှိကြောင်း ရှေ့ပိုင်းတွင် ဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် မေးစရာများ ပေါ်လာပါသည်။ စကားပြေတွင် ကာရန်လုံးဝမသုံးဘဲ ဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ကာရန် ထည့်သုံးရပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် ကာရန်ပါလျှင် ကဗျာ၊ ကာရန်မပါလျှင် စကားပြေဟူ၍ ပြတ်ပြတ်သားသား ဘောင် မကန့်နိုင်ပါသနည်း။

ဤမေးခွန်းများကို ဆင်ခြင်ကြည့်သောအခါ မြန်မာစာပေသမိုင်းတစ်လျှောက် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ကာရန်ပါသည့်စကားပြေများကို အခြေပြု၍ ဆင်ခြင်ရပါမည်။ မြန်မာကဗျာတွင် ကာရန်သည် အလွန်အရေးပါသည်။ အသံ သာယာပြေပြစ်မှုအတွက် များစွာ အထောက်အပံ့ပြုသည်။ ထိုအခါ စာရေးသူတို့သည် စကားပြေရေးနေစဉ်မှာလည်း အသံ သာယာပြေပြစ်မှုကို အားပြုလိုသောအခါမျိုးတွင် ကာရန်များ မသိမသာထည့်သုံးမိသွားတတ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကဗျာ၏ အရှိန်အဝါက အားကောင်းနေပြီး စကားပြေ အားနည်းနေသည့် အတိတ်ခေတ်တွင် စကားပြေထဲသို့ ကာရန်များ မသိမသာဝင်လာခြင်းမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ ဤသို့ စကားပြေထဲတွင် ကာရန်ထည့်သုံးမိရာမှ ကာရန်ပါသည့်စကားပြေများ တစ်စတစ်စတွင်ကျယ်လာပါသည်။ ထိုအခါတွင် စကားပြေအဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ရာ၌ ကာရန်ကိစ္စသည် စဉ်းစားစရာ ဖြစ်လာရသည်။ 'ကာရန်လုံးဝမပါမှ စကားပြေ'ဟု ပြတ်ပြတ်သားသား ဘောင်ကန့်မည်ဆိုလျှင်၊ ကာရန်ပါသောထိုစကားပြေများကို မည်သည့်အထဲထည့်မည်နည်း။ ထိုစကားပြေမျိုးသည် ကာရန်ကလေးများ ဟိုတစ်ချက်သည်တစ်ချက် ပါမြင်းကလွဲ၍ စကားပြေ၏လက္ခဏာ ထင်ရှားနေသည့်အတွက် ကဗျာထဲထည့်၍လည်း မဖြစ်နိုင်ပါ။ ကဗျာနှင့် ထိုစကားပြေမျိုး၏ ခြားနားချက်ကား ကာရန်ကို စနစ်တကျ သုံးခြင်း၊ မသုံးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအချက်ကိုကော 'ကာရန်ကို စနစ်တကျ

မသုံးလျှင်လည်း စကားပြေဖြစ်သည်'ဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော မြန်မာစကားပြေအားလုံး ခြံငုံ မိအောင် ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု သဘောရပါသည်။

ဤနေရာတွင် 'စကားပြေ'နှင့် 'ကာရန်'တို့ ဆက်သွယ်ပုံထင်ရှားစေရန် ကာရန်ပါသော စကားပြေအချို့ကို သာဓကပြု၍ ဆွေးနွေးပါမည်။

ခေတ်ဦးမြန်မာစကားပြေဖြစ်သော ပုဂံကျောက်စာ စကားပြေအချို့မှာပင် ကာရန်များ မသိမသာ ပါဝင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ သာဓကပြုရလျှင်-

စောမင်းလတ်ကျောက်စာ၊ ကြောင်း ၂၆၊ ၂၈ တွင်-

- အဆုံးစွန်ကား အသိမြတ်သော သူတော်တို့ တောင့်တစွာသောအဖြစ် အိုမင်း၊ သေခြင်းကွာသော ရုပ်နာမ်ချုပ်ရာ သာယာစွာသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအားလျှင် ရောက်စေ သတည်း* ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ကဋ္ဌန်းအိုကျောင်းကျောက်စာ၊ ကြောင်းရေ ၂-၄ တွင်-

- လူ့ရွာနတ်ရွာ သံသရာအရှည် ကျင်လည်ရာရာ လူ့ရွာဖြစ်လည်း လူ့ထက်အမြတ် မနွှာတ်မင်း၏စည်းစိမ်သို့သော စည်းစိမ်ကိုလျှင် လိုချင်သတည်း၊ ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးပုံမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အလေ့သည် နောက်ပိုင်းခေတ်များတွင် တစ်စတစ်စ တွင်ကျယ်လာပါသည်။ ပင်းယခေတ်၊ အင်းဝခေတ် ကျောက်စာအချို့တွင် လည်းကောင်း၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်အထိ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ပြဇာတ်၊ မေတ္တာစာ၊ ဇာတ်ဝတ္ထု စသည့် စကားပြေတို့တွင် လည်းကောင်း ကာရန်ပါသောရေးပုံ များကို အမြောက်အမြားတွေ့ရပါသည်။ ဤစာအုပ်မှာမူ သမိုင်းကြောင်းခြေရာကောက်သောစာအုပ် မဟုတ်သည့်အတွက် အကျယ်မပြုသာပါ။

ကာရန်များဖြင့် ဝေဝေဆာဆာဖွဲ့နွဲ့ရေးရာတွင် နာမည်ကျော်လှသော ကုန်းဘောင်ခေတ် စကားပြေဆရာ မင်းဘူးဦးဩဘာသ လက်ရာများမှ သာဓကတစ်ခုကို ထုတ်ပြပါဦးမည်။

- တစ်နှစ်အခါလည်ကျော်ပြီးသော သူငယ်တို့ခလေ့ကား တွေ့မြင်ရာအရာမျိုးကို ဆိုးကောင်းမရွေး ဆုပ်လွေးကိုက်ခဲချင်မြဲဖြစ်သဖြင့် အရှင့်သားတော်လည်း သူငယ်ဖော်တကာ တို့ခမ္မတာ ပြုချင်မြဲကို လမ်းမလွဲနိုင်ရာ။^၁

၁။ ဦးမောင် (ဖတ်ရှုစီစဉ်သူ)၊ ပုဂံကျောက်စာလက်ရွေးစင်၊ စာ-၅၄။
• ပုဂံကျောက်စာ စာလုံးပေါင်းပုံအတိုင်း မဖော်ပြဘဲ ယခုခေတ် စာလုံးပေါင်းပုံသို့ ဖလှယ်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။
၂။ ဦးမောင်၊ မြန်မာစာပေနှင့် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု၊ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုစာစောင်၊ အမှတ် ၁၊ စာ-၆၄။
၃။ ဦးဩဘာသ၊ တေမိယဇာတ်တော်ကြီး၊ စာ-၇၈။

အလျဉ်းသင့်ရာ ဆွဲထုတ်ပြသော ဤသာဓကကို ကြည့်ရုံနှင့်ပင် ကာရန်ကလေးများ မသိမသာ ချိတ်သွားပုံကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ယင်းသို့ စကားပြေတွင် ကာရန်ထည့်သုံးသည့်အလေ့သည် ရှေးခေတ် သတင်းစာများကိုပင် ဩဇာလွှမ်းမိုးလာပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ရှေးခေတ်သတင်းစာများတွင် ကာရန် နဘောများဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသော သတင်းများကို တွေ့ရတတ်ပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် ၁၈၇၄ ခု နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက် စနေနေ့ထုတ် မြန်မာ့သံတော်ဆင့်သတင်းစာတွင် အောက်ပါ သတင်းတစ်ခုကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် တွေ့ရပါသည်။

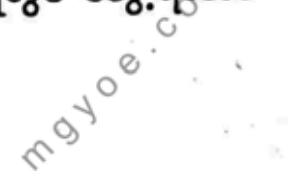
ဘိန်းမျို၍ အနိစ္စရောက်သည့်အကြောင်း

ရွှေမြို့တော် မန္တလေးတွင် နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၈ ရက်နေ့က ကုလားတိန်တစ်ယောက်သည် အရှည်ရှေးက၊ ရေစက်ချ၍၊ ဘဝမကွာ၊ ကြင်နာ စုံမက်၊ မေတ္တာသက်၍၊ ပေါင်းဖက်ရှည်လျား၊ ချစ်မယားနှင့်၊ နှစ်အများနေထိုင်၍၊ ၁၈ နှစ် ရွယ်၊ ၁၄ နှစ်ရွယ်၊ ကိုယ်ဝယ်သမီး ကြီးပြင်းသည့်တိုင် ကျစ်လျစ်သိမ်မွေ့စွာ၊ မေတ္တာစပ်ယှက်၊ ပေါင်းဖက်နေထိုင်ပြီးနောက်၊ စိတ်ဖောက်ယွင်းကွက်၊ မေတ္တာပျက်သဖြင့်၊ လက်ဖက်ကွမ်းစား၊ လင်မယားတို့၊ တရားရှင်းဖြတ်ရာ၊ ကြင်နာလင်က၊ ခင်မင်လှသောကြောင့်၊ ငယ်စဉ်ကချစ်၊ အလှသစ်ကို၊ ထပ်ရစ်မေတ္တာ၊ ရှိလိုပါကြောင်း၊ အကြိမ်ကြိမ်ခွင့်တောင်းသော်၊ ငယ်ပေါင်း သည်းအူ၊ လှတစ်ဆူက၊ မဖြူနိုင်ကြောင်းနှင့်၊ ၎င်းကို ဖယ်လေလျှင်၊ သမီးနှစ်ယောက်တို့ ဖခင်မှာ၊ ဘွင်အသည်းဆောင့်၊ ဆည်မဖြောင့်နိုင်မို့၊ စိတ်နှောက်သည်ပူဗျာကြောင့်၊ ဆူကမ္ဘာ တက်သည်မီးကဲ့သို့၊ လူတကာယှဉ်မမီးသာဘု၊ ပူအပြီးငြိမ်းသေအောင်၊ ယူအသီးကြံဆောင်၍၊ မန်းပြည်ထောင် နိမ္မာန်သို့မှာ၊ ဘိန်းမျိုလို့အနိစ္စရောက်ကြောင်း၊ ထိုသူ၏အလောင်းကိုလည်း၊ ၎င်းညတွင်၊ သုသာန်ပြင်တစသို့၊ ဈာပနအခမ်းအနားကို၊ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရလေသည်။

ဤသတင်းကို လေ့လာကြည့်လျှင် မည်မျှဖွဲ့ဖွဲ့နွဲ့နွဲ့ ရေးထားကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ကာလပေါ် ဝတ္ထုများ ပေါ်ပေါက်လာသော အခါတွင်လည်း ကာရန်ချိတ်စကားပြေသည် ငှေ့ရာ ဆက်ယူပြန်သည်။ သာဓကအားဖြင့်

မန္တလေးမောင်ခင်မောင်(လယ်တီပုဏ္ဏိတဦးမောင်ကြီး)၏ ခင်မြင့်ကြီးဝတ္ထုတွင် တွေ့ရသော-

၁။ မောင်သစ်လွင်(လူထု)၊ ရှေးဦးမြန်မာသတင်းစာများ၊ ၈-၁၈။

mg y o e . c o m SAMPLE BOOK
ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ ထိုစကားပြေမျိုးကို ဆရာမကြိုက်ပါ” ဟူ၍ ပြတ်ပြတ်သားသား မိန့်ဆိုဖူးပါသည်။

ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းကလည်း-

ကာရန်ကလေး ငဲ့ကာရေးကြသည့် စကားပြေ ရေးနည်းမျိုးသည် ဝတ္ထုများရေးရာ၌ပင် ကွယ်ပျောက်မတတ် ရှိနေခဲ့ကြလေပြီ။ အဖြစ်အပျက်အကြောင်းအရာကို လျင်မြန်စွာ သိလိုကြသော ခေတ်စာဖတ်ပရိသတ်သည် ရှည်လျားစွာ စီရေးဖွဲ့နွဲ့ထားသည့် စကားလုံးများ၏ လှပခြင်းသက်သက်မျှကို အရသာခံဖို့ အချိန်မရရှိတော့ချေ ဟူ၍ သုံးသပ်ပြဖူးပါသည်။

၂:၆။ စကားပြေစည်းရုံးမှု အဆင့်များ

စကားပြေအဖွဲ့တစ်ခုအဖြစ် စည်းရုံးရာတွင် ပါဝင်ပေါင်းဖွဲ့နေသော အဆင့်များကို ငယ်စဉ်ကြီးလိုက် စဉ်ကြည့်လျှင် ၁-စကားအသုံးအနှုန်းအဆင့်၊ ၂-ဝါကျအဆင့်၊ ၃-စာပိုဒ်အဆင့်၊ ၄-စာပုဒ်အဆင့်ဟူ၍ ၄ ဆင့်ခွဲနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထိုအဆင့်များတွင် စကားအသုံးအနှုန်းအဆင့်နှင့် ဝါကျအဆင့်တို့သည် ဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်း တိတိကျကျသတ်မှတ်နိုင်သော အဆင့်များဖြစ်၍၊ စာပိုဒ်အဆင့်နှင့် စာပုဒ်အဆင့်တို့မှာမူ ဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်း တိတိကျကျ မသတ်မှတ်နိုင်သော အဆင့်များ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသဘော ထင်ရှားအောင်ရှင်းပြပါဦးမည်။

၁ - စကားအသုံးအနှုန်းအဆင့်တွင် စကားလုံးဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်းဟူ၍ တိတိကျကျ ရှိပါသည်။ ယင်းသည် ဘာသာစကား၏ သဘောသဘာဝ တစ်ရပ်ပင်။ ဘာသာစကားတစ်ခုတွင် စကားလုံးများ ဖွဲ့စည်းရာ၌ စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ သာဓကပြရလျှင် မြန်မာဘာသာတွင် စကားလုံး ဖွဲ့စည်းရာ၌ ကြိယာကို ရှေ့က ‘အ’တွဲရသော စည်းကမ်းအရ ‘က’၊ ‘စား’၊ ‘အိပ်’စသော ကြိယာများကို ရှေ့‘အ’တွဲခြင်းဖြင့် ‘အက’၊ ‘အစား’၊ ‘အအိပ်’စသော နာမ်များရသည်။ ကြိယာကို နောက်က ‘ခြင်း’၊ ‘ရာ’တို့တွဲရသော စည်းကမ်းအရ ‘ကခြင်း’၊ ‘စားစရာ’၊ ‘အိပ်ရာ’စသော နာမ်များ ရသည်။ အလားတူပင် နာမ်နှင့် နာမ်၊ နာမ်နှင့် ကြိယာ၊ ကြိယာနှင့် ကြိယာ စသည်ဖြင့် စကားလုံးတွဲစပ်ဖွဲ့စည်းပုံ စည်းကမ်းအမျိုးမျိုး ရှိပါသည်။ ထိုစည်းကမ်းများကို မလိုက်နာဘဲ ‘အက’ကို ‘ကအ’၊

၁။ ဦးဖေမောင်တင်၊ မြန်မာစာအရေးအသား တိုးတက်စေနည်း၊ တက္ကသိုလ်မြန်မာစကားပြေ ကောက်နုတ်ချက်၊ စာ-၁၂၆၊ ၁၂၇။
၂။ ရွှေဥဒေါင်း၊ တစ်သက်တာမှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များ၊ စာ-၆၇၆။

‘စားစရာ’ကို ‘စရာစား’ဟူ၍ ထင်သလိုမတွဲစပ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် စကားလုံးဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်း တိတိကျကျရှိကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

၂ - ဝါကျအဆင့်တွင်လည်း ဝါကျဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်း တိတိကျကျ ရှိပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် မြန်မာသာသာတွင် ဝါကျများကို ကြိယာဖြင့် အဆုံးသတ်ရသည်။ ယင်းသည် ဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်းပင်။ ထိုစည်းကမ်းနှင့်အညီ ‘မောင်ဖြူသည် ခွေးကို ခြေနှင့်ကန်၏’ဟုမရေးဘဲ၊ ကြိယာရှေ့တင်ပြီး ‘ကန်၏ မောင်ဖြူသည် ခွေးကို ခြေနှင့်’ဟု ရေးလျှင် ဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်း ပျက်ယွင်းသည့်အတွက် လက်ခံနိုင်သော ဝါကျအဖွဲ့မျိုး ဖြစ်မလာပါ။ သို့ဖြင့် ဝါကျဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်းလည်း တိတိကျကျရှိကြောင်း ထင်ရှား ပါသည်။

၃ - စာပိုဒ်အဆင့်မှာမူ တိကျသောဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်းဘောင်မှ လွန်သွားသောအဆင့် ဖြစ်ပါ သည်။ စာပိုဒ်ကို ဝါကျများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်ဆိုသော်လည်း စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ကို မည်သို့မည်ပုံ ဖွဲ့ရသည်ဟု ပုံသေစည်းကမ်း သတ်မှတ်၍ မရပါ။ စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်တွင် ဝါကျအရေအတွက် မည်မျှ ပါရမည်၊ မည်သည့်ဝါကျမျိုးကို မည်သည့်နေရာက ထားရမည်၊ မည်သို့ဖွဲ့လျှင် စာပိုဒ်မှား၍ မည်သို့ ဖွဲ့မှ စာပိုဒ်မှန်သည် စသည်ဖြင့် တိတိကျကျ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ရန် မလွယ်ပါ။ စာရေးသူ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ အကြောင်းအရာ စသည်တို့ကိုထောက်ချင့်ကာ သင့်လျော်သောပုံစံဖြင့် စာပိုဒ်ဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၄ - စာပိုဒ်အဆင့်သည်လည်း ထို့အတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ စာပိုဒ်များ ဆက်ကာဆက်ကာ ဖွဲ့ခြင်းဖြင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်၊ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကအစ အလွန်ထူထဲသော စာအုပ်ကြီးအထိ ပမာဏ အမျိုးမျိုးရှိသောစာပိုဒ်များ ဖြစ်လာပါသည်။ သို့သော် စာတစ်ပုဒ်တွင် စာပိုဒ်အရေအတွက် မည်မျှ ပါရမည်၊ မည်သို့ဖွဲ့ရမည် စသည်ဖြင့် ပုံသေစည်းကမ်းမျိုး သတ်မှတ်၍မရနိုင်ကြောင်း ထင်ရှား ပါသည်။

သို့သော် စကားပြောအဖွဲ့တစ်ခု၊ စကားပြောအဆောက်အအုံတစ်ခု ဟူ၍ ပုံပေါ်လာရန်ကား ထိုအဆင့်များ တစ်ဆင့်နှင့်တစ်ဆင့် အပြန်အလှန်အမှီပြုကာ ပေါင်းဖွဲ့နေဖို့ လိုအပ်ပါသည်။

၃

အကြောင်းအရာ

စာရေးတတ်ခြင်းပညာထက် စာရေးရန်အကြောင်းမျိုးကို ကုန်ကြမ်းအောင် စုဆောင်း
တတ်သောပညာက ပိုမိုစွဲယဉ်းလေသည်။

ဦးညာဏ

အကြောင်းအရာ

၃:၁။ အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်မှု

စာရေးရာတွင် အကြောင်းအရာ၏ အရေးပါမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာကြီးဦးညာဏက-

- ရေးစရာရှိမှသာ၊ ရေးရမည့်အကြောင်း ခိုင်လုံစွာရှိမှသာ ထိုအကြောင်းကို မိမိ နိုင်နင်းသော စာရေးနည်းဖြင့် ရေး၍၊ သရုပ်ပေါ်အောင်၊ လိုရင်းရောက်အောင် ဖော် ထုတ် ရေးသားနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးတတ်ခြင်းပညာထက် စာရေးရန် အကြောင်းမျိုးစုံကို ကုံလုံကြွယ်ဝအောင် စုဆောင်းတတ်သောပညာက ပိုမိုခဲယဉ်း လေသည်။ ။ ။ ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။

စာရေးသူတစ်ဦးအဖို့ ရေးစရာအကြောင်းအရာသည် အမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုအခါ စာရေးသူသည် သောင်းခြောက်ထောင်မကများပြားလှသော အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုးထဲမှ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ရွေးချယ်ရမိ ဖြစ်ပါသည်။ သူရွေးချယ်သော အကြောင်းအရာ ကား မည်သို့သော အကြောင်းအရာမျိုးပါနည်း။ စာရေးရန် သူ့စေတနာအား တိုက်တွန်း လှုံ့ဆော်ပေးသော အကြောင်းအရာပင် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သူရေးရမည့် အကြောင်း အရာကို သူ့စေတနာက ရွေးချယ်ပေးသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုအကြောင်း အရာကို မည်သို့မည်ပုံ ရွေးချယ်ရရှိပါသနည်း။

ဤနေရာတွင် စာရေးသူတစ်ဦးအနေနှင့် ရေးစရာအကြောင်းအရာ ရရှိသည့်အချိန်မှ စာအဖြစ် ရေးချလိုက်သည့်အချိန်အထိ လှုပ်ရှားရသော ဖြစ်စဉ်အဆင့်ဆင့်နှင့်ပတ်သက် သည့် ဆရာဖော်ဂျီ၏အဆိုအမိန့်တစ်ခုကို တင်ပြလိုပါသည်။

၁။ ဦးညာဏ၊ စာရေးဆရာ ဖြစ်ချင်သလား၊ စာ-၆၃။

- စာရေးလိုသော အကြောင်းခြင်းရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာရေးသူတွင် မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ ခံစားမှု၊ သိမှု စသော ကိုယ် နှုတ် နှလုံးအတွေ့အကြုံတို့သည် ရှိခဲ့ရမည် ဖြစ်သည်။ စာရေးသူ၏ စိတ်တွင် မြင်မှု၊ ကြားမှုတို့ကိုမှီ၍ ခံစားမှုသည် ပေါ်ရမြဲဖြစ်သည်။ ခံစားမှု အရာ၌လည်း စာရေးဆရာ၏ စေတနာအလိုက် ဆင်းရဲသောခံစားမှု သော်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာသော ခံစားမှု သော်လည်းကောင်း ပေါ်ရမြဲဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ခံစားမှုအသိ(ဝါ) ဘဝအသိ ပေါ်ရမြဲဖြစ်သည်။ ထိုစိတ်အစဉ်သည် စာရေးဆရာ၏ စာမရေးသေးခင်ရှိအပ်သော စိတ်အတွေ့အကြုံ ဖြစ်သည်။ ထိုစိတ်အတွေ့အကြုံသည် စိတ်၏တစ်နေရာ၌ ခိုအောင်းနေတတ် သည်။ နောင်အခါ စေတနာကလွဲဆော်ပေးသဖြင့် စာရေးချင်စိတ်ပေါ်လာသောအခါ ထို ခံစားမှုအသိသည် ပြန်ပေါ်လာသည်။ ထိုအခါကျမှသာ ကလောင်စွမ်းရည်သည် ထိုခံစားမှု အသိကို (ဝါ) မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ ခံစားမှု၊ သိမှုတို့ကို နေရာတကျ လှလှပပစီစဉ်၍ စေတနာ လွတ်ရာသို့ အရောက်ပို့ပေးနိုင်လာသည်။ ဤသို့ပင် ကျွန်တော် ယူဆမိသည်။^၁

ထိုအဆိုအမိန့်အတိုင်းပင် စာတစ်ပုဒ်ပေါ်မလာမီ ဖြစ်စဉ်အဆင့်ဆင့်ကို ဖြတ်သန်းရမြဲ ဖြစ် ပါသည်။ စာရေးသူတစ်ဦးသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအမှူးရှိသော အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးခဲ့ရပုံကို မြင်ခဲ့၊ ကြားခဲ့၊ သိခဲ့၊ မှတ်ခဲ့ရသည် ဆိုပါစို့။ စာရေးသူအဖို့ ထိုအတွေ့အကြုံကြောင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးများကို ကြည်ညိုလေးစားခြင်း၊ နှမြောတသခြင်း၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲခြင်း စသော ခံစားမှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ထိုမှတစ်ဖန် ထိုခံစားမှုများနှင့်ယှဉ်၍ 'ထိုသို့ နိုင်ငံအတွက် အသက်ပေးသွားခြင်းသည် မွန်မြတ်လှပါတကား' ဟူသော အသိတရားတစ်ခု ရခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ထို ခံစားမှုနှင့်ယှဉ်သော အသိတရားသည် သူ၏ စိတ်ထောင့်တစ်နေရာတွင် ခိုအောင်းနေပေလိမ့်မည်။ ထိုမှ အာဇာနည်နေ့တစ်နေ့သို့ ရောက်သောအခါ အာဇာနည်များအပေါ်ထားရှိသည့် စေတနာက လွဲဆော်ပေးသည့်အတွက် စာရေးချင်စိတ် ပေါ်လာသည် ဆိုပါစို့။ ထိုအခါ သူ့စိတ်တွင် ပေါ်ပေါက် ခဲ့ဖူးသော ခံစားမှုအသိသည် စိတ်ထောင့်တစ်နေရာမှ ပြန်လည်နိုးကြားလာပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ သူ့ကလောင်စွမ်းရည်က ထိုခံစားမှုအသိကို နေရာတကျ စီစဉ်ပေးခြင်းဖြင့် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင် ကြီးများ၏ဂုဏ်ရည်ကိုဖော်ထုတ်သည့် စာတစ်ပုဒ် ပေါ်ပေါက်လာမည်ဖြစ်သည်။ သူ့စာသည် သူ့ စေတနာက ပဲ့ကိုင်ပေးသည့်အတိုင်း ပုံပေါ်လာမည်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် စာရေးသူ၏စိတ်ထဲတွင် ခိုအောင်းနေသော အတွေ့အကြုံတစ်ခုခုကို သူ့စေတနာက ရွေးချယ်ထုတ်ဖော်ပေးသည့်အတွက် စာရေးစရာအကြောင်းအရာအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်သည် ဟု ဆိုရပါလိမ့်မည်။

၁။ ဇော်ဂျီ၊ ရသစာပေအဖွင့်၊ စာ-၃၇။

၃:၂။ အကြောင်းအရာ၏ နယ်နိမိတ်

စာရေးသူသည် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ရွေးချယ်ရရှိပြီးစေကာမူ ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ သူသိသမျှ အကုန်ရေးချ၍ မဖြစ်နိုင်သေးပါ။ အကြောင်းအရာတစ်ခု ဟုဆိုစေကာမူ ထို 'တစ်ခု'၏ပမာဏသည်ပင် ကျယ်ပြန့်လှပါသေးသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူသည် သူ့စေတနာ၊ သူ့ရည်ရွယ်ချက်၊ သူ့စာဖတ်ပရိသတ်၊ သူ့ရေးမည့်စာ၏အတိုင်းအဆ စသည်တို့ကို ထောက်ချင့်ကာ အကြောင်းအရာကို နယ်နိမိတ် ကန့်သတ်ပေးရပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရာ၏ မည်သည့်အပိုင်းကို အားပြုဖော်ပြမည်၊ မည်သည့်ထောင့်ကကြည့်၍ ဖော်ပြမည် စသည်ဖြင့် နယ်နိမိတ် ကန့်သတ်ရပါ သည်။

ရှေ့ပိုင်းကပြခဲ့သည့် သာဓကကိုပင် ဆက်ပြချင်ပါသည်။ အကြောင်းအရာအဖြစ် အာဇာနည် ခေါင်းဆောင်ကြီးများအကြောင်းကို ရွေးချယ်ပြီ ဆိုပါစို့။ ထိုသို့ ရွေးချယ်လိုက်ရုံနှင့် ကိစ္စမပြီးပါ။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများအကြောင်း သိထားမှတ်ထားသမျှ အကုန်ရေးချ ရလျှင် အလွန်ကျယ်ဝန်းပြီး ပြတ်သိပ်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းအရာကို နယ်နိမိတ် ကန့်သတ်ရပါသည်။ စာရေးသူ၏ စေတနာကိုလိုက်၍ ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ ဘဝဖြစ်စဉ် များကို အားပြုဖော်ပြမည်၊ သို့မဟုတ် စိတ်နေသဘောထားကို အားပြုဖော်ပြမည်၊ သို့မဟုတ် ကြီးပမ်းချက်များကို အားပြုဖော်ပြမည်၊ သို့မဟုတ် လုပ်ကြံခံရသည့် နောက်ဆုံးနေ့အကြောင်း ကို အားပြုဖော်ပြမည် စသည်ဖြင့် အကြောင်းအရာကို နယ်နိမိတ် ကန့်သတ်ရပါသည်။ သို့မဟုတ် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးအားလုံး၏ အကြောင်းကို မဖော်ပြဘဲ၊ ခေါင်းဆောင်ကြီး တစ်ဦး၏အကြောင်းကို ရွေးချယ်ဖော်ပြမည် စသည်ဖြင့်လည်း နယ်နိမိတ် ကန့်သတ်နိုင် ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦး၏ အကြောင်းသည်ပင် အပြည့်အစုံ ဖော်ပြရန် ကျယ်ဝန်း နေပါသေးသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအကြောင်း ဆိုပါစို့။ ဗိုလ်ချုပ်၏ ကလေးဘဝ၊ ကျောင်းသားဘဝ၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝ၊ သခင်ဘဝ၊ ဂျပန်စစ်ပညာသင်ဘဝ၊ တပ်မတော်အကြီးအကဲဘဝ၊ အိမ်ထောင်သည်ဘဝ၊ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ဘဝ စသည်ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်ဘဝ ဖြစ်စဉ်ကို ကဏ္ဍအမျိုးမျိုး ပိုင်းခြားကြည့်နိုင်ပါသည်။ ထို့အတူ ဗိုလ်ချုပ်၏ ဓလေ့စရိုက်၊ စိတ်နေသဘောထား၊ အရေးအသားစွမ်းရည်၊ ဟောပြောမှုစွမ်းရည် စသည်ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်၏ဂုဏ်ရည်များကိုလည်း ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးက လေ့လာကြည့်နိုင်ပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အကြောင်း စာရေးသူအမျိုးမျိုးတို့ ရေးခဲ့ကြသည်မှာ များလှပါပြီ။ အောက်ပါ ခေါင်းစဉ်များကို ကြည့်ရုံနှင့် စာရေးသူအမျိုးမျိုး၏ နယ်နိမိတ်ကန့်သတ်ပုံအမျိုးမျိုးကို အကဲခတ်နိုင်လောက်ပါသည်။

mgysa.com

- ဗမာနိုင်ငံရေးသုခမိန် (မောင်ထင်)၁
- ဗိုလ်ချုပ်၏ခေါင်းဆောင်အင်္ဂါ (မောင်ထင်)၂
- ကျွန်တော်သိသော သခင်အောင်ဆန်း (ဗိုလ်ခွန်ဖြူ)၃
- ဗိုလ်ချုပ် ဒေါသထွက်သောနေ့ (ဗိုလ်တာရာ)၄
- ဗိုလ်ချုပ်ဆုံးဖြတ်သော ရဲဘော်၏တန်ဖိုး (မောင်ယဉ်ခန့်)၅
- စာရေးဆရာဦးအောင်ဆန်း (မောင်ကျော်သာ)၆
- အောင်ဆန်း သို့မဟုတ် အရိုင်း (ဒဂုန်တာရာ)၇
- ဦးအောင်ဆန်း၏ နောက်ဆုံးနေ့ (ဒဂုန်တာရာ)၈

ဤသို့ဖြင့် စာရေးသူ၏စေတနာ၊ ရည်ရွယ်ချက်၊ သဘောထားတို့က အကြောင်းအရာ၏ နယ်နိမိတ်ကို ကန့်သတ်ပေးကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

အကြောင်းအရာနယ်နိမိတ် ကန့်သတ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ စာအုပ်တစ်အုပ်ပြုစုပုံကို သာဓက ဆောင်လိုပါသည်။ ထိုစာအုပ်အမည်မှာ 'ပထမမြန်မာများ' ဖြစ်၍၊ ပြုစုသူမှာ 'မင်းယုဝေ' ဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်တွင် စာပေ၊ ပန်းချီ၊ ကာတွန်း၊ ဂီတ၊ သဘင်၊ ရုပ်ရှင်၊ အားကစား၊ လူမှုဝန်ထမ်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော မြန်မာနိုင်ငံသားပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်းကို ဖော်ပြထား သည်။ သို့သော် စာရေးသူက သူ့အကြောင်းအရာကို 'ပထမမြန်မာများ'ဟူ၍ 'ပထမ'ဟူသော စကားဖြင့် နယ်နိမိတ်ကန့်သတ်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆိုခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှန်သမျှ အားလုံး ပါဝင်စရာမလိုတော့ဘဲ၊ ထိုကိစ္စများကို တစ်ခေတ်ဆန်းအောင် ပထမဆုံးစတင်တီထွင်သော 'ပထမ ပုဂ္ဂိုလ်များ'သာ ပါဝင်တော့သည်။ သို့ဖြင့် မြန်မာထဲမှ ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာအဘိဓာန်ဆရာဖြစ်သော မက္ကရာမင်းသားကြီး၊ ပထမဆရာဝန်ဖြစ်သော ဒေါက်တာရှောလူး၊ ပထမလူမှုဝန်ထမ်း အမျိုးသမီး ဖြစ်သော ဒေါ်ဦးစွန်း၊ ပထမပါမောက္ခဖြစ်သော ဦးဖေမောင်တင်၊ ပထမရုပ်ရှင်ပညာရှင်ဖြစ်သော ဦးအုန်းမောင်၊ ပထမကာတွန်းဆရာဖြစ်သော ဦးဘကလေး စသည့် ပုဂ္ဂိုလ် ၁၈ ဦး၏အကြောင်း များသာ ပါဝင်လာရသည်။^၉ စာရေးသူကလည်း အမှာစာတွင်-

၁။ ဗမာနိုင်ငံရေး သုခမိန်၊ စာ- ၂၊ ၅။
 ၂။ " " " " စာ- ၂၊ ၃၁။
 ၃။ မုပျောက်၍မရသောအောင်ဆန်း၊ စာ- ၉၁။
 ၄။ " " " " စာ- ၁၉၅။
 ၅။ " " " " စာ- ၂၄၅။
 ၆။ " " " " စာ- ၃၁၇။
 ၇။ ဇွန်ပုံလွှာ၊ စာ- ၃။
 ၈။ ဒဂုန်တာရာ၊ အယ်ဒီတာစားပွဲ စာပေအနုပညာဝေပန်ရေးနှင့် ပန်းနုရောင်အိုး၊ စာ- ၂၉၉။
 ၉။ မင်းယုဝေ၊ ပထမမြန်မာများ။

- မြန်မာ့လောကတွင် ပညာရပ်အသီးသီး လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးတွင် ကြိုးပမ်းခဲ့သူ အလားတူ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ အများအပြားရှိပါလိမ့်ဦးမည်။ ယခု ကျွန်တော်တင်ပြသည်မှာ လက်လှမ်း မီသမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဟူ၍ အမှာအထား ပြုပါသေးသည်။ ဤသို့ဖြင့် အကြောင်းအရာ၏ နယ်နိမိတ်ကန့်သတ်မှုသဘောကို သိနိုင်ပါသည်။

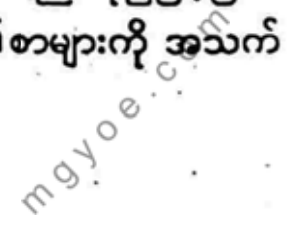
၃:၃။ အကြောင်းအရာအသွင်နှင့် စာရေးသူအမြင်

ညစာ စားပွဲကြီးတစ်ခုအကြောင်းကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဆာလောင်မွတ်သိပ်စွာ အားပါးတရ စားခဲ့သူတစ်ဦး၏ သရုပ်ဖော်ပုံနှင့် ထိုအချိန်က ဖျားနာပြီးခံတွင်းပျက်နေသူတစ်ဦး၏ သရုပ်ဖော်ပုံသည် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မတူနိုင်ပါ။ မီးလောင်သည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ဖော်ပြ ရာတွင်လည်း ကိုယ်တိုင် မီးဘေးဒုက္ခသည်အဖြစ် ပြေးလွှားခဲ့ရသူတစ်ဦး၏ ပြောပြပုံ၊ ပွဲကြည့်ပရိသတ်အဖြစ် ဘေးကကြည့်ခဲ့ရသူတစ်ဦး၏ ပြောပြပုံ၊ ကိုယ်တိုင် မီးသတ်ခံရသော မီးသတ်သမားတစ်ဦး၏ ပြောပြပုံတို့သည်လည်း ကွဲပြားခြားနားမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီးကို ဘာသာရေးဘက်ကကြည့်၍ သရုပ်ဖော်လျှင်တစ်မျိုး၊ အနုပညာဘက်ကကြည့်၍ သရုပ်ဖော်လျှင်တစ်မျိုး ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သို့ဖြင့် အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်သည် စာရေးသူ အားပြုသောအမြင်ကို လိုက်၍ အသွင်ကွဲပြားနိုင်ပါသည်။

ထင်ရှားသော သာဓကအဖြစ် 'ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း' အကြောင်း ရေးသားချက် ၂ ရပ်ကို ပြလိုပါသည်။ သိန်းဖေ(မြင့်)၏ 'ဆရာလွန်းအတ္ထုပ္ပတ္တိ' နှင့် ဇော်ဂျီ၏ 'သခင် ကိုယ်တော်မှိုင်းဋီကာ' တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဦးသိန်းဖေ(မြင့်)သည် ဆရာလွန်းအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ပြုစုရာတွင် ဆရာကြီး၏ စာပေလုပ်ရပ် များထက် ဆရာကြီး၏ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် မျိုးချစ်စိတ်ကို ဦးစားပေးထားပါသည်။ စာရေးသူ က ထိုစာအုပ်နိဒါန်းတွင်-

- ကျွန်ုပ်သဘောအရမူ ဆရာလွန်း ဟူသောလူတစ်ယောက်သည် မစ္စတာမောင်မှိုင်း ဟူသော စာရေးဆရာတစ်ယောက်ထက် မြင့်မြတ်သည်ဟု ယူဆပေသည်။ (၀၁) ဆရာ လွန်းကိုအကဲဖြတ်ရန် မှတ်ကျောက် ၂ ခု ရှိမည်ဟူအံ့။ ကိုယ်ကျင့်တရား တည်းဟူသော မှတ်ကျောက်တစ်ခု၊ စာရေးဆရာပညာရှိ တည်းဟူသော မှတ်ကျောက်တစ်ခုဖြစ်ရာ၊ ပထမမှတ်ကျောက်တွင် သွေး၍အစမ်းခံလိုက်ရသော ဆရာလွန်းသည် ပို၍မြင့်မြတ် သည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် စာရေးဆရာများ၏စာများကို အသက်

သွင်းပေး၏။ သူ့စာများ ပို၍ အရသာရှိစေ၏။ လိုသောအကျိုးကို ပိုမိုပြီးစေ၏။ လေးနက်စေ၏။ ကိုယ်ကျင့်တရားမရှိသူ၏ စာများမှာ တစ်နေ့တွင် တိုင်းပြည် မိတ်ဆွေကောင်းဖြစ်ပြီး၊ နောက်တစ်နေ့တွင် တိုင်းပြည်၏ရန်သူ ဖြစ်သည်က များသည်။ ဆရာလွန်း၏စာများကား အခါခပ်သိမ်း တိုင်းပြည်၏မိတ်ဆွေများ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ။ ဟူ၍ အတိအလင်းဆိုထားပါသည်။
 အကြောင်းကိုဖော်ပြရာတွင်လည်း-

- စာဆိုနှင့် သူ့စာများ (ဝါ) စာရေးဆရာ၏ လူပုဂ္ဂိုလ်ပိုင်းနှင့် စာရေးဆရာ၏ လုပ်ရပ်ပိုင်း ၂ပိုင်းတွင် လူပုဂ္ဂိုလ်ပိုင်းကို ဦးစားပေးထားသည်။ ဆရာလွန်း၏ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် မျိုးချစ်စိတ်ကို ဦးစားပေးသရုပ်ဖော်ထားသည်။ ဤ ဆိုလိုရင်းအဘော်သည် ဆရာလွန်း အတ္ထုပ္ပတ္တိတစ်ခုလုံး လွမ်းခြုံနေ၏။ ။ ဟု ဆိုထားပါသေးသည်။

ဆရာဇော်ဂျီကမူ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဋီကာတွင် ဆရာကြီး၏စာပေလက်ရာများကို လမ်းခင်းပေးထားပါသည်။ စာရေးသူက ကျမ်းတစ်နေရာတွင်-

- နိုင်ငံရေးမျက်စိဖြင့်ကြည့်သော် ဆရာကြီးဦးလွန်း၏စာများသည် မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကြီးစွာသော ယဉ်ကျေးမှုအထောက်အပံ့ ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ယူဆသင့်လေသည်။ စာပေမျက်စိဖြင့်ကြည့်သော် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် စာတိမာန်စာပေ အခန်းသစ်တစ်ခန်းကို ဖွင့်ခဲ့သည်ဟု ယူဆသင့်လေသည်။^၁ ။ ဟု ဆိုထားသည်နှင့်အညီ ဆရာကြီး၏စာပေများကို နိုင်ငံရေးရှုထောင့်၊ စာပေရှုထောင့် ၂ရပ်စလုံးမျှကာ ကြည့်ရှုသုံးသပ်ထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဗိုလ်ဋီကာခေတ်၊ မှာတော်ပုံဝတ္ထုနှင့် ဒေါင်းဋီကာခေတ်၊ မျောက်ဋီကာနှင့် မျောက်ဂဏ္ဍီခေတ်၊ ခွေးဋီကာခေတ်၊ သခင်ဋီကာခေတ်၊ ရာဇဝင်လောက စသည်ဖြင့် ဆရာကြီး၏ ထင်ရှားသောစာပေလက်ရာများကို ခေါင်းတပ်လျက် ခေတ်များခွဲကာ လမ်းခင်းပေးထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ‘ဆရာလွန်း အတ္ထုပ္ပတ္တိ’နှင့် ‘သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဋီကာ’တို့တွင် စာရေးသူတို့ အားပြုသောအမြင်ကိုလိုက်၍ အကြောင်းအရာအသွင် ကွဲပြားသွားရပုံကို အထင်အရှား တွေ့နိုင်ပါသည်။

၃:၄။ အဆိုနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ချက်

အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို လေ့လာရာတွင် ‘အဆို’နှင့် ‘တန်ဖိုးဖြတ်ချက်’ကို ခွဲခြားသိမြင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ‘အဆို’ဟူသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အမှားအမှန် စိစစ်သိရှိနိုင်သော ဖော်ပြ

၁။ သိန်းပေမြင့်၊ ဆရာလွန်း၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ စာ-၁၀။
 ၂။ သိန်းပေမြင့်၊ ဝတ္ထုဟန်အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ၊ စာ-၈၆။
 ၃။ ဇော်ဂျီ၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဋီကာ၊ စာ-၂၄။

ချက်ဖြစ်သည်။ အဆိုတစ်ခုသည် သက်ဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက် အချက်အလက်တို့နှင့် ကိုက်ညီလျှင် မှန်သောအဆိုဖြစ်၍၊ မကိုက်ညီလျှင် မှားသောအဆိုဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် သက်ဆိုင်ရာအဖြစ်အပျက်၊ အချက်အလက်တို့နှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိ၊ မရှိ စိစစ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် အဆိုတစ်ခု၏အမှန်အမှားကို သိရှိနိုင်ပါသည်။ ‘ဤရထားလမ်း၏ လက်ယာဘက်တွင် ချောက်ကြီးတစ်ခု ရှိ၏’၊ ‘သူ့မျက်နှာတွင် ဝက်ခြံများရှိသည်’၊ ‘စာရေးဆရာဦးပညာ၏ဝတ္ထုများသည် အရောင်းရသွက်သောဝတ္ထုများ ဖြစ်သည်’၊ ‘၁၈၂၅ ခုနှစ်တွင် ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားသည်’ စသည်တို့သည် အဆိုများ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့ မှန်၊ မမှန်ကို လက်တွေ့အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ခိုင်မာသော အထောက်အထားများအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း စိစစ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။ ဤရထားလမ်း၏လက်ယာဘက်တွင် ချောက်ကြီးရှိမရှိ၊ သူ့မျက်နှာတွင် ဝက်ခြံ ရှိမရှိ၊ ဦးပညာ၏ဝတ္ထုများ အရောင်းရ သွက်မသွက်တို့ကို လက်တွေ့ကြည့်ရှုစစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။ ၁၈၂၅ ခုတွင် ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲ ဖြစ်မဖြစ်ကိုလည်း သမိုင်းအထောက်အထားများဖြင့် ညှိနှိုင်းစစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြင့် အဆိုများသည် အငြင်းပွားစရာမလိုဘဲ စစ်ဆေးခံနိုင်သောသဘော ရှိပါသည်။ အဆိုတစ်ခုသည် မှန်သည်ဆိုလျှင် နေရာတိုင်း၊ လူတိုင်းအတွက် မှန်ပါသည်။ မှားသည်ဆိုလျှင်လည်း နေရာတိုင်း၊ လူတိုင်းအတွက် မှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျပါသည်။

‘တန်ဖိုးဖြတ်ချက်’မှာမူ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်စုံတစ်ဦး၏ထင်မြင်ချက်၊ ခံစားချက်များကို ခြုံ၍ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တန်ဖိုးဖြတ်ချက်သည် တန်ဖိုးဖြတ်သူ၏သဘောထားသာဖြစ်၍၊ ‘အဆို’ကဲ့သို့ မှန်သည်၊မှားသည်ဟု ခွဲခြား မရစကောင်းပါ။ သာဓကပြရလျှင် ‘ဤရထားလမ်းဘေးရှိ ချောက်ကြီးကား ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းပေစွ’၊ ‘သူ့မျက်နှာကား အရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်လှသည်’၊ ‘စာရေးဆရာဦးပညာ၏ဝတ္ထုများသည် အလွန်အဆင့်အတန်းမြင့်သော ဝတ္ထုများဖြစ်သည်’၊ ‘ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲသည် အင်္ဂလိပ်တို့ သိက္ခာအကျဆုံးစစ်ပွဲတစ်ပွဲပင်’ စသည်တို့သည် တန်ဖိုးဖြတ်ချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့သည် တန်ဖိုးဖြတ်သူ၏စိတ်ထဲတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ခံစားချက်၊ ထင်မြင်ချက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သဘောကွဲလွဲနိုင်ပါသည်။ ချောက်ကြီး ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်း မကောင်း၊ သူ့မျက်နှာအရုပ်ဆိုးမဆိုး၊ ဦးပညာ၏ဝတ္ထုများ အဆင့်အတန်းမြင့် မမြင့်၊ ပထမအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲသည် အင်္ဂလိပ်တို့ သိက္ခာအကျဆုံးစစ်ပွဲ ဟုတ် မဟုတ် ဟူသောပြဿနာများသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သဘောကွဲလွဲနိုင်သော အငြင်းပွားဖွယ် ပြဿနာများပင်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ တန်ဖိုးဖြတ်ချက်များ ဖြစ်သဖြင့် ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်သဘော ဆောင်ပါသည်။ အရေးကြီးသောအချက်ကား ခိုင်လုံသောအထောက်အထားပေါ်တွင် အခြေပြုကာ တန်ဖိုးဖြတ်လျှင် အများလက်ခံနိုင်သောတန်ဖိုးဖြတ်ချက် ဖြစ်လာနိုင်သည် ဟူသောအချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အကြောင်းအရာ၏သဘောသဘာဝကိုလိုက်၍ အဆိုများ၊ တန်ဖိုးဖြတ်ချက်များ ပါဝင်မှု အတိုင်းအဆအမျိုးမျိုး ကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ အောက်ပါတို့ကို ကြည့်နိုင်ပါသည်။

၁ - စားတော်ပဲမျိုးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ပဲပိစပ်သည် အတောင့်သီး ဖြစ်သည်။ အပင်၏ အမြင့်မှာ ၂ ပေမှ ၅ ပေအထိ ရှိသည်။ အရွက်ဖားဖားနှင့် အတောင့်များစွာ အပြွတ်လိုက် သီးတတ်သည်။ တစ်တောင့်လျှင် အခွံမှာ ပဲစေ့ကလေးများ ၂ စေ့မှ ၄ စေ့အထိ ပါလေ့ ရှိ၏။ ပဲစေ့သည် စားတော်ပဲအရွယ်ဖြစ်၍ အရောင်မှာ ရွှေရောင်ရှိသည်။ အစေ့ကို အတောင့်မှ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ထုတ်၍ စားကြည့်ပါက ခါးသက်သက် အရသာ ရှိသည်။^၁

၂ - ကသစ်သည် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ နီသည်။ လွင်လွင်ကလေး လှသည်။ ကြွကြွကလေး တောက်ပ သည်။ သူ့အလှမှာ ရဲရဲနီသော်လည်း မရိုင်း။ လွင်လွင်လှသော်လည်း မတောက်ထွန်း။ တောက်ပသည်ဟု ဆိုလျှင်လည်း ကြွရုံကလေးမျှသာ။ ထို့ကြောင့် ကသစ်နီနီ မြင်ရလျှင် တစ်ဘက်က တက်ကြွရသလို တစ်ဘက်ကလည်း ရင်လေးရသည်။ သည်ပန်းကား ဆန်းပေစွ။^၂

ပဲပိစပ်အကြောင်းတွင် မှန် မမှန်စစ်ဆေးကြည့်နိုင်သော၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသော ‘အဆို’များက အလေးကဲနေသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ကသစ်ပန်းအကြောင်းတွင်မူ ကသစ်ပန်းအပေါ် ထားရှိသော စာရေးသူ၏ထင်မြင်ချက်များ၊ စာရေးသူ၏စိတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသောခံစားချက်များက အလေးကဲ နေသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ‘တန်ဖိုးဖြတ်ချက်’ အလေးကဲကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို ဖော်ပြရာတွင် အဆိုများနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ချက် များကို သူ့နေရာနှင့်သူ အံဝင်ခွင်ကျထည့်သွင်းနိုင်ခြင်းသည် စကားပြေကောင်း၏ လက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

၁။ အံ့ဖွယ်ပဲ၊ သုတပဒေသာစာစောင်၊ ၂/၄၊ ၁၉၇၅၊ အောက်တိုဘာ၊ စာ-၇၄။
၂။ အောင်စိုး၊ ကောက်သင်းကောက်နှင့် အညာဓလေ့ဝတ္ထုများ၊ စာ-၂၀၁၊ ၂၁၁။

၄

ရည်ရွယ်ချက်

စာအရေးအသားကောင်းအတွက်အပြီးသတ် အသုံးပြုရမည့် မှတ်ကျောက်တစ်ခုတည်းသာ ရှိသည်။ ယင်းကား 'ယင်းစာသည် ယင်း၏ရည်ရွယ်ချက် ပြီးမြောက်စေပါ၏လော' ဟူသော မှတ်ကျောက်ပင် ဖြစ်သည်။

ဂျက်ပဆင်

ရည်ရွယ်ချက်

၄:၁။ ယေဘုယျ ရည်ရွယ်ချက်

စာရေးသူသည် စာတစ်ပုဒ်ကိုရေးရာ၌ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုခုကို ပြတ်ပြတ်သားသားထားရှိပြီး၊ ထိုရည်ရွယ်ချက်၏ ပဲ့ကိုင်ထိန်းကွပ်မှုဖြင့် ရေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ယေဘုယျအားဖြင့် အသိပေးရည်ရွယ်ချက်နှင့် စေတနာရည်ရွယ်ချက် ဟူ၍ ရည်ရွယ်ချက် ၂ မျိုး ကွဲပြားကြောင်းကိုလည်း တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယခု ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အကျယ်တင်ပြလိုပါသေးသည်။

ဆိုခဲ့သော ရည်ရွယ်ချက် ၂ မျိုးသည် ယေဘုယျကျကျ ခြုံငုံဖော်ပြသောသဘောရှိသဖြင့် ‘ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်’ ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက် ၂ မျိုးကို အနီးကပ် ကြည့်လျှင် ဤသို့ တွေ့နိုင်ပါသေးသည်။

၄:၁:၁။ ဗဟုသုတပေးခြင်း

စာဖတ်သူကို အသိပညာ ဗဟုသုတပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကုလသမဂ္ဂအကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့လူဦးရေအကြောင်း၊ အနော်ရထာမင်းအကြောင်း၊ ကွန်ပျူတာအကြောင်း စသည်တို့ကို ရေးပြခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

၄:၁:၂။ ကျိုးကြောင်းပြခြင်း

စာဖတ်သူ ယုံကြည်လက်ခံခြင်းမရှိသေးသော အကြောင်းတစ်ရပ်ကို ယုံကြည်လက်ခံလာစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သက်သေသာဓကများဆောင်ကာ အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ရေးပြနိုင်ပါသည်။ သာဓကအားဖြင့် ‘ကမ္ဘာကြီးလုံးသည်’ ဟု မယုံကြည်သောသူအား ကမ္ဘာလုံးကြောင်း သာဓကများဖြင့် အကျိုးအကြောင်းဆက်စပ်ကာ ယုံကြည်လာအောင် ရှင်းပြခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

၄:၁:၃။ နှိုးဆွခြင်း

စာဖတ်သူ၏စိတ်ဓာတ် နိုးကြားတက်ကြွလာအောင် နှိုးဆွပေးလိုသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အားရ တက်ကြွဖွယ်အကြောင်းတစ်ခုခုကို ဖော်ထုတ်ရေးပြနိုင်ပါသည်။ သာဓကအားဖြင့် စစ်သူကြီး မဟာဗန္ဓုလကို ကြည်ညိုလေးစားစိတ်၊ အားကျစိတ်များ နိုးကြားတက်ကြွလာအောင် မဟာ ဗန္ဓုလ၏ ဂုဏ်ရည်များကို ဖော်ထုတ်ရေးပြခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

၄:၁:၄။ လှုံ့ဆော်ခြင်း

လုပ်ငန်းတစ်ရပ်တွင် စာဖတ်သူ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ချင်လာအောင် ဆွဲဆောင်လိုသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လှုံ့ဆော်ရေးသားနိုင်ပါသည်။ သာဓကအားဖြင့် သွေးလှူ ခြင်း၏ မွန်မြတ်ပုံ၊ အကျိုးရှိပုံတို့ကို အားကျဖွယ်ဖော်ပြကာ သွေးလှူချင်လာအောင် လှုံ့ဆော် ရေးသားခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

၄:၁:၅။ ဖျော်ဖြေခြင်း

စာဖတ်သူကို ဖျော်ဖြေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် နှစ်သက်ကြည်နူးဖွယ် အကြောင်းတစ်ခုခုကို ရေးဖွဲ့ပြနိုင်ပါသည်။ သာဓကအားဖြင့် ရှမ်းတောင်တန်းများ၏မြင်ကွင်းကို ကြည်နူးဖွယ် ဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့ပြခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းတို့တွင် ဗဟုသုတပေးသောရည်ရွယ်ချက်၊ ကျိုးကြောင်းပြသောရည်ရွယ်ချက် တို့သည် 'အသိပေးရည်ရွယ်ချက်'တွင် အကျုံးဝင်၍၊ နှိုးဆွပေးသော ရည်ရွယ်ချက်၊ လှုံ့ဆော် သော ရည်ရွယ်ချက်၊ ဖျော်ဖြေသော ရည်ရွယ်ချက်တို့သည် 'စေတနာရည်ရွယ်ချက်'တွင် အကျုံးဝင်ပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်များသည် ယေဘုယျခြုံငုံဖော်ပြသော သဘောရှိသဖြင့် 'ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်' ဟု ခေါ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၄:၂။ ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်

စာတစ်ပုဒ်တွင် ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်သာမက တစ်ပုဒ်ချင်းအလိုက် သီးသီးသန့်သန့် 'ဝိသေသ' သဘောဆောင်သော ရည်ရွယ်ချက်မျိုးလည်း ရှိပါသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်ကို 'ဝိသေသ ရည်ရွယ်ချက်'ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။ စာရေးသူသည် သူ့စာ၏ ဝိသေသရည်ရွယ် ချက်ကို အတိအလင်း မဖော်ပြဘဲ နေခြင်းမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ ဖော်ပြထားခြင်းမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ စကားပြေအဖွဲ့ကောင်းတစ်ခုတွင် ထိုရည်ရွယ်ချက်သည် အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး စည်းစည်းလုံးလုံး ပေါ်လွင်နေတတ်ပါသည်။

သာဓကအဖြစ် မောင်ထင်၏ 'ဘာ'ဝတ္ထုကို ပြလိုပါသည်။

ဘာသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ရေးသားသောဝတ္ထု ဖြစ်သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် လယ်သမားကြီး ဘာတို့မိသားစု ကြုံတွေ့ရသည့် ဒုက္ခအပုံအပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဘာသည် လယ်အငှားလုပ်ရသော ဆင်းရဲသားလယ်သမား ဖြစ်သည်။ ဘာခမျာ ရိုးရိုးကုပ်ကုပ်နေပါလျက် ဒုက္ခအမျိုးမျိုး ကြုံရသည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် လူရှုပ်ဖြိုးတုပ်က 'သခင်ဖြိုးတုပ်' အမည်ခံကာ ဘာကို အငြိုးနှင့် နှိပ်စက်သည်။ အပြစ်ရှာပြီး ကျောက် ဓားပြားနှင့် ရိုက်သည်။ ထိုဒဏ်ရာကြောင့် ဘာ ဆေးရုံသွားပြရပြီး အပြန်တွင် အဖမ်းခံရပြန်သေးသည်။ ဓားပြ ၂ ကြိမ် အတိုက်ခံရပြန်သဖြင့် ဘာမှာ ရှိသမျှ အကုန်ကုန်သည်။ တစ်ဖန် ဖြိုးတုပ်၏ပယောဂကြောင့် ဘာခမျာ ဓားပြမှုနှင့် အဖမ်းခံရပြန်ပြီး၊ ဂျပန်ကင်ပေတိုင်၏ နှိပ်စက်ခြင်းကို သေလုမျောပါးခံရသည်။ အားရအောင်နှိပ်စက်ပြီးမှ 'လူမှားသည်'ဆိုကာ ပြန်လွှတ်သည်။ ဘာ၏ဒုက္ခကား ထိုမျှဖြင့် မရပ်သေး။ ချွေးတပ် အဆွဲခံရပြန်သည်။ ဘာ၏သမီး မိနီမှာ ဘာလွတ်အောင်ကြိုးစားရင်း ဂျပန်ဖက်ဆစ်၏ မတရားပြုကျင့်မှုကို ခံရသည်။ ဘာသည် သံဖြူစရုပ်ချွေးတပ်စခန်းတွင် ၅ လကျော် ငရဲခံရပြီး ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာသည်။ တစ်ဖန် တော်လှန်ရေးသမား သခင်မျိုးညွန့်ကိုကူညီရင်း ဘာမှာ အဖမ်းခံရပြန်သည်။ အသတ်ခံရမည့်ဆဲဆဲ တွင် အသက်စွန့်ပြီးထွက်ပြေးသဖြင့် လွတ်မြောက်ရပြန်သည်။ ဘာ၏သမက်လောင်း ချက်ကြီးက 'မိုလ်ကြယ်နီ' အမည်ခံပြီး ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကို တော်လှန်သည်။ ဘာကား ဖက်ဆစ်ပြေးမှ ဒုက္ခ အေးရသည်။ သို့သော် မသုံးရသည့် ဂျပန်ငွေ ၅၀၀၀ လက်ထဲမှာ ကျန်နေခဲ့သေးသည်။ ဤကား ဘာဝတ္ထုဇာတ်လမ်း အချုပ်ဖြစ်သည်။

ထိုဝတ္ထုကိုကြည့်လျှင် အစမှအဆုံး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်လုံးတွင် ဘာ၏ဒုက္ခများသာ ထင်ရှား ပေါ်လွင်နေသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြင့် ဘာဝတ္ထု၏ရည်ရွယ်ချက်သည် ဂျပန်ခေတ် လယ်သမား တို့၏ ဒုက္ခအတိပြီးသောဘဝကို သရုပ်ဖော်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ထုတ်ကြည့် နိုင်ပါသည်။ ထိုဖော်ထုတ်ချက် မှန်ကန်ကြောင်းကို ထိုဝတ္ထု တတိယအကြိမ်ရိုက်ရာတွင် စာရေးသူ ကိုယ်တိုင် ရေးထားသော အောက်ပါမှတ်ချက်အရ သိနိုင်ပါသည်။

- ဘာသည် ဗြိတိသျှခေတ်နှင့် ဂျပန်ခေတ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ရှိသော တောင်သူ လယ်သမားတို့၏ဘဝကို တင်ပြသောဝတ္ထု ဖြစ်သည်။ ဘာ၏ဘဝသည် ဒုက္ခ အတိပြီး၏။ စာရေးသူသည် ထိုဒုက္ခကို မျက်မြင်ဒိဋ္ဌဖြစ်အောင် ဖွဲ့ထားသည်။'

တစ်ဖန် ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်ကို အတိအလင်းဖော်ပြသော သာဓကအဖြစ် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၏ 'တစ်သက်တာမှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များ'မှ ထုတ်ပြလိုပါသည်။ ထိုကျမ်းတွင် ဆရာကြီးက သူ့ရည်ရွယ်ချက်ကို ဤသို့ ဖော်ပြထားပါသည်။

mgyoe.com

ဤမှတ်တမ်းကို ရေးသားရာ၌ ကျွန်ုပ်၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကောင်းသောအခြင်းအရာများအတွက် သူတစ်ပါးတို့၏အထင်ကြီးခြင်းကို ခံလိုသောကြောင့် မဟုတ်။ မကောင်းသောအခြင်းအရာများကို ဖော်ထုတ်ဝန်ခံလိုသောကြောင့်လည်း မဟုတ်။ ကောင်းသောအခြင်းအရာများသည် ကျွန်ုပ်၏အတွင်းသို့ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ရောက်လာသည်။ မကောင်းသောအခြင်းအရာများသည်လည်း ကျွန်ုပ်၏အဇ္ဈတ္တသန္တာန်သို့ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ရောက်လာသည်ဆိုခြင်းကို (လူ့သဘာဝလေ့လာခြင်းအနေဖြင့်) ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြလိုသော အကြောင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။^၁

ထိုကျမ်းကို လေ့လာကြည့်ပါက ဆရာကြီးဖော်ပြထားသည့်အတိုင်းပင် ဆရာကြီးကိုယ်တွင်းသို့ ကောင်းသောအခြင်းအရာများနှင့် မကောင်းသောအခြင်းအရာများ အဘယ်ကြောင့် ဝင်ရောက်လာရသည်။ မည်သို့မည်ပုံ ဝင်ရောက်လာသည်တို့ကို ထင်ရှားအောင်ပြလိုသော ‘ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်’ သည် ကျမ်းတစ်စောင်လုံးတွင် ထင်ထင်ရှားရှားပေါ်လွင်နေကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

အချို့စာများတွင် ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်သည် အဆင့် ၂ ဆင့် ရှိနိုင်ပါသည်။ ပထမအဆင့်သည် ထိုစာနှင့် တိုက်ရိုက်ဆိုင်သော အဆင့်ဖြစ်၍၊ ဒုတိယအဆင့်သည် ထိုစာမှထုတ်ယူနိုင်သည့် သဘောတရားနှင့်ဆိုင်သောအဆင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပြခဲ့သော ‘ငဘ’ဝတ္ထုတွင် ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်ကို ထိုဝတ္ထုနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်၍ဖော်ထုတ်လျှင် ‘ဂျပန်ခေတ်တွင် ငဘခံစားရသောဒုက္ခအဖုံဖုံကို ရေးဖွဲ့ပြခြင်းဖြစ်သည်’ဟု ဆိုရပါလိမ့်မည်။ ထိုဝတ္ထုမှ ထုတ်ယူနိုင်သည့် သဘောတရားနှင့် ဆက်စပ်ဖော်ထုတ်လျှင်မူ ‘ခေတ်ဆိုးစနစ်ဆိုးနှင့် ဆုံစည်းရသည့်အခါမျိုးတွင် လူမှုဒုက္ခအမျိုးမျိုး ကြုံရတတ်သည်ဟု သောသဘောကို ကရုဏာသက်ဖွယ်၊ ဆင်ခြင်ဖွယ် ရေးဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်’ဟု ဆိုရပါလိမ့်မည်။ သို့ဖြင့် ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်၏သဘောကို နားလည်နိုင်ပါသည်။

၄:၃။ ယေဘုယျနှင့် ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်တို့ ဆက်စပ်မှု

စာတစ်ပုဒ်၏ရည်ရွယ်ချက်ကို ‘ယေဘုယျ’နှင့် ‘ဝိသေသ’ဟူ၍ ခွဲခြားသော်လည်း စင်စစ်ထိုရည်ရွယ်ချက် ၂ မျိုးသည် တသီးတခြား ကွဲပြားနေသည် မဟုတ်ပါ။ စာတစ်ပုဒ်၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ယေဘုယျကျကျ ခြုံငုံဖော်ပြလျှင် ‘ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်’၊ ဝိသေသ သဘောဖြင့် သီးသန့် ပိုင်းခြားဖော်ပြမှလျှင် ‘ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်’ဟူ၍ ဖော်ပြပုံအရ ခွဲခြားကြည့်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ စာတစ်ပုဒ်ကို ရည်ရွယ်ချက် ၂ မျိုးစလုံးဖြင့် ချိန်ထိုးကြည့်နိုင်သည်ချည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ရွှေဒေါင်း၊ တစ်သက်တာမှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များ၊ စာ-၁၀။
 ၂။ ဦးဖိုးကျား၊ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုကောက်နုတ်ချက်များ၊ စာ-၁၉၊ ၂၉။

သာဓကအားဖြင့် ဦးဖိုးကျား၏ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများမှ မောင်ဘစီ ဝတ္ထုကို ရည်ရွယ်ချက် ၂ မျိုးဖြင့် ချိန်ထိုးကြည့်လိုပါသည်။ ထိုဝတ္ထုတွင် မောင်ဘစီ ဆိုသူ လူငယ်ကလေးသည် မိခင်မုဆိုးမကြီးနှင့် နေရသည်။ အလွန် ဆင်းရဲချို့တဲ့သည်။ သို့သော် စိတ်ပျက်အားငယ်ခြင်းမရှိဘဲ ကျောင်းတွင် တံမြက်လှည်းသောအလုပ်၊ သောက်ရေခပ်သောအလုပ်တို့ကို ဝင်လုပ်ကာ ကိုယ့်ဝင်ငွေနှင့် ကျောင်းဆက်နေသည်။ ကိုယ့်အား ကိုယ်ကိုးသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် ကြီးပွားသွားရကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ထိုဝတ္ထု၏ ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်ကို စူးစမ်းကြည့်မည်ဆိုလျှင် မောင်ဘစီနှင့်ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူ၏စိတ်ထဲတွင် အမျိုးမျိုးခံစားလာရအောင် စာဖတ်သူ၏စေတနာကို နှိုးဆွပေးသော ရည်ရွယ်ချက်မျိုးဖြစ်ကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ အနီးကပ်လေ့လာကြည့်လျှင် မောင်ဘစီကို သနားစိတ်၊ အားကျစိတ်များ နိုးကြားလာအောင် နှိုးဆွပေးသည်။ မောင်ဘစီကဲ့သို့ ကိုယ့်အားကိုးကိုးကြိုးစားချင်လာအောင်လည်း လှုံ့ဆော်ပေးသည်။ စာဖတ်သူ၏စိတ်ထဲတွင် နှစ်သက်ကြည်နူးသွားနိုင်သည့်အတွက် ဖျော်ဖြေရာလည်း ရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်တွင် နှိုးဆွခြင်း၊ လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ဖျော်ဖြေခြင်းသဘောများ ပါဝင်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

တစ်ဖန် ထိုဝတ္ထု၏ ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်ကို စူးစမ်းကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဝတ္ထုနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်ကြည့်ပါက မောင်ဘစီ၏ရိုးဖြောင့်မှု၊ ကိုယ့်အားကိုးကိုးကြိုးစားမှု၊ အလုပ်ကိုဂုဏ်ယူတတ်မှု စသောဂုဏ်ရည်များကို ဖော်ထုတ်ပြလိုသောရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဝတ္ထုမှရရှိသော သဘောတရားနှင့် ဆက်စပ်ကြည့်လျှင်မူ ရိုးဖြောင့်မှု၊ ကိုယ့်အားကိုးကိုးမှု၊ အလုပ်တန်ဖိုးကိုနားလည်မှု စသောဂုဏ်ရည်များသည် အဖိုးတန်ကြောင်း၊ အချည်းနှီးမဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလိုသောရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ပုံစံချပြကြည့်ပါက ဤသို့တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ယေဘုယျ ရည်ရွယ်ချက်

- စေတနာရည်ရွယ်ချက် - စာဖတ်သူ၏စေတနာကို နိုးကြားအောင် ပြုလုပ်သည်။
- က-နှိုးဆွခြင်း - မောင်ဘစီကို သနားစိတ်၊ လေးစားစိတ်၊ အားကျစိတ်များ နိုးကြားလာအောင် နှိုးဆွသည်။
- ခ-လှုံ့ဆော်ခြင်း - ကိုယ်အားကိုးကိုးသည့်စိတ်မျိုး ပေါ်လာအောင် လှုံ့ဆော်သည်။
- ဂ-ဖျော်ဖြေခြင်း - စိတ်ထဲမှာ နှစ်သက်ကြည်နူးလာစေသည်။

ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်

- က-စာနှင့်တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်လျှင် - မောင်ဘစီ၏ဂုဏ်ရည်များကို ချီးကျူးခြင်းဖြစ်သည်။

mgyo.com

၁-သဘောတရားနှင့်ဆက်စပ်လျှင် - ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးခြင်းအလုပ်ကို တန်ဖိုးထားခြင်းသည် ဂုဏ်ယူဖွယ်ဖြစ်သည် ဟူသောသဘောကို ပြသည်။

သို့ဖြင့် ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်တို့ ဆက်စပ်နေပုံကိုလည်းကောင်း၊ စာတစ်ပုဒ်တွင် ရည်ရွယ်ချက်တစ်မျိုးသာ သီးသီးသန့်သန့်ရှိသည်ဟု သတ်မှတ်မရစေကောင်းဘဲ ရည်ရွယ်ချက်တစ်မျိုးမက ပေါင်းဖွဲ့ပါဝင်နေတတ်ပုံကိုလည်းကောင်း ဂရုပြုဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

၄:၄။ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အကြောင်းအရာအသွင်

စာရေးသူ အားပြုသောအမြင်ကို လိုက်၍ အကြောင်းအရာအသွင် ကွဲပြားသွားတတ်ပုံကို ရှေ့ပိုင်းတွင် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ဤနေရာတွင်လည်း ထိုသဘောအတိုင်းပင် ရည်ရွယ်ချက်ကို လိုက်၍ အကြောင်းအရာအသွင် ကွဲပြားတတ်ပုံကို သာဓကများဖြင့် တင်ပြလိုပါသည်။ အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို အသိပေးရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖော်ပြလျှင် စာဖတ်သူအတွက် အသိပညာရစေရာ၊ ဗဟုသုတပွားစရာ အချက်အလက်များ အလေးကဲနေမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ စေတနာရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဖော်ပြလျှင်မူ ထိုအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူ၏စိတ်ထဲတွင် နှစ်သက်ခံစားလာအောင် စေတနာနှိုးဆော်ပေးသောအချက်များ အလေးကဲနေမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသဘောထင်ရှားစေရန် 'ဆရာကြီးပီမိုးနင်း၏ စာများအကြောင်း' ရေးသားချက် ၂ခုကို သာဓကဆောင်ပါမည်။

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းတွင် ဆရာကြီး၏စာများအကြောင်းကို ဤသို့ တွေ့ရပါသည်။

- စာအုပ်စာတမ်းပေါင်း များစွာကို ရေးသားခဲ့သော ဆရာကြီး၏လက်ရာများကို ခေတ် ၄ ခေတ် ပိုင်းခြားနိုင်သည်။ ပထမခေတ်သည် ပညာ့အလင်းသို့မဝင်မီ 'မောင်ကျော်' ဟူ၍ မထင်မရှားသောအမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သောခေတ် ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်တွင် 'ခင်ထား'၊ 'ပင်လယ်ကူးဓာတ်ပုံ'၊ 'ဘီအေမောင်တင့်နှင့် ကချေသည်မယ်မြင့်' အစရှိသောဝတ္ထုများနှင့် လောကီအလင်းပြကျမ်းများကို ရေးသားခဲ့သည်။
- ဒုတိယခေတ်သည် ပညာအလင်း၌ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်စဉ် 'ပိုက်ဆံကြီး'ဟူသော အမည်ဖြင့် ရေးသားသောခေတ် ဖြစ်သည်။ အလွန်ကျော်ကြားခဲ့သော 'နေရီရီ'၊ 'ပွဲစားကြီး သားအဖနှင့်မြမြ'၊ 'ဘားမားဒေး' ဝတ္ထုများသည် ထိုခေတ်က ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။
- တတိယခေတ်တွင် 'ပီမိုးနင်း' အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ရာ၊ သူ၏အကောင်းဆုံးလက်ရာဖြစ်သည့် 'နေညိုညို'၊ 'ဟေမဝန်ဘွေ'၊ 'တစ်ကိုယ်တော်'၊ 'တစ်နိုင်ငံမြိုင်ယံခြား' စသော ဝတ္ထုကြီးများနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုအမြောက်အမြားတို့ ပေါ်ထွက်ခဲ့

လေသည်။ ထို့ပြင် ‘ကမ္ဘာမင်တံ’၊ ‘သခင်စိတ်’၊ ‘လက်တွေ့ကြီးပွားရေး’ စသော ကြီးပွား တိုးတက် ရေးလမ်းညွှန် စာအုပ်များကိုလည်း ထိုခေတ်ကပင် ရေးသားခဲ့လေသည်။

- ‘ကျွန်းငွေသောင်’၊ ‘ကျားကြီးရာဇာ’၊ ‘တစ်ခုလပ်နှင့် တစ်လင်ကွာ’၊ ‘သဲမြညှာ’ စသော နာမည်ကျော်ဝတ္ထုကြီးများ၊ မရေမတွက်နိုင်အောင်များပြားသော ဝတ္ထုတိုများကို စတုတ္ထခေတ်၌ ရေးသားခဲ့သည်။ ‘တိုင်းရေးပြည်ရေး’၊ ‘အောင်စိတ်’၊ ‘သားဂုဏ်ရည်’၊ ‘သမီးဂုဏ်ရည်’၊ ‘မိန်းမစိတ်’ စသော ကျမ်းများသည်လည်း ထိုခေတ်က ဆရာကြီး ပီမိုးနင်း၏လက်ရာများ ဖြစ်ကြလေသည်။^၁

ဤရေးသားချက်ကို ကြည့်လျှင် ဆရာကြီး၏လက်ရာများအကြောင်း သိကောင်းစရာများကို အသိပေးလိုသောရည်ရွယ်ချက်မျိုး အလေးကဲနေကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဆရာကြီး၏လက်ရာများအကြောင်းကိုပင် မြသန်းတင့်က ဤသို့ ရေးဖူးပါသည်။

- ပီမိုးနင်းသည် ကျွန်တော့်အတွက် ဒဏ္ဍာရီတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ပီမိုးနင်းဝတ္ထုများအကြောင်းကို ကျွန်တော့်အဖေ၊ အမေနှင့် ဦးလေး၊ ဒေါ်လေးများက ပြောပြ၍ ကြားရဖူးသည်။ ‘နေရီရီ’မှ မောင်နေဝင်းနှင့် ရီရီတို့၏ဇာတ်လမ်းသည် ဆွတ်ပျံလွမ်းမောဖွယ် ကောင်းသည်။ ညနေဆည်းဆာတွင် သဲငွေသောင်စပ်၌ထိုင်ကာ ‘နေရီရီ’ ဟူသည့်စာလုံးကို ရေးနေသော မောင်နေဝင်းကို သနားသည်။ နေရီရီဇာတ်လမ်းကို ကြားပြီးသည့်နောက်၌ ကျွန်တော့်ရင်သည် ဟာ၍ ကျန်ရစ်သည်။ နေဝင်းချိန် သဲငွေသောင်စပ်ကို ကျွန်တော်မြင်လျှင် ‘နေရီရီ’ ဆိုသည့် စာလုံးလေးများသည် ကျွန်တော့်မျက်စိထဲတွင် အထင်းသားပေါ်လာတတ် သည်။ ‘နေညိုညို’မှ မောင်နေဦးနှင့် ညိုညိုတို့၏ ဇာတ်လမ်းကိုလည်း ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ကြားဖူးသည်။ ကျွန်တော့်ဒေါ်လေး ပြောပြသဖြင့် ကျွန်တော်သည် နေညိုညိုမှ ညိုညိုကို သနားသည်။ လောကအလယ်၌ ယောင်လည်လည်ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် ညိုညိုကို ကျွန်တော် စွဲလမ်းသည်။ အရွယ်ရောက်၍ မိဘမရှိ၊ ကိုယ့်ဘဝကိုယ် ရပ်တည်ရန်ကန်နေကြသော အသားညိုညိုမိန်းမပျိုကလေးများကို မြင်တိုင်း ညိုညိုကို ကျွန်တော် သတိရလေသည်။^၂

ဤရေးသားချက်ကို ကြည့်လျှင်မူ စာရေးသူသည် ဆရာကြီး၏လက်ရာများကို သူနှစ်သက် သလို စာဖတ်သူလည်း နှစ်သက်လာအောင်၊ သူခံစားမှုကို ဖော်ထုတ်ပြသည့် စေတနာရည်ရွယ်ချက်မျိုး အလေးကဲနေကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် အကြောင်းအရာ၏အသွင်ကို ရည်ရွယ်ချက်က ထိန်းကွပ်ပုံဖော်ပေးကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

၁။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း ၆၊ စာ-၃၁၈၊ ၃၁၉။
၂။ မြသန်းတင့်၊ ပီမိုးနင်းဒဏ္ဍာရီ၊ ပီမိုးနင်း၏ဘဝနှင့်စာပေ၊ စာ-၈၄၊ ၈၅။

ရည်ရွယ်ချက်အရေးပါပုံကို 'အခန်း ၁' တွင်လည်း တင်ပြခဲ့ပါပြီ။ ယခု ဤအခန်းကို နိဂုံးမချုပ်မီ ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ပတ်သက်သော အဆိုအမိန့် ၂ခုကို ဖော်ပြချင်ပါသေးသည်။

ပထမအဆိုအမိန့်မှာ စကားပြေအရေးအသားလေ့လာချက်များ* ကျမ်းကိုပြုစုသူ ကရုဇာ** နှင့် ကိုဂင်*** တို့၏ အဆိုအမိန့် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့က ရည်ရွယ်ချက်၏ အရေးပါပုံဖော်ရာတွင်-
- လမ်းညွှန်ရည်ရွယ်ချက်ဟူသည် စာရေးသူအနေနှင့် သူ၏ အရှည်ပမာဏ၊ လေသံ၊ ပါဝင်ရမည့်အကြောင်းအရာနှင့် မပါဝင်ရမည့်အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက်အစီအစဉ်၊ သာဓကဆောင်သော အချက်အလက်များ ဖောဖောသီသီပါဝင်မှု၊ သို့မဟုတ် အနည်းအကျဉ်း သာပါဝင်မှု၊ စကားအသုံးအနှုန်း စသည်ဖြင့် 'ထိုစာ'ကို 'ထိုစာ'အဖြစ် ပုံပေါ်လာစေရန် အတွက် အဆုံးအဖြတ်ပေးရာတွင် အသုံးပြုသောအရာပင် ဖြစ်၏။ ။ ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။

နောက်အဆိုအမိန့်မှာ ဂျက်ပဆင်၏အဆိုအမိန့် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းက-
- စာအရေးအသားကောင်းအတွက် အပြီးသတ် အသုံးပြုရမည့်မှတ်ကျောက် တစ်ခုတည်း သာရှိသည်။ ယင်းကား 'ယင်းစာသည် ယင်း၏ရည်ရွယ်ချက် ပြီးမြောက်စေပါ၏လော' ဟူသောမှတ်ကျောက်ပင် ဖြစ်သည်။ ။ ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။

- Studies in Prose Writing
- * Kreuzer, James R.
- ** Cogan, Lee.
- ၁။ J. R Kreuzer & L. Cogan. Studies in Prose Writing: P-10.
- ၂။ R. W. Jepson. Teach Yourself to Express Yourself. P-2.

၅

ငွေချုပ်ဆိုခြင်း

အကြောင်းအရာအချက်အလက်တို့ကို အနည်ထိုင်အောင် စောင့်ရသည်။ ထိုအခါမှ
အရေးကြီးသော အရာများသည် ထင်ရှား၍ ကျန်နေပြီး ထိုမျှလောက် အရေးမကြီးလှသည့်
အရာများသည် မှေးမှိန်သွားကြမည် ဖြစ်သည်။

၅

ရွေးချယ်စီစဉ်မှု

၅:၁။ အချက်အလက်ရွေးချယ်မှု

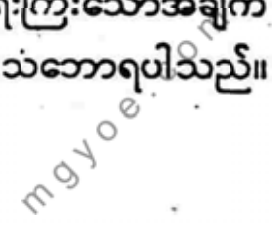
ရွေးချယ်မှုသဘောနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာဝေဒနာ ဤသို့ ဆိုဖူးပါသည်။

- အကြောင်းအရာတစ်ခုကို လေ့လာလိုက်သည့်အခါ ထိုသို့လေ့လာတွေ့ရှိချက် အားလုံးသည် ဦးနှောက်ထဲတွင် စွဲထင်နေသည့်အတွက် အားလုံးသည် ညီတူညီမျှ အရေးကြီးနေပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ မည်သည့်အရာကိုမျှ ချန်လှပ်ထားချင်၍ မရ။ ထိုသို့မချန်လှပ်ဘဲ အားလုံးရေးချရလျှင်လည်း 'ကျမ်းလေးနေမည်' ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအကြောင်းအရာ အချက်အလက်တို့ကို အနည်ထိုင်အောင် စောင့်ရသည်။ ထိုအခါမှ အရေးကြီးသောအရာများသည် ထင်ရှား၍ကျန်နေပြီး၊ ထိုမျှလောက် အရေးမကြီးလှသည့် အရာများသည် မှေးမှိန်သွားကြမည်ဖြစ်သည်။

သို့မှ အကြောင်းအရာတစ်ခုလုံးကို ကြည့်ရှုသုံးသပ်ရာတွင် အနီးအဝေးမှန်လာ မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်မှာ မိမိရေးသည့်စာကို မရေးမီ ကြိုတင်တည်းဖြတ် သုတ်သင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဆန်ကာတင်ကျန်ရစ်သော အကြောင်းအရာများ သည် မိမိဦးနှောက်ထဲတွင် စွဲနေခဲ့ကြသလို၊ စာဖတ်သူများထံ ရောက်သွားသည့်အခါ၌ လည်း သူတို့ပါ စွဲလမ်းသွားကြမည်ဖြစ်သည်။

ဤအဆိုအမိန့်တွင် အနည်ထိုင်အောင် စောင့်ခြင်း၊ မရေးမီ ကြိုတင်တည်းဖြတ်သုတ် သင်ခြင်းဆိုသည်တို့မှာ စိတ်ထဲတွင် ရွေးချယ်နေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာသိရှိထားသည့် အချက်များထဲမှ မိမိ၏ရည်ရွယ်ချက်ကို အထောက်အကူပြုသော အရေးကြီးသောအချက် များကို စိတ်ဖြင့် ရွေးချယ်ထုတ်ယူသည့်သဘောကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည် ဟု သဘောရပါသည်။

၁။ ဝေဒနာ၊ လေ့လာရေးဆောင်းပါး၊ စာအုပ်စာပေ၊ ဒုတိယတွဲ၊ စာ ၃၄၂-၃၄၃။

ရှေ့ပိုင်းတွင်ပြခဲ့သည့် သာဓကတစ်ခုကိုပင် ရည်ရွယ်လိုပါသည်။ ဦးသိန်းဖေ(မြင့်)သည် ဆရာလွန်းအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ပြုစုရာ၌ ဆရာကြီး၏ လူပုဂ္ဂိုလ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကိုသာ အဘယ်ကြောင့် ရွေးချယ်ဖော်ပြထားပါသနည်း။ စာပေပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အဘယ်ကြောင့် ချန်ထားပါသနည်း။ စာရေးသူတွင် ဆရာကြီး၏လူပုဂ္ဂိုလ်ပိုင်းကို အသားပေးဖော်ပြလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည့်အတွက်၊ သူ့ရည်ရွယ်ချက်ကို အထောက်အကူမပြုဟု ယူဆသော စာပေပိုင်းကို ချန်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ရွေးချယ်မှု ပြုသောကြောင့်လည်း သူ အသားပေးလိုသော လူပုဂ္ဂိုလ်ပိုင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များသည် သူ့စာထဲတွင် ထင်းခနဲ ပေါ်လွင်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဤသို့ အချက်အလက်များကို ဆန်ကာတင်ရွေးချယ်ပြီးနောက် ဆက်လက်ရေးသည့်လုပ်ငန်းကား ယင်းတို့ကို ရှေ့နောက်နေရာကျအောင် စီစဉ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

၅:၂။ အချက်အလက်စီစဉ်မှု

- ကျွန်ုပ်သည် သားဦး ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်၏မိခင်သည်သာလျှင် ဈေးတောင်းကို ခေါင်းရွက်၍ ရောင်းရသမျှနှင့်ပင် ကျွန်ုပ်တို့ အသက်မွေးခဲ့ရလေသည်။ ကျွန်ုပ်၏ဖခင်သည်ကား ရုပ်ရည် အတော်ချောမောသူတစ်ယောက် ဖြစ်၏။ သို့သော် အလုပ်ကိုကား စွဲစွဲမြဲမြဲ မလုပ်ကိုင်ခဲ့ပေ။ ညီမငယ်ကလေးတစ်ဦးကိုလည်း မိခင် ဈေးရောင်းထွက်သောအချိန်၌ မိခင်ပမာ ခါးထစ်ခွင်ကာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့ပေသည်။ ရုပ်ချောသလောက်၊ လက်မှုပညာကို ကောင်းစွာကျွမ်းကျင်သလောက် လူလေတစ်ဦးဖြစ်ကာ အရပ် ၄ မျက်နှာသို့ သွားလာနေသူ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လည်း မိခင်ဈေးရောင်းထွက်သောအချိန်၌ ကျွန်ုပ်ပင်လျှင် သမီးမိန်းကလေးသဖွယ် ချက်ပြုတ်ရ လျှော်ရဖွပ်ရလေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ၆ လတစ်ခါ၊ တစ်နှစ် တစ်ခါသာလျှင် အဖေဆိုသောသူ၏ မျက်နှာကို တွေ့မြင်ရလေသည်။ လက်မှုပညာအမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း ကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းသူတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။ အိမ်ကိစ္စအဝဝတို့ကို အားလုံးပုံ လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် မိခင်ကြီးအား တတ်အားသမျှ အစွမ်းကုန်ကူညီခဲ့၏။

အထက်ပါစာပိုဒ်တွင် ဝါကျတစ်ခုချင်း အဓိပ္ပာယ်ရှိသော်လည်း ဝါကျများကို စာပိုဒ်အဖြစ်ဖွဲ့စည်းရာတွင် အစီအစဉ်ညံ့ဖျင်းလှကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ စာရေးသူသည် မိမိအကြောင်းကို စပြောပြီး မိခင်အကြောင်း ရောက်လိုက်၊ ဖခင်အကြောင်းရောက်လိုက်၊ မိမိအကြောင်း ပြန်ရောက်လိုက်နှင့် ဟိုခုန်သည်ခုန် ဖြစ်နေသည့်အတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှုပ်ထွေးသွားရပုံကို လေ့လာနိုင်ပါသည်။ စင်စစ် ဤစာပိုဒ်သည် ဆရာကြီးပီမိုးနင်း၏ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိဖြစ်သော 'ပီမိုးနင်း၏ပီမိုးနင်း'မှ ကောက်နုတ်သောစာပိုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်

မူရင်းအတိုင်း မဟုတ်ပါ။ အချက်အလက်စီစဉ်မှုသည် မည်မျှအရေးပါကြောင်း ဖော်ပြလိုသည့်အတွက် အစီအစဉ်ကမောက်ကမဖြစ်အောင် တမင် ဖျက်ရေးပြထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာကြီး၏ မူလလက်ရာကား ထိုသို့မဟုတ်ပါ။ အစီအစဉ် ကောင်းမွန်ပါသည်။ အောက်တွင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

- ကျွန်ုပ်၏ဖခင်သည်ကား ရုပ်ရည်ချောမောသူတစ်ယောက် ဖြစ်၏။ လက်မှုပညာ အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း ကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းသူတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် အလုပ်ကိုကား စွဲစွဲမြဲမြဲ မလုပ်ကိုင်ခဲ့ပေ။ ရုပ်ရည်ချောသလောက်၊ လက်မှုပညာကိုကောင်းစွာ ကျွမ်းကျင် သလောက် လူလေတစ်ဦးဖြစ်ကာ အရပ် ၄ မျက်နှာသို့ သွားလာနေသူဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ၆ လတစ်ခါ၊ တစ်နှစ်တစ်ခါသာလျှင် အဖေဆိုသူ၏မျက်နှာကို တွေ့မြင် ရလေသည်။ ကျွန်ုပ်၏မိခင်သည်သာလျှင် ဈေးတောင်းခေါင်းရွက်၍ ရောင်းရသမျှနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ အသက်မွေးခဲ့ရလေသည်။ ကျွန်ုပ်သည် သားဦး ဖြစ်၏။ သို့ကြောင့်ပင်လည်း မိခင် ဈေးရောင်း ထွက်သောအခါ၌ ကျွန်ုပ်ပင်လျှင် သမီးမိန်းကလေးသဖွယ် ချက်ပြုတ်ရ၊ လျှော်ရဖွယ်ရလေ သည်။ အိမ်ကိစ္စအဝဝကို အလုံးစုံလုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် မိခင်ကြီးအား တတ်အားသမျှ အစွမ်းကုန် ကူညီခဲ့၏။ ညီမငယ်ကလေးတစ်ဦးကိုလည်း မိခင် ဈေးရောင်းထွက်သောအချိန်၌ မိခင်ပမာ ခါးထစ်ခွင်ကာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့လေသည်။

အစီအစဉ် ဖျက်ရေးထားသောလက်ရာကို ဆရာကြီး၏မူရင်းလက်ရာနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် အချက်အလက်စီစဉ်မှုသည် မည်မျှအရေးပါကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ စကားပြောအဖွဲ့တစ်ခုတွင် ပါဝင်သည့်အချက်အလက်များ သူ့နေရာနှင့်သူ အစီအစဉ်တကျရှိမှသာ စာဖတ်သူထံ ချောချော မောမောပြေပြေဖြစ်ပြစ်ရောက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ အခက်အခဲမရှိဘဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်နိုင်ပါ လိမ့်မည်။ အချက်အလက်များ မည်မျှပင် စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ စီစဉ်ပုံ နေရာမကျလျှင် ဖလင်လိပ်များ အစီအစဉ်ကမောက်ကမဖြစ်နေသည့် ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားကို ကြည့်နေရသကဲ့သို့ စာဖတ်သူ၏စိတ်ထဲမှာ ရှုပ်ထွေးသွားနိုင်ပြီး စိတ်ဝင်စားမှု ပျက်ပြားသွားနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အချက်အလက်များ သူ့နေရာနှင့်သူ အစီအစဉ်တကျရှိရန် အရေးကြီးပါသည်။

၅:၃။ စီစဉ်ပုံအမျိုးမျိုး

အချက်အလက်များကို စီစဉ်ပုံအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ အကြောင်းအရာ၏ သဘောသဘာဝကို လိုက်၍ စာတစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် အချက်အလက် စီစဉ်ပုံချင်း ကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ အသုံးများသော စီစဉ်ပုံအချို့ကို ဤနေရာတွင် ဖော်ပြလိုပါသည်။

၅:၃:၁။ ကာလစဉ်

အချိန်ကာလအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပျက်သည့်အကြောင်းအရာမျိုးတွင် အချက်အလက်များကို ကာလစဉ်အရ စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်။ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများ၊ သမိုင်းဖြစ်ရပ်များ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိများ နှင့် အခြားဖြစ်စဉ်များကိုရေးရာ၌ ဤနည်းကို အသုံးပြုတတ်ကြပါသည်။

၅:၃:၂။ အစိတ်အပိုင်းစဉ်

အကြောင်းအရာတစ်ခုကို အစိတ်အပိုင်းများ ခွဲပြီး၊ တစ်ပိုင်းစီ စီကာစဉ်ကာ ဖော်ပြရသည့် အခါမျိုးတွင် အစိတ်အပိုင်းများကို တစ်ဖက်မှ တစ်ဖက်သို့၊ အထက်မှ အောက်သို့၊ အဝေးမှ အနီးသို့၊ အတွင်းမှ အပြင်သို့၊ အပြင်မှ အတွင်းသို့ စသည်ဖြင့် တစ်ကန့်စီ စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းများကို ဖော်ပြရာ၌ မြောက်ဘက်ဆုံးရှိ ကချင်ပြည်နယ်မှ တောင်ဘက်ဆုံးရှိ တနင်္သာရီတိုင်းအထိ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖော်ပြပုံမျိုး၊ အနောက်ဘက်ဆုံးရှိ ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရှေ့ဘက်ဆုံးရှိ ရှမ်းပြည်နယ် ရှမ်းပြည်နယ်အထိ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖော်ပြပုံမျိုး၊ ရွှေတိဂုံစေတီတော်၏ပမာဏကို ဖော်ပြရာတွင် ငှက်မြတ်နားမှ ဖိနပ်တော်အထိ၊ သို့မဟုတ် ဖိနပ်တော်မှ ငှက်မြတ်နားအထိ အစဉ်အတိုင်း ဖော်ပြသွားပုံမျိုး၊ ရုံးဌာနကြီးတစ်ခုအကြောင်းကိုဖော်ပြရာတွင် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော ဌာနခွဲများအကြောင်း တစ်ခုစီတစ်ခုစီ ဖော်ပြသွားပုံမျိုး စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅:၃:၃။ ယုတ္တိစဉ်

အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်တင်ပြရသည့် အကြောင်းအရာမျိုးတွင် အကြောင်းမှအကျိုးသို့၊ အကျိုးမှအကြောင်းသို့၊ ယေဘုယျသဘောမှ ဝိသေသသဘောသို့၊ ဝိသေသသဘောမှ ယေဘုယျ သဘောသို့ ဆက်စပ်ပြကာ ယုတ္တိစဉ်အရ စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် မသန်ရှင်းမှု နှင့် ရောဂါဖြစ်မှုတို့ကို အကြောင်းနှင့် အကျိုး၊ အကျိုးနှင့် အကြောင်း အပြန်အလှန် ဆက်စပ် ပြပုံမျိုး၊ မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံး၏ ဘဝအခြေအနေမှ မြန်မာနိုင်ငံသားတစ်ဦး၏ ဘဝ အခြေအနေရောက်အောင် ယေဘုယျသဘောမှ ဝိသေသသဘောသို့ ဆက်စပ်ပြပုံမျိုး၊ စုံထောက် ဝတ္ထု ၁,၂ ပုဒ်အကြောင်းမှ စုံထောက်ဝတ္ထုအကြောင်း၏အကြောင်းသို့ ရောက်အောင် ဝိသေသ သဘောမှ ယေဘုယျသဘောသို့ ဆက်စပ်ပုံမျိုး စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅:၃:၄။ အရေးပါမှုအစဉ်

အရေးပါမှုကို တဖြည်းဖြည်းထင်ရှားစေလိုသည့် အကြောင်းအရာမျိုးတွင် အရေးမကြီးဆုံး အချက်မှ အရေးကြီးဆုံးအချက်သို့၊ မထင်ရှားဆုံးအချက်မှ အထင်ရှားဆုံးအချက်သို့ ရောက်အောင် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် ဝမ်းရောဂါ အကြောင်းကို ဖော်ပြရာ၌ ဝမ်းရောဂါဖြစ်ပွားရခြင်း အကြောင်းရင်းများ စသည်တို့ကိုဖော်ပြ ပြီး၊ နောက်ဆုံးတွင် ဝမ်းရောဂါပိုးတွေ့လျှင် မည်သို့ဆောင်ရွက်ရမည် ဟူသော လက်တွေ့ လမ်းညွှန်ချက်များကို ဖော်ပြပုံမျိုး စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၅:၃:၅။ စိတ်ဝင်စားမှုအစဉ်

စာဖတ်သူစိတ်ဝင်စားလာအောင် ဆွဲဆောင်ရသည့်အကြောင်းအရာမျိုးတွင် အရှင်းမှ အရှုပ်သို့၊ မရင်းနှီးသော အကြောင်းအရာမှ ရင်းနှီးသော အကြောင်းအရာသို့ စသည်ဖြင့် စာဖတ်သူကို တဖြည်းဖြည်း ဆွဲဆောင်နိုင်သည့် အစီအစဉ်အရ စီစဉ်လေ့ရှိပါသည်။ သာဓကပြရလျှင် မြို့ကြီးတစ်မြို့အကြောင်းမှ ရပ်ကွက်တစ်ခုအကြောင်းသို့၊ ထိုမှတစ်ဖန် ထိုရပ်ကွက်ရှိ လမ်း တစ်လမ်းအကြောင်းသို့၊ ထိုမှတစ်ဖန် ထိုလမ်းထဲရှိ အိမ်တစ်အိမ်အကြောင်းသို့၊ ထိုမှတစ်ဖန် ထိုအိမ်ရှိ အခန်းတစ်ခန်းအကြောင်းသို့၊ ထိုမှတစ်ဖန် အခန်းထဲရှိ မိန်းမပျိုကလေးတစ်ယောက် အကြောင်းသို့ စသည်ဖြင့် စာဖတ်သူကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဆွဲဆောင်ရေးဖွဲ့ပြပုံမျိုး ဖြစ် ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် အကြောင်းအရာ၏ သဘောသဘာဝကိုလိုက်၍ အချက်အလက်စီစဉ်ပုံ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားတတ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။ ယင်းတို့တွင် မည်သည့်စီစဉ်ပုံကို အသုံးပြု သည်ဖြစ်စေ၊ ထိုအစီအစဉ်သည် အစီအစဉ်ကောင်းဖြစ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ ထို့ကြောင့် အစီအစဉ်ကောင်း၏ သဘောလက္ခဏာများအကြောင်းကို ဆက်လက် တင်ပြပါဦးမည်။

၅:၄။ အစီအစဉ်ကောင်း၏ သဘောလက္ခဏာ-၁
(စည်းလုံးညီညွတ်မှုသဘော)

စည်းလုံးညီညွတ်မှုသဘောသည် 'အစီအစဉ်ကောင်း'၏ သဘောလက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါ သည်။ စာတစ်ပုဒ်တွင် စည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိခြင်း ဟူသည် ထိုစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်ပေါ်တွင် ပါဝင်သော အချက်အလက်အားလုံး တပေါင်းတစည်း တညီတညွတ်တည်း ဝိုင်းဝန်း အထောက်အကူပြုနေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ မြစ်ကြီး ၅ သွယ်၊ မြစ်ငယ် ၅၀၀ တို့သည် မဟာသမုဒ္ဒရာအတွင်းသို့သာ ပေါင်းဆုံစီးဝင်သည် ဟူသောစကားကဲ့သို့ပင် ထိုစာတွင်

ပါဝင်သည့် အချက်အလက်အားလုံးက ရည်ရွယ်ချက်သို့ရောက်အောင် တစ်စည်းတစ်လုံးတည်း ပို့ပေးသည့်အတွက် ထိုစာတွင် သဘောအမျိုးမျိုး ထွေပြားမနေဘဲ ပင်မသဘောတစ်မျိုးတည်းသာ စည်းစည်းလုံးလုံးပေါ်လွင်နေတတ်ပါသည်။ အချုပ်ဆိုရလျှင် ညီညွတ်မှုရှိသောစာသည် မထွေပြားသောစာ တစ်သတ်မတ်တည်းရှိသောစာပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာမျိုးတွင် စာရေးသူ၏ ရည်ရွယ်ရင်း ဖြစ်သော ပင်မသဘောတစ်ခုသည် ထင်းခနဲပေါ်လွင်နေပါသည်။ စာရေးသူ၏ ရပ်တည်သော အနေအထား၊ အကြောင်းအရာအပေါ် ထားရှိသောအမြင်နှင့် ခံစားမှု၊ စကားအသုံးအနှုန်း၊ လေသံ စသည့်အင်္ဂါရပ်အားလုံးသည်လည်း တစ်သတ်တည်း၊ တညီတညွတ်တည်း ဖြစ်နေပါသည်။ ဝါကျတစ်ကြောင်း၊ စာတစ်ပိုဒ်မှတစ်ပိုဒ်၊ စာတစ်အုပ်လုံးအထိ စည်းစည်းလုံးလုံးရှိမြဲ ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ပါစာပိုဒ်ကို ကြည့်နိုင်ပါသည်။

- နံနက်ခင်း ညနေခင်းတို့၌ ဆီလိမ်းခြင်းသည် ကြည်လင်သန့်ရှင်းစေတတ်၏။ ဝစေတတ်၏။ ပန်းတို့ဖြင့်ထုံအပ်သော ဆီမွှေး နံ့သာဆီဖြူ၊ ကရမက် အစရှိသောဆီမွှေးတို့ဖြင့် ကိုယ်လက်အင်္ဂါတို့ကို လိမ်းနယ်ခြင်းသည် လေနာ၊ သလိပ်နာ၊ နှလုံးပန်းခြင်းတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်၏။ အားကြီး၏။ ချမ်းသာ၏။ အထူးအားဖြင့် ဦးခေါင်း၊ နား၊ ခြေထောက်တို့၌ အမြဲလိမ်းနယ်အပ်၏။ ဦးခေါင်းဆံပင်တို့ကို ဆီမွှေးလိမ်းခြင်းသည် ဣန္ဒြေအလုံးစုံကို ပြည့်ဖြိုးစေတတ်၏။ မျက်စိ ကြည်လင်၏။ ဦးခေါင်း၌ ရောဂါ မဖြစ်နိုင်။ ဆံပင်များခြင်း၊ နူးညံ့ခြင်း၊ နက်ခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။”

စာတစ်ပိုဒ်လုံးတွင် ဆီလိမ်းခြင်း၏အကျိုးကျေးဇူးများကိုသာ စူးစူးစိုက်စိုက်ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဆီလိမ်းရသည့် ကိုယ်အင်္ဂါအမျိုးမျိုး၊ အကျိုးတရားအမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြသော်လည်း ဖော်ပြချက်အားလုံးသည် ဆီလိမ်းခြင်းဖြင့်ရရှိသော အကျိုးတရားချည်း ဖြစ်သည့်အတွက် သဘောတစ်မျိုးတည်းကို ဆောင်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှု ရှိပါသည်။ အကယ်၍ ထို ဆီလိမ်းခြင်းဖြင့် လေနာကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်ကြောင်းနှင့် ဆက်စပ်နေပြီး ထိုစာပိုဒ်ထဲမှာပင် လေနာအမျိုးမျိုးအကြောင်း၊ လေနာသည် မည်မျှဒုက္ခပေးတတ်ကြောင်း စသည်တို့ကို အကျယ်တဝင့် လျှောက်ရေးနေမည်ဆိုလျှင် မူလဦးတည်ထားသည့် ‘ဆီလိမ်းခြင်း၏အကျိုးများ’ဟူသော လမ်းကြောင်းမှ ဘေးသို့ဖွဲ့ထွက်သွားပြီး မူလအကြောင်းအရာ မျက်ခြည်ပြတ်သွားကာ စည်းလုံးညီညွတ်မှု ပျက်သွားပါလိမ့်မည်။

အောက်ပါစာပိုဒ်ကိုလည်း လေ့လာကြည့်နိုင်ပါသည်။

- ကစားစရာကို အကြောင်းပြု၍ ကလေးများကို အဖိုးတန်သော သင်ခန်းစာအမျိုးမျိုး ပေးနိုင်ပေမည်။ ကစားစရာကို အသုံးပြုပြီးလျှင် သေသေသပ်သပ် သူ့နေရာနှင့် သူ ပြန်ထား

တုတ်အောင် သင်ပေးနိုင်၏။ ကိုယ်ပိုင်ကစားစရာကို အခြားကလေးနှင့်အတူ သင့်သင့် မြတ်မြတ် ကစားလိုသောစိတ် ပေါ်ပေါက်လာအောင် သင်ပေးနိုင်၏။ သူများပိုင်သော ကစားစရာကို ငှား၍ကစားလျှင် ကောင်းမွန်စွာပြန်ပေးရမည် ဟူသောစိတ်ထားမျိုး ပေါ်ပေါက်လာအောင် သင်ပေးနိုင်၏။ အများပေါင်း၍ကစားရမည့် အားကစားမျိုးတွင် တရားမျှတစွာ အပေးအယူသဘောဖြင့်ကစားရမည် ဟူသောစည်းမျဉ်းကိုလည်း ချပေးနိုင်၏။ ဟိုဘက်ဒီဘက် လူစုခွဲကစားကြရာ၌ မိမိတစ်ဦးတည်းအကျိုးကိုသာ မကြည့်ဘဲ၊ မိမိဘက်မှ လူတစ်စုလုံး၏ အကျိုးအတွက် မိမိက အနာခံကာကစားရမည် ဟူသောရည်ရွယ်ချက်မျိုး ရှိနေစေရန်လည်း အားပေးသင့်သည်။”

ဤစာပိုဒ်တွင် ကလေးများကို ကစားစရာများ၊ ကစားစရာနည်းများဖြင့် သင်ခန်းစာပေးနိုင်ကြောင်း အဓိကဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဝါကျအားလုံးသည် ထိုအဓိကသဘောကို တစ်စည်းတစ်လုံး တညီတညွတ်တည်း ဝိုင်းဝန်းထောက်ကူနေပါသည်။ ဤစာပိုဒ်တွင် ပါဝင်သော ဝါကျ ၆ ခုစလုံး၌ ‘ကစား’ဟူသော သော့ချက်စကားလုံးများ ပါဝင်နေခြင်းအားဖြင့် ထိုစကားလုံးများက စာပိုဒ်ကို စည်းလုံးသွားအောင် ဝိုင်းဝန်းထိန်းချုပ်ပေးရာ ရောက်နေပါသည်။ ထို့ပြင် အရွယ်ပမာဏချင်း မကွာလှသော ဝါကျများကို တစ်ပြေးညီသုံးထားခြင်း၊ ဝါကျအဆုံးသတ်များတွင် ‘ပေးနိုင်မည်’၊ ‘သင်ပေးနိုင်၏’၊ ‘သင်ပေးနိုင်၏’၊ ‘သင်ပေးနိုင်၏’၊ ‘ချပေးနိုင်၏’၊ ‘အားပေးသင့်၏’ ဟူ၍ ဆင်တူပုံစံဖြင့် အဆုံးသတ်ထားခြင်းတို့ကြောင့် စာရေးသူ၏ စကားအသုံးအနှုန်းနှင့် လေသံသည်လည်း အမျိုးမျိုးမထွေပြားဘဲ တစ်သမတ်တည်းဖြစ်ကာ စည်းလုံးညီညွတ်မှုသဘောကို ဆောင်နေကြောင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

၅:၅။ အစီအစဉ်ကောင်း၏ သဘောလက္ခဏာ-၂ (အဆက်အစပ်ပြေပြစ်မှုသဘော)

အဆက်အစပ် ပြေပြစ်မှုသဘောသည်လည်း အစီအစဉ်ကောင်း၏ သဘောလက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ စာတစ်ပုဒ်တွင် အဆက်အစပ်ပြေပြစ်ခြင်း ဟူသည် ပါဝင်သောအချက်အလက်များ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အဆင်ပြေဆက်စပ်နေခြင်း၊ အတွဲအဖက်မှန်ကန်ခြင်း၊ လိုက်ဖက်မှု ရှိခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာတစ်ပုဒ်တွင် အချက်အလက်အားလုံး ပေါင်းစည်းဆက်စပ်နေခြင်း သည် စည်းလုံးညီညွတ်မှုသဘောဖြစ်၍၊ အချက်အလက် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုဆက်စပ်နေခြင်းသည် အဆက်အစပ်ပြေပြစ်မှုသဘော ဖြစ်ပါသည်။

mgjoe.com